

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	6
1. AZ IDEGENFORGALOM HELYZETE AZ EURÓPAI UNIÓBAN ÉS MAGYARORSZÁGON. A CSATLAKOZÁST KÖVETŐEN VÁRHATÓ HATÁSOK...	8
1.1. <i>Általános helyzetkép</i>	8
1.2. <i>Várható tendenciák</i>	10
1.2.1. Egészségturizmus	11
1.2.2. Konferencia turizmus	12
1.2.3. Kulturális turizmus	12
1.2.4. Sport-turizmus	13
1.2.5. Az üdülési jog (Time sharing) terjedése	13
1.2.6. A természeti tényezők számításba vétele	15
1.3. <i>A csatlakozást követően várható hatások</i>	15
2. AZ UTAZÁSSZERVEZŐI ÉS -KÖZVETÍTŐI TEVÉKENYSÉG RENDELETI SZABÁLYOZÁSA (A 213/1996. (XII. 23.) KORM. RENDELET)	19
2.1. <i>Tevékenységfajták, fogalmak</i>	19
2.1.1. Utazásszervező	19
2.1.2. Utazásközvetítő	20
2.1.3. Belföldi utazásszervezés	22
2.1.4. Nemzetközi utazásszervezés	22
2.1.5. Irodahelyiség	23
2.1.5.1. Az irodahelyiséggel szemben támasztott követelmények	23
2.1.5.2. Mentésülés az utazási iroda, illetve az utazási ügynökség megnyitásának kötelezettsége alól	24
2.1.6. Utazási csomag	24
2.1.7. Mi nem tekinthető utazásszervezésnek	26
2.1.8. Utazás	26
2.2. <i>Ki folytathat utazásszervező és/vagy utazásközvetítő tevékenységet?</i> ..	27
2.2.1. Mit jelent a hatósági nyilvántartás közhitelessége?	27
2.2.2. A jogszabály általános személyi hatálya	28
2.2.3. Hatósági nyilvántartásba vétel	28
2.2.4. A cégbejegyzés	29
2.2.5. A büntetlen előélet igazolása	29
2.2.6. A tevékenységért szakmailag felelős személy foglalkoztatása	30
2.2.6.1. Képesítési előírások	30
2.2.6.2. A szakmai tevékenységért felelős személy foglalkoztatása	31
2.2.6.3. A további foglalkoztatás tilalma	31
2.2.6.4. A tevékenységért felelős személy vezetővé minősítése	31
2.2.6.5. A gazdálkodó szervezet kizárása a feladat ellátásából	32
2.2.7. A vagyoni biztosíték	32
2.2.7.1. A vagyoni biztosíték rendszere	32
2.2.7.2. A vagyoni biztosíték alapja és mértéke	32
2.2.7.3. A vagyoni biztosíték számítása többféle tevékenység esetén	33
2.2.7.4. A menetrend szerinti repülőjárat jegyeinek értékesítéséből származó árbevétel figyelembe vétele	33
2.2.7.5. Mentésülés a vagyoni biztosíték szolgáltatásának kötelezettsége alól.	34
2.2.7.6. A tárgyév meghatározása	35

2.2.7.7.	A vagyoni biztosítékra vonatkozó szerződés megkötése, a szerződés időtartama, hatályának meghosszabbítása	35
2.2.7.8.	A vagyoni biztosíték módosítása	35
2.2.7.9.	A vagyoni biztosíték felhasználása	36
2.2.7.10.	A vagyoni biztosíték jogszerű felhasználásának igazolása	37
2.2.7.11.	A felhasznált vagyoni biztosíték visszapótlása	37
2.2.7.12.	A vagyoni biztosíték megszüntetése	37
2.2.8.	Az utazási iroda, utazási ügynökség és idegenforgalmi szolgáltató iroda megnyitása	38
2.2.8.1.	Az üzlet (utazási iroda, utazási ügynökség stb.) megnyitása	38
2.2.8.2.	Az utazási stb. irodával szemben támasztott technikai követelmények	40
2.2.8.3.	Üzletkör	41
2.2.8.4.	Az utazási stb. iroda megnevezése	41
2.2.8.5.	A működési engedély módosítása	42
2.2.8.6.	Mentesülés az utazási iroda nyitásának kötelezettsége, illetve fenntartásának kötelezettsége alól	43
2.2.9.	A vezető tisztségviselőre, vezetőállású munkavállalóra vonatkozó rendelkezések	43
2.2.10.	Nyilatkozat az árbevételről, valamint az utazási vállalkozó által gyakorolni kívánt tevékenységekről	46
2.3.	<i>A nyilvántartásba vétel kötelező megtagadása</i>	47
2.3.1.	Köztartozás	47
2.3.2.	A tevékenység hatósági nyilvántartásba vétel előtti megkezdése	47
2.4.	<i>A hatósági nyilvántartás adatai</i>	48
2.5.	<i>Tájékoztatási kötelezettség</i>	49
2.6.	<i>Az adatváltozás bejelentésének határideje</i>	49
2.7.	<i>A tevékenység megváltoztatása</i>	50
2.8.	<i>Elektronikus kereskedelem</i>	50
2.9.	<i>A tevékenység megkezdése, folytatása. A nyilvántartásba vételi szám kötelező használata</i>	53
2.10.	<i>Az utasok hazaszállítása</i>	54
2.11.	<i>Az utazási vállalkozó tevékenységének felfüggesztése</i>	54
2.11.1.	A felfüggesztés okai	54
2.11.2.	A felfüggesztett utazási vállalkozó tevékenységének korlátozása	57
2.11.3.	A felfüggesztett utazási vállalkozó törlése a hatósági nyilvántartásból	57
2.11.4.	A felfüggesztés megszüntetése	58
2.11.5.	A felfüggesztés kezdeményezésére jogosult szervezetek	58
2.11.7.	Tájékoztatás a felfüggesztett utazási vállalkozásokról	58
2.12.	<i>Az utazási vállalkozó törlése a hatósági nyilvántartásból</i>	58
2.12.1.	A törlés okai	58
2.12.2.	Saját kérelemre történő törlés helyett hivatalból való törlés	63
2.12.3.	A törlés jogkövetkezménye. Az utazási vállalkozó kötelezettségei a tevékenység megszüntetése esetén	63
2.12.4.	A törlés kezdeményezésére jogosult szervezetek	64
2.12.5.	Tájékoztatás a hatósági nyilvántartásból törölt utazási vállalkozásokról	64
2.13.	<i>Ellenőrzés</i>	64

3.	AZ INGATLANOK IDŐBEN MEGOSZTOTT HASZNÁLATI JOGÁT ÉRTÉKESÍTŐ TEVÉKENYSÉG (TIME SHARE) GYAKORLÁSÁRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK	66
3.1.	<i>Fogalom</i>	66
3.2.	<i>Ki folytathat Time Sharing tevékenységet?</i>	67
3.3.	<i>A nyilvántartásba vételi kérelem tartalma</i>	68
3.4.	<i>A tevékenység megkezdése</i>	69
3.5.	<i>Változás bejelentési kötelezettség</i>	69
3.6.	<i>Az értékesítő tevékenység folytatásának szabályai</i>	69
3.6.1.	Általános tájékoztatási kötelezettség	69
3.6.2.	Építés alatt álló ingatlanra vonatkozó tájékoztatási kötelezettség	71
3.6.3.	A használati jog átruházása	72
3.6.4.	A szerződésre vonatkozó előírások.....	72
3.6.5.	A fogyasztó elállása.....	75
3.6.6.	Az értékesítő szervezet késedelme.....	76
3.6.7.	Az értékesítő szervezet hibás teljesítése	77
3.6.8.	A szerződésben meghatározott díj emelése	77
3.6.9.	A joglemondás tilalma. A rendeletről eltérés lehetőségének korlátai ...	77
3.7.	<i>A tevékenység hatósági felfüggesztése</i>	77
3.8.	<i>Az értékesítő szervezet törlése a hatósági nyilvántartásból</i>	78
3.9.	<i>Mely hatóságok kezdeményezhetik a tevékenység felfüggesztését, illetve a nyilvántartásból való törlést?</i>	78
3.10.	<i>A törlő, illetve felfüggesztő határozat megküldése</i>	78
3.11.	<i>A határozatok közzététele</i>	79
	A VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE	86
	A SOROZAT EDDIG MEGJELENT KÖTETEI:	87

BEVEZETÉS

Hazánk, Magyarország korszkos változások előtt áll. Néhány héten belül csatlakozik az Európai Unióhoz, ami gazdasági és társadalmi téren egyaránt új helyzetet fog teremteni. Szuverenitása egy részének önkéntes átengedésével hazánk beilleszkedik a nagyobb közösség szervezetébe és teljes jogú tagként megkezdí tevékenységét az Unión belül.

Az Európai Unió azonban nem csupán az azonos eszmei talajon álló államok politikai szövetsége, hanem egy élő gazdasági organizmus, amely a mind szorosabb gazdasági együttműködés mellett egyre jobban igényelte – és a fejlődése során fokozatosan meg is teremtette – a politikai együttműködést is. Ennek érdekében kialakította azokat a szervezeti kereteket és eljárási rendet, amelyeken belül és amelyek alkalmazásával biztosítani lehet az egyes tagállamok sajátos szükségleteiből adódó gazdasági és politikai igények érvényesítését úgy, hogy az ne menjen az egész rovására, hanem segítse az Unió, illetve tagjai fejlődését.

A magyar gazdaság de facto (ténylegesen) már eddig is szerves része volt az Európai Unió gazdaságának. Kölcsönösen érvényesült a nyitottság (a magyar piac nyitott volt a tagállamok, az Unió piaca pedig nyitott volt a magyar gazdálkodó szervezetek előtt). Gazdasági szempontból hazánk csatlakozása lényegében annyi változást fog eredményezni, hogy a magyar gazdaság de jure (jogilag) is az Unió gazdaságának részévé válik.

Az Európai Unió és a magyar gazdaság szoros összekapcsolódása az idegenforgalom területén is jól érzékelhető. Számos külföldi vállalkozás jelent meg hazánkban mind a szállodaipar, mind az utazásszervezés terén. Működésük két irányban hatott. Egyrészt fokozta a versenyt, másrészt magasabb színvonalú tevékenységre ösztönzött.

Hazánkban a turisztikai vállalkozások működését szabályozó jogi feltételek az elmúlt évtized során fokozatosan minden téren az Európai Unió normáihoz igazodtak, így sem a magyar vállalkozások az Unióban, sem a tagállamok vállalkozói Magyarországon nem kerülnek ismeretlen jogi környezetbe, ha a tevékenységüket az Unió más területeire is ki kívánják terjeszteni, illetve hazánkban szeretnének vállalkozni. Ez az ismertető azt kívánja bemutatni, hogy az idegenforgalom egyik jelentős ágazatában – az utazási piacon és az üdülési jog területén – milyenek Magyarországon a működés jogi feltételei, mennyire épültek be az uniós normák a magyar jogrendszerbe. Bátran megkockáztatható annak kijelentése, hogy a jogharmonizáció eredményeként a magyar jogi szabályozás érdemben nem különbözik az Unió más tagországainak ugyan ebben a témakörben érvényesülő szabályozásától.

Míndezekre tekintettel ezt a kiadványt a hazai vállalkozók mellett haszon-
nal forgathatják azok a külföldi érdeklődők is, akik Magyarországon az
utazási piac területén kívánnak működni.

1. Az idegenforgalom helyzete az Európai Unióban és Magyarországon.

A csatlakozást követően várható hatások

1.1. Általános helyzetkép

A World Tourism Organization (WTO) 1998-ban készített hosszútávú előrejelzése szerint 2010-re a nemzetközi vendégérkezések száma eléri az egymilliárdot (1998-ban 625 millió volt), 2020-ra pedig az 1,6 milliárdot. Európa éves növekedési ütemét a WTO a globális növekedési ütem alá becsülte, számítva arra, hogy megnő a távoli utazások aránya, s ezeknél nem Európa lesz az elsődleges célpont. Bár az időközben bekövetkezett egyes nemzetközi események (terrortámadások, háborúk) az utazási kedvet negatív irányba befolyásolták valószínűsíthető, hogy ezek az előrejelzések bevalnak.

Az egész világ idegenforgalma csökkent 2002-ben, elsősorban a 2001. szeptember 11-i New York-i terrortámadás következtében. Az AIPC (Association Internationale des Palais de Congres – Kongresszusi Paloták Nemzetközi Szövetsége) elnöke szerint 2001-ben a turisztikai kereslet 7,4 százalékkal csökkent világszerte, ami 10,5 millió munkahely megszűnésével járt. 2003-ra 6 százalékos keresletnövekedést és 6,8 millió új munkahelyet jósolt. Kijelentette, hogy „2004 szeptemberére újra elérjük azt a szintet, ahol a 2001. szeptember 11-i New York-i terrortámadás előtt álltunk”. Az idegenforgalomra épülő iparágak olyan nehéz helyzetbe kerültek, mint korábban még sosem. Az egyes gazdaságok minden eddiginél jobban megtapasztalták a turisztikai ipar jelentőségét.

Az említett események miatt vállalkozások egész sora, különösen a légitársaságok kerültek nehéz gazdasági helyzetbe, az utazási kedv radikális csökkenése miatt. Ezek a hatások nemcsak az Európai Unió, de Magyarország idegenforgalmát is érintették. Ezt jól mutatja az a táblázat, amely összefoglalja a magyarországi beutaztató forgalom szempontjából legfontosabb országokból – az USA és Lengyelország kivételével az Európai Unió tagországaiból – érkező turisták vendégéjszakái számának alakulását.

A magyarországi nemzetközi forgalom alakulása a legfontosabb küldő országok tekintetében 2002-ben

Ország	Kereskedelmi szálláshelyi vendégéjszakák száma (ezer éjszaka)	Index 2001. év = 100%
Németország	3.879	88,9
Ausztria	719	100,9

Ország	Kereskedelmi szálláshelyi vendégéjszakák száma (ezer éjszaka)	Index 2001. év = 100%
Hollandia	433	82,5
Olaszország	447	90,6
USA	397	93,4
Nagy-Britannia	389	112,1
Lengyelország	357	86,5
Dánia	255	107,7
Franciaország	264	109,6
Spanyolország	239	97,8

A nemzetközi idegenforgalom alakulását az elmúlt két esztendőben nemcsak a 2001 szeptemberi New York-i események befolyásolták, de Európában egyéb kedvezőtlen tényezők is szerepet játszottak. Ezek közül kiemelendők a következők.:

- a.) Az euró bevezetése jelentős áremelkedést okozott az árak felkerítéséből adódóan. Ezt igazolja az Eurobarométer felmérése, amely szerint az eurozóna polgárainak 83%-a így vélekedik.
- b.) A vártnál jobban elhúzódozó európai dekonjunktúra növelte a munkanélküliséget, pl. Németországban a munkanélküliek száma meghaladja a 4 millió főt. Ezért a magyarországi vendégforgalom szempontjából legfontosabb küldő országban sokan kénytelenek voltak lemondani a külföldi utazásról a nehezebb gazdasági helyzet miatt.
- c.) Az Európai Uniónak a magyarországi beutazó turizmus szempontjából is jelentős tagországainak (pl. Németország és Ausztria) polgárai egyre inkább a hazájukhoz közelebbi, illetve olcsóbb délkelet-közép-európai országokban (pl. Románia, Bulgária, Horvátország, Törökország) üdülnek. Így ezek az országok nemcsak Magyarországnak, de az idegenforgalmi nagyhatalomnak számító Olasz-, Spanyol- és Görögországnak is egyre erősödő konkurenciát jelentenek. Az említettek Magyarország szempontjából pl. azt jelentik, hogy a német, holland, olasz, lengyel forgalom csökkenése 2002-ben mintegy 706 ezer vendégéjszaka kiesést jelentett a kereskedelmi szálláshelyeken.
- d.) Általában minden ország egyre nagyobb szeletet kíván kihalászni magának az idegenforgalom „tortájából”, s ennek érdekében nemcsak a turisztikai kínálatuk színvonalát növelik erőteljesen, hanem igen intenzív nemzetközi marketing kampányokat is folytatnak.

1.2. Várható tendenciák

Ma már szinte minden ország vonatkozásában jól elkülöníthetők azok a motivációk, amelyek utazásra, más országok felkeresésére ösztönzik a népesség kisebb- nagyobb hányadát. Az utazás során az abban résztvevő elsősorban számára örömet okozó élményhez kíván jutni, valójában ennek lehetőségét vásárolja meg, s a szervező által ígért, illetve nyújtott valamennyi szolgáltatás ennek az örömteli várakozásnak a kielégítését célozza. Természetesen nélkülözhetetlenek a színvonalas, gyors, kultúrált szállító eszközök (pl. repülő, autóbusz, hajó), a megfelelő pihenést nyújtó szállás, a bőséges és egészséges étkezés lehetősége stb., de valójában mindezek nem lennének elegendők ahhoz, hogy valakit az egyébként sok fáradságot, időt és pénzt igénylő utazásra csábítsanak, ha nem lenne realitása a máskor, vagy másutt nem megszerezhető élményekben való részesülésnek.

Az utazásra ösztönző motivációk ismerete azért nélkülözhetetlen, mert azok alapján készülhetnek fel a szolgáltatók – tágabb értelemben a vendégeket csábító államok – a turisták igényeinek minél teljesebb kielégítésére. Az utazásra ösztönző motivációk alapvetően az egészség megőrzéséhez, vagy visszaszerzéséhez, a pihenéshez, a szórakozáshoz, a sporthoz, a kultúrához, illetve a tudományos ismeretek megszerzéséhez kapcsolódnak. Az elkövetkező években ezeken a területeken Magyarországon is és az Európai Unió más államaiban is jelentős fejlődés várható.

Néhány országban vizsgálták, hogy az üdülési célú utazások során milyen tevékenységek tekinthetők jellemzőnek. Megállapították, hogy az európai utazások valamivel kevesebb, mint negyedében a fő cél a városnézés, vagy valamilyen tanulmányút volt. A gyógyászati vagy a gyalogos túrák a harmadik legnépszerűbb tevékenységek voltak a kontinensen belül.

A folyamatosan végzett felmérések szerint 1997-2001 között az utazásoknak általában csak kb. egyharmada volt belföldi utazás. A 2001 szeptemberi események sem hoztak számottevő változást ezen a téren, a külföldi és a belföldi utazások aránya nagyjából a korábbiakkal azonos. Módosulás a nemzetközi utazások irányultságában következett be, csökkent ugyanis a tengerentúli utazások száma.

Változatlanul népszerűek az ún. körutazások és a családi nyaralások. Pl. 2001-2002-ben az utazások bő egyharmada volt körutazás és kb. ugyanilyen arányú volt a családi nyaralás. Az utazások mintegy fele utazási vállalkozó (utazásszervező vagy -közvetítő /közismerten ügynök/) igénybevételével került lebonyolításra. Jellemző tendencia, hogy egyre kevesebben foglalják le jó előre az utat, ez az arány 2001-ben a szervezett utazásokon résztvevők esetében már nem érte el a 30 százalékot sem.

Ugyanakkor a last-minute és az all-inclusive (mindent tartalmazó, mindent magában foglaló) utazások aránya növekedett, már megközelítette a 20 százalékot.

Nem elhanyagolható az a körülmény sem, hogy az Európai Unió tagállamainak polgárai az Európában tervezett utazásaik közel felét személygépkocsival bonyolítják le, autóbuszokat általában csak a szomszédos országok felkeresésére vesznek igénybe, s csökkenő tendenciájú a vonatok igénybe vétele. A légi járművel lebonyolított szervezett utazásoknál még európai célállomások esetében is a nem menetrend szerinti járatok (chartergépek) uralják a légi-szállítást. Általában az összes külföldre utazó mintegy egynegyedét chartergépek juttatják célba.

A jelzett tendenciák mellett nem lehet számításon kívül hagyni azt sem, hogy a leggondosabb előrelátás ellenére is bekövetkezhetnek olyan – elsősorban természeti – körülmények, amelyek miatt az idegenforgalomban érdekelt vállalkozások várakozásai nem, vagy nem az elvárt mértékben teljesülnek, mert döntően megváltoztatják azt a motivációt, ami korábban az utazásra ösztönzött.

Az egyes jelentősebb utazási motivációkat alapul véve az elkövetkező évekre a következő tendenciák valószínűsíthetők.

1.2.1 Egészségturizmus

Az Európai Unió idegenforgalmában is egyre nagyobb szerepet játszik az egészségturizmus, amely alapvetően abban különbözik a gyógy-turizmustól, hogy nem a megromlott egészség helyreállítása, hanem a jó egészség megőrzése a célja. Az egyes országok nagy erőfeszítéseket tesznek ennek érdekében, így Magyarország is, ahol 10 éves fejlesztési program készült a hazai termálfvíz-kincsre alapozva és annak kiaknázására. Várhatóan az évtized végére hazánk vezető helyet fog elfoglalni Európa egészségturisztikai piacán. Ugyanakkor jól érzékelhetők azok az erőfeszítések is, amelyeket más európai országok tesznek a szolgáltatások színvonalának emelése, és a differenciált kapacitásbővítés kialakítása érdekében. Ahol erre lehetőség van termálfürdőket, illetve egészségturisztikai központokat létesítenek, korszerűsítik a meglévő létesítményeiket, bővítik azok kapacitását. Mindez az egészségturizmusban igencsak érdekelt és érintett Magyarország számára ugyan erős, de nem eleve vereségre ítélt versenyhelyzetet jelent. Magyarország ugyanis a természeti adottságai révén az egészségturizmus területén az Európai Unió bármely tagállamával versenyképes.

1.2.2. *Konferencia turizmus*

Nemcsak a magyar idegenforgalmi szakemberek ismerték fel azokat az előnyöket, amelyekkel a kongresszusi turizmus fejlesztése együtt járhat. A kongresszusi turizmus ugyanis alkalmas a turisztikai szezon meghosszabbítására, a különböző konferenciákon résztvevő vendégek általában lényegesen többet költenek az átlagnál; egy-egy kongresszus megszervezése – ha időszakosan is – munkaalakat teremt, mert nagy a munkaerő iránti igénye. S mindezekhez járul az a nemzetközi elismerés, amit a kongresszus vagy konferencia témájául szolgáló tudományágban gazdasági, művészeti és kulturális területen a szervező ország számára eredményez. Éppen ezért számítani lehet arra, hogy ezen a téren is erősödni fog – még az Európai Unió belül is – a verseny. E vonatkozásban nemcsak azt kell számításba venni, hogy az adott országnak mekkora a tudományos teljesítménye, illetve annak nemzetközi elismertsége, hanem azt is, hogy milyen infrastruktúrával rendelkezik egy nagy jelentőségű és nagy létszámú nemzetközi kongresszus lebonyolítására. Nyilvánvaló, hogy még az Európai Unió belül sem rendelkeznek azonos feltételekkel és adottságokkal az egyes országok, így szinte mindegyiknek jó esélye lehet arra, hogy valamely tudományág területén a legalkalmasabb legyen egy-egy ilyen rendezvény megszervezésére.

Magyarországnak ezen a területen is jók az esélyei, így nemcsak a hazai, de a külföldi vállalkozók számára is jól megtérülő befektetés a kongresszusi infrastruktúra fejlesztése, illetőleg egy-egy ilyen összefogás megszervezése. A magyarországi fejlesztéseknek számos lehetősége van. Több helyszínen is (pl. Debrecen, Szeged, Pécs, Sopron) terve van véve konferencia-központok létesítése, további lehetőség a szállodákban működő konferenciatermek technikai korszerűsítése.

1.2.3. *Kulturális turizmus*

Az utazási vágy alapvetően összefügg azzal az igénnyel, amely idegen országok és kultúrák megismerésére irányul. A megismerés rendszerint megértő bölcsességet eredményez, ami elősegítheti az ismeretlentől rettegő félelem legyőzését, egy békésebb és egymás iránt toleránsabb világ kialakulását. A kultúrák kölcsönhatásának, egymás iránti türelmének nem elhanyagolható szerepe lehet a béke fenntartásában. Az egyes kultúrákban meglévő általános és speciális értékek felismerése és elfogadása mentesíthet a fölényességtől, vagy valamely kultúra uralkodóvá tételének igényétől.

Magyarországnak számos olyan kulturális kincse van, ami a külföldi vendégek számára is igen vonzó lehet. Hazánkban egyre több olyan

helyszín található, amelyet az UNESCO a világörökség részévé nyilvánított. Művészeti fesztiváljaink (pl. Budapesti Tavaszi Fesztivál, Opera Fesztivál, Őszi Zenei Hetek, Zempléni Művészeti Hetek, Szegedi Szabadtéri Játékok) magas színvonala mind a külföldi művészek, mind a turisták számára egyaránt vonzó. Múzeumaink számos unikális műtárgyat őriznek. Egyre bővül az ún. hungaricumok köre. Történelmi helyszíneink egyedülállóak. Gasztronómiák összetéveszthetetlenül egyedi és jellegzetes. Fürdő-kultúránk több évszázados. Hosszan lehetne még sorolni azokat a kulturális értékeket, amelyek megismerése érdekében mindenkinek érdemes Magyarországot felfedeznie. Az Európai Unió tagjává válásával még szélesebbre tárulnak a kapuk a kulturális célú utazások előtt. Ez az a terület, amely nem is annyira beruházást, mint inkább értő elmét, érző szívet és odaadó, lelkiismeretes szervező munkát igényel ahhoz, hogy a vállalkozás sikeres legyen.

1.2.4. Sport-turizmus

2004-ben olimpia lesz Görögországban. A közeli helyszín valószínűleg elsősorban az Európai Unió tagországaiból fogja az érdeklődőket vonzani. A minden évben megrendezésre kerülő Forma-1 autóverseny európai futamai is jelentős turisztikai vonzerőt jelentenek, különösen ha nem dől el túlságosan gyorsan a verseny, ami rendszerint az érdeklődés jelentős csökkenését eredményezi. Ebben az évben is és a következőkben is számos sportág világbajnokságát fogják Európa valamelyik országában – köztük Magyarországon – megrendezni. Mindezek egyaránt számos, jól kiaknázható lehetőséget fognak nyújtani az utaztatásban, a szórakoztató iparban, a rendezvényszervezésben, illetve az idegenforgalomban egyéb módon érdekelt vállalkozások számára. De a sportturizmus esetében nem szabad megfeledkezni azokról sem, akik nem nézők kívánnak lenni valamely sporteseményen, hanem maguk akarnak – nem versenyszerűen, hanem kedvtelésből – sportolni. Néhány ún. szabadidős sporttevékenység szempontból pedig (pl. lovaglás, vízisportok) Magyarország kedvező célország.

1.2.5. Az üdülési jog (Time sharing) terjedése

Ma már a népesség egyes rétegeinek igényei annyira differenciálódtak, hogy a turizmus egyre inkább ingatlankérdés is lesz, de fordítva is meg lehet fogalmazni: az ingatlanpiacon érdekelt vállalkozások a turizmusból származó bevételekből is egyre inkább részesedni akarnak. Fokozatosan növekszik az ún. szabadidő-ingatlanok száma. Az e körbe tartozó ingatlanok rendkívül heterogének, mert a sport- és szabadidő létesítményektől a fitness és wellness, élmény-bevásárlási, mozi (multiplex, megaplex),

diszkó, étterem, szálloda, musical-színház, szabadidő-park, szórakoztató központ létesítményeken át egészen a legújabb sícsarnokig (snowdomes) terjed (Németországban már több snowdomes létesült).

Amikor a turisztikai ágazat és az ingatlanpiac összefonódásáról beszélünk, akkor elsősorban arról van szó, hogy a kellemes élményt nyújtó szolgáltatásokat és szórakozási lehetőségeket, valamint az azokhoz szükséges létesítményeket, más szavakkal: magának az ingatlanoknak (pl. az üdülő-szállónak) a kellemes voltát és funkcionális szerepét, a benne kínált szolgáltatásokkal együtt a vevők egységes egészként értékelik, s egészében döntenek mellette vagy ellene.

Az ingatlanpiac és a turizmus összekapcsolódásának egyik – az elmúlt harminc év során gyorsan fejlődött – területe az üdülési jog (time share) ágazat. A time share ágazatban mintegy 4000 cég működik világszerte, de a teljes piac több, mint 40 százalékát a 40 legjelentősebb társaság képviseli. A vezető cég a Marriott Vacation Club International (MVCI), amely a teljes piaci forgalom 5,3 százalékát generálta már 1998-ban. Az ágazat bizonyos profilváltozáson ment keresztül, amit mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy a 40 legjelentősebb time share cég között már hat vezető vendéglátóipari cég is szerepel (pl. Hilton, Hyatt, Ramada, Four Seasons, Disney). Az említett cégek együttes bevétele a teljes ágazat értékesítési forgalmának 13 százalékát tette ki 1998-ban.

A 40 legnagyobb time share tevékenységet folytató cég közül 1998-ban három volt spanyolországi (pl. az Anfi del Mar, vagy a Club La Costa) és egy svájci (a Hapimag) székhelyű.

A tevékenység további fejlődésére és a világtendenciák követésére lehet számítani az Európai Unióban és Magyarországon is. Világtendenciának nemcsak a vendéglátóipar további előretörése tekinthető, hanem a time share cégek fokozódó globalizációja is (az ágazat lassan a világ egészét behálózza). Az üdülési jogok cseréjét lebonyolító cégek a világ minden táján kínálnak üdülőhelyeket, ami a belföldi üdülőhelyek mellett értéknövelő szolgáltatásnak tekinthető.

A hazai vállalkozások szempontjából nem elhanyagolható körülmény az a világtendencia, hogy jóllehet az ágazat országhatárokon, sőt földrészeken is átívelő rendszer, mégis az üdülési joggal foglalkozó promoterek (szervezők) főleg helyi vállalkozások. A beruházások kezdeményezői, megszervezői és sokszor a tevékenység gyakorlói is a hazai vállalkozások, amelyek a hasonló tevékenységet folytató világcéghez kapcsolódva erősíthetik helyzetüket és az üdülési jogok cseréjével bővíthetik kínálatukat. A tevékenység gyakorlásának hazai jogi feltételeit részletesen a „3.

Az ingatlanok időben megosztott használati jogát értékesítő tevékenység (time share) gyakorlására vonatkozó rendelkezések” című fejezet ismerteti.

1.2.6. A természeti tényezők számításba vétele

Az elmúlt évek tapasztalatai szerint az időjárás változékonysága, nem egy esetben igen kedvezőtlen volta nagyon negatívan hatott az egyes országok idegenforgalmának alakulására. Pl. 2002-ben hatalmas mennyiségű csapadék hullott Európában, számos országban árvizeket okozva. Azokból az országokból, ahol az árvíz rendkívüli helyzetet teremtett, el sem indultak a vendégek, még akkor sem, ha nyaralásukat már korábban lefoglalták. Ezek éppen hazánk legfontosabb küldő országai voltak, élükön Németországgal, s ez nemcsak Magyarországot érintette hátrányosan.

1.3. A csatlakozást követően várható hatások

Az elmúlt évtizedek során bebizonyosodott, hogy a turizmus képes gazdagságot, virágzást és jólétet teremteni a befogadó országok lakossága számára, ugyanakkor számos olyan célszám van, ahol az idegenforgalom nem jólétet teremtett, hanem magas társadalmi és környezeti áldozatokat követelt. Vannak olyan célpontok, amelyek korábban sikeresek voltak, mára azonban a túlélés és a társadalmi és gazdasági problémák kerültek előtérbe. Amikor az említettekre is figyelemmel a jövőről és a lehetőségekről elmélkedünk, abból kell kiindulnunk, hogy az idegenforgalom fejlesztésének csak akkor van értelme, ha hozzájárul a hazai lakosság életminőségének javulásához, amit viszont csak a versenyképesség által lehet elérni. Ebben az összefüggésben versenyképesség alatt azt kell érteni, hogy egy bizonyos turisztikai célpont sikerrel veszi fel a versenyt a világ – szűkebb területre korlátozva: az Európai Unió – más célpontjaival, az átlagosnál magasabb szintű jólétet hoz létre, és azt hosszú távon fenn is tudja tartani úgy, hogy azért a társadalomnak és a környezetnek sem kell magas árat fizetnie. A versenyképesség valójában nem más, mint a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóság záloga.

Bebizonyosodni látszik az is, hogy a versenyképesség nem annyira a komparatív (összehasonlítható) előnyök (idegenforgalmi látványosságok sokasága, olcsó munkaerő, kedvező deviza-árfolyamok, anyagi támogatások stb.) kihasználásán, mint inkább új versenyelőnyök létrehozásának és megtartásának képességén múlik. A versenyelőnyök versenyképes tevékenységekre épülnek, amelyek arra irányulnak, hogy adott tevékenységeket jobban végezzünk, mint vetélytársaink, és – ami még fontosabb –, hogy mást csináljunk, mint versenytársaink. Idegenforgalmi

versenyképesség csak folyamatos újításokkal és fenntartható fejlődéssel érhető el. Az országban uralkodó viszonyok ne rontsák, hanem segítsék a vállalkozások és az idegenforgalmi célpontok versenyképességét.

Tudatosulnia kell a turisztikai ipar szereplőiben is, hogy a folyamatos fejlődés és megújulás, a források eredményes kihasználása érdekében az együttműködést szorosra kell fűzniük az állami és magánszféra érdekeltjeivel. Egyetlen turisztikai célpont sem tud ugyanis állami infrastruktúra fejlesztések és a turizmust elősegítő szolgáltatások (pl. marketing), szakemberképzés stb. nélkül működni. Az együttműködésnek azonban az idegenforgalomban érdekelt vállalkozások tevékenységének összehangolásában is meg kell nyilvánulnia. A hazánkba látogató vendég ugyanis csak akkor fog magas szubjektív értékkel bíró utazási élményekkel haza térni, ha valamennyi szolgáltatótól (az idegenvezetőtől kezdve a pénzváltón át a taxisig) a tőle elvártat kapja, vagy esetleg többet. Mennél több esetben sérül ez az elvárása annál negatívabb lesz az utazási élménnyel kapcsolatos véleménye. Ezért az együttműködés fejlesztése nemcsak kívánatos, de elodázhatatlan is minden téren, minthogy az a turisták elégedettségének feltétele.

Végül a csatlakozást követően várható hatásokkal kapcsolatban utalni kell azokra az Európai Unió különböző szervezetei által alkotott normákra (rendelet, irányelv, határozat, ajánlás, vélemény), amelyek az Európai Unió turisztikai iparát közvetlenül érintik, illetve befolyásolják. Néhány fontosabb ezek közül:

a.) A fogyasztóvédelemmel függ össze pl.

aa) Az utazási csomagról, az üdülési csomagról és a túracsomagról szóló 90/314/EGK irányelv. Ezt jogharmonizálta a 213/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet, amelyet részletesen ismertet a „2. Az utazásszervezői és -közvetítői tevékenység rendeleti szabályozása” című fejezet.

ab) A szállodákban egységes nyújtandó tájékoztatásról szóló 86/665/EGK ajánlás, amelyben felkéri a tagállamokat, hogy tegyenek intézkedéseket egy olyan egységes információs rendszer bevezetésére, amely könnyen felismerhető jelek alkalmazásával megkönnyíti a szállóvendégek számára szállodában rendelkezésre álló szolgáltatások, létesítmények igénybe vételét.

ac) A szállodák tűzbiztonságáról szóló 86/666/EGK ajánlás. Figyelem! Ez az ajánlás az utazási vállalkozók szempontjából is nagyon fontos, mert a 90/314/EGK irányelv az utaztatókat teszi felelőssé az utasaik biztonságáért, vagyis az általuk igénybevett

közreműködő (ez esetben a szálloda) magatartásáért úgy felelnek, mintha maguk jártak volna el.

ad) A szerződések tisztességtelen feltételeiről szóló 93/13/EGK irányelv, amelyet az utazási szerződések esetében is alkalmazni kell.

ae) Az ingatlanok időben megosztott használati jogának megvásárlására irányuló szerződésekről szóló 94/47/EK irányelv. Ezt jogharmonizálta a 20/1999.(II.5.)Korm. rendelet, amelyet részletesen ismertet a „3. Az ingatlanok időben megosztott használati jogát értékesítő tevékenység (Time share) gyakorlására vonatkozó rendelkezések” című fejezet.

- b.) A szociálpolitika tárgykörében került kiadásra a munkaidő szervezésének bizonyos vonatkozásairól szóló 93/104/EK irányelv, amely meghatározza a munkaidővel kapcsolatos minimális egészségügyi és biztonsági követelményeket. Foglalkozik a napi minimális pihenőidővel, a heti pihenőidőkkel, az évi szabadsággal stb. A 93/104/EK irányelv hatályát a 2000/34/EK irányelv minden ágazatra kiterjesztette, így a közúti közlekedésben résztvevő szolgáltatókra is. Ennek folytán minden utaztató szervezetnek be kell tartania függetlenül attól, hogy milyen szállító eszközzel juttatja el az utasokat a célállomásra.
- c.) A közúti, vasúti és víziközlekedés tárgykörében került kiadásra az autóbusszal végzett nemzetközi személyszállítás közös szabályairól szóló 11/98/EK irányelv, valamint a Bizottság 2121/98 rendelete az autóbusszal végzett nemzetközi személyszállítás okmányaira vonatkozó 684/92/EGK és 12/98/EK tanácsi rendelet alkalmazásának részletes szabályairól. Mind az irányelv, mind a rendeletek különösen fontosak az utazási vállalkozók szempontjából.
- d.) Az idegenforgalmi szakemberek számára bírhat nagy jelentőséggel az Európai Parlament és a Tanács 1999. június 7-i 1999/42/EK irányelve a liberalizációról és átmeneti intézkedésről, és a szakképzettség elfogadására vonatkozó rendszereket kiegészítő irányelv hatálya alá tartozó szakmai tevékenységekre vonatkozó szakképzettség elfogadásának mechanizmusáról. Ez lényegében azt szabályozza, hogy az egyik tagállamban megszerzett szakképesítést milyen eljárási rend keretében lehet egy másik tagállamban elfogadtatni. Az irányelv a tagállamnak azokra az állampolgáraitra vonatkozik, akik önalkalmazásban vagy alkalmazottként az irányelv mellékletében felsorolt tevékenységek valamelyikét végzik egy másik tagállamban, vagy szándékukban áll

ilyen tevékenységet végezni. Az utazásszervezők és az utazási irodák tevékenységei nevesítve szerepelnek az irányelv mellékletében.

A csak példálódzó jelleggel megemlített néhány rendelet és irányelv is mutatja, hogy milyen széleskörű ismeretekkel kell rendelkeznie az Európai Unióban tevékenykedni kívánó utazási vállalkozónak. A buktatókat elkerülve helytállni pedig csak a fejlődő és változó uniós normák folyamatos megismerése és betartása útján lehet. Ez állandó tanulást és továbbképzést igényel, amivel mindenkinek számolnia kell. Az Európai Unió ugyanis szigorúan számon kéri a rendelkezéseinek betartását.

2. Az utazásszervezői és -közvetítői tevékenység rendeleti szabályozása (A 213/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet)

Az utazási vállalkozások működési feltételeit az utazásszervező és –közvetítő tevékenységről szóló 213/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet szabályozza. A rendeletet kisebb mértékben 1998-ban és 2000-ben, jelentősebben pedig 1999-ben, 2001-ben és 2003-ban módosították. Ez a fejezet tematikus csoportosításban részletesen ismerteti a 36/1998. (II. 27.) Korm., a 36/1999. (II. 26.) Korm., a 128/2000. (VII. 11.) Korm, a 62/2001. (IV. 13.) Korm. és a 234/2003. (XII. 16.) Korm. rendelettel módosított 213/1996. (XII. 23.) Korm. rendeletet és a kapcsolódó jogszabályokat.

2.1. Tevékenységfajták, fogalmak

A jogszabály meghatározza azokat a fogalmakat, amelyek segítségével az utazási vállalkozó által folytatható különböző tevékenységek pontosan elhatárolhatók egymástól. Ennek egyrészt abból a szempontból van jelentősége, hogy a jogszabály nem azonos követelményeket támaszt az egyes tevékenységek gyakorlását illetően, másrészt pedig amiatt, hogy az utazási vállalkozó csak azt a tevékenységet folytathatja, amelyre a jogosítványa szól.

2.1.1. Utazásszervező

A rendelet egymástól különböző, önállóan is gyakorolható tevékenységeket egyaránt utazásszervezésnek minősít.

a.) Az első csoportba a hagyományosnak tekinthető tevékenységek tartoznak. E szerint utazásszervező az, aki utazási szerződéssel saját szervezésű vagy egyedi megrendelés alapján összeállított utazást értékesít

- belföldre vagy
- belföldről külföldre vagy
- külföldről belföldre.

Az utóbb említett két tevékenység együtt alkotja a nemzetközi utazásszervezést, de annak két változata már nem azonos feltételek mellett gyakorolható, mert a kiutaztatónak kell, a beutaztatónak viszont nem kell rendelkeznie vagyoni biztosítékkal.

Utazásszervező az is, aki külföldi utazásszervező Magyarországra történő utaztatásait belföldön szervezi, illetőleg külföldi utazásszervező részére Magyarországra történő utazásokat értékesít. Az említett két tevékenység

között az a különbség, hogy az első esetben a külföldi utazásszervező határozza meg azokat a feltételeket (az utazási csomag tartalmát), amelyeknek a magyarországi utaztatással kapcsolatban a belföldi utazásszervezőnek eleget kell tennie (csoportlétszám, időtartam, szállodai elhelyezés, program stb.). A második esetben viszont az utazási csomag tartalmát a belföldi utazásszervező határozza meg és azt értékesíti a külföldi utazásszervezőnek.

Sajátos változatot képez az első csoportban a külföldi utazási vállalkozó megbízásából külföldről külföldre történő utazás szervezése.

A második csoportba tartozó tevékenység a lényegét tekintve nem tekinthető utazásszervezésnek, de mégis annak minősül a jogszabály rendelkezésénél fogva. Ide tartozik a külföldi szálláshely belföldi értékesítése. A rendelkezés indoka az, hogy az ilyen tevékenységet folytatók is nyomon követhetők legyenek, ezért szerepeljenek a hatósági nyilvántartásban és rendelkezzenek az előírt mértékű vagyoni biztosítékkal. Így megelőzhetők az olyan panaszok, hogy a belföldi értékesítő az utastól átvett díjat nem utalta át a külföldi szállásadónak, aki emiatt nem bocsátotta az utas rendelkezésére a szállást. Az előírás kikerülésének meggátolása érdekében a jogszabály azt is kimondja, hogy külföldi szálláshely belföldi értékesítésének minősül az is, ha a külföldi szálláshely vételárába egyébként is beszámítandó pénzüsszeget bármilyen jogcímen (pl. előleg, foglaló stb.) átvesznek.

2.1.2. *Utazásközvetítő*

A jogszabály szerint utazásközvetítőnek csak azt a szervezetet lehet tekinteni, amely az utazási szerződést az utazásszervező képviseletében, annak nevében köti meg. Az utazásközvetítés mindig három irányú kapcsolatot tételez, egyrészt az utazásszervező és az utazásközvetítő, másrészt az utazásközvetítő és az utas, harmadrészt pedig az utazásszervező és az utas között, hiszen az utazásközvetítő által az utazásszervező nevében aláírt utazási szerződés az utóbbi kettő között hoz létre jogviszonyt. Nyomatékosan fel kell hívni a figyelmet arra, hogyha egy utazási vállalkozó az utazási szerződést a saját nevében köti meg, függetlenül attól, hogy ő magát minek tartja vagy nevezi, utazásszervezőnek minősül.

Az utassal szemben mindig az utazásszervező felel, az utazásszervező pedig az, akinek a nevében az utassal az utazási szerződést megkötötték (aláírták). Ha a más utazási vállalkozó által szervezett utazásra az utazási szerződést az egyébként közvetítő tevékenységet folytató utazási vállalkozó a saját nevében köti meg, akkor az utassal szemben ő minősül utazásszervezőnek, az utas pedig az utazási szerződésből fakadó összes igényét

vele szemben érvényesítheti. Ezért az ilyen tevékenységet folytató utazási vállalkozót is mint utazásszervezőt kell nyilvántartásba venni és rendelkeznie kell vagyoni biztosítékkal.

Tartalmi szempontból nincs különbség abban, hogy az utazásközvetítő bel- vagy külföldi utazásszervező megbízásából jár-e el. Jogi szempontból azonban jelentős eltérés van a kettő között.

- a.) Ha az utazásközvetítő belföldi utazásszervező megbízásából jár el, akkor a közöttük létrejött kapcsolat jogi tartalmára nézve a Polgári Törvénykönyvnek (a továbbiakban: Ptk.) a megbízásra vonatkozó szabályai lesznek az irányadók és az ilyen közvetítőnek vagyoni biztosítékkal nem kell rendelkeznie. A megbízási jogviszony lényege az, hogy ha az utazásközvetítő a megbízója által meghirdetett utazást értékesít, a kötelelem az utas és az utazásszervező (vagyis az utazásközvetítő megbízója) között jön létre. A kötelelem keretében létrejött jogok és kötelezettségek tehát közvetlenül illetik, illetve terhelik egymással szemben az utazásszervezőt és az utast egyaránt. Ilyen esetekben az utazásközvetítő felelőssége másodlagos és csak az utazásszervezővel szemben és csak azért áll fenn, hogy az utazási szerződést az utazásszervező megbízásának megfelelő tartalommal kötötte-e meg. Ettől függetlenül azonban az utazásközvetítő közvetlenül felel az utassal szemben olyan esetben, ha a befizetett részvételi díj vagy előleg összegét nem, vagy nem kellő időben és mértékben utalja át az utazásszervezőnek és emiatt az utast kár éri.
- b.) Ha az utazásközvetítő külföldi utazásszervező utazásaira köt utazási szerződést, ezt csak a külföldi utazásszervező bizományosaként teheti meg. A tartalmát tekintve lényegileg azonos tevékenységet folytató utazásközvetítők megbízotti és bizományosi megkülönböztetése a felelősségi szabályok alakulása szempontjából lényeges. A bizományosi jogviszony lényege ugyanis – eladási bizomány esetén – az, hogy a bizományos (vagyis a belföldi utazásközvetítő) harmadik személy (vagyis a külföldi utazásszervező) javára a saját nevében köti meg az utazási szerződést, s így az abban vállalt kötelezettségek teljesítésért az utassal szemben közvetlenül válik kötelezetté és annak teljesítéséért közvetlenül válik felelőssé. A bizományosként eljáró utazásközvetítőnek akkor is helyt kell állnia a magyar utassal szemben, ha egyébként annak igényét nem tudja a külföldi utazásszervezőre áthárítani. Nem elegendő tehát mindent megtennie az utas igényeinek érvényesítése érdekében, hanem magának kell helytállnia. Nincs jelentősége annak, hogy a

bizományosként eljáró hazai utazásközvetítőnek nincs ráhatása a külföldi utazásszervező által szervezett utazások feltételeinek kialakítására, mert a hazai utazásközvetítő szabadon dönthet, hogy mely külföldi utazásszervezővel és milyen feltételekkel lép üzleti kapcsolatba. Ha tehát az említett szabályok mellett a külföldi utazásszervező utazásainak belföldi értékesítése számára előnytelen, úgy azt nem köteles folytatni. Ha viszont vállalja, hogy a külföldi utazásszervező utazásait belföldön bizományosként értékesíti, akkor érvényesül a culpa in eligendo (vétkesség a (ki)választásban) szabálya, vagyis viselnie kell annak következményét, ha rosszul választotta meg az üzleti partnerét.

A belföldi utazásközvetítőnek nincs választási lehetősége, hogy a külföldi utazásszervező megbízottjaként vagy bizományosaként jár-e el, mert a jogszabály egyértelműen úgy rendelkezik, hogy a külföldi utazásszervező által szervezett utazást belföldön az utazásközvetítő csak bizományosként értékesítheti.

Mínt hogy a bizományos a saját nevében köti meg az utassal az utazási szerződést, s ebből következően az utas az utazási szerződésből származó igényeit közvetlenül vele szemben érvényesítheti, a bizományosnak rendelkeznie kell vagyoni biztosítékkal. Az utas az igényét a bizományoskal szemben magyar bíróság előtt a magyar jogszabályok szerint közvetlenül érvényesítheti.

2.1.3. Belföldi utazásszervezés

Belföldi utazásszervezés, ha az utazások üzletszerű szervezése és értékesítése Magyarországon történik és annak területére irányul.

2.1.4. Nemzetközi utazásszervezés

A nemzetközi utazásszervezés fogalma többféle tevékenység együttesét jelenti. A fogalom magában foglalja

- a.) a belföldről külföldre,
- b.) a külföldről belföldre és
- c.) a külföldről külföldre történő utazások szervezését,
- d.) a külföldi utazásszervező Magyarországra történő utaztatásainak belföldi szervezését,
- e.) a külföldi utazásszervező vagy egyéni utas részére Magyarországra történő utazások értékesítését, valamint
- f.) a külföldi szálláshely belföldi értékesítését.

A c) pontot érintően megemlítendő, hogy a külföldről külföldre történő utazások szervezése mindig külföldi utazásszervező megbízásából történik.

A d) pont esetében a hazai utazási vállalkozó a külföldi utazásszervező megbízásából, az ő általa meghatározott kívánalmak szerint szervezi meg a külföldi csoport Magyarországi utazásának feltételeit (pl. szállást foglal, megszervezi a kapcsolódó szolgáltatásokat és programokat).

Az e) pont esetében a hazai utazási vállalkozó önállóan szervez magyarországi célállomással ún. utazási csomagot csoportok vagy egyének számára, és ezt értékesíti a külföldi utazásszervező vagy egyének részére.

Az f) pontban megjelölt tevékenység akkor is nemzetközi utazásszervezésnek minősül, ha a hazai utazási vállalkozó az utas részére egyéb szolgáltatást nem nyújt.

2.1.5. Irodahelyiség

Az utazási irodával, az utazási ügynökséggel és az idegenforgalmi szolgáltató irodával szemben támasztott technikai követelményeket az üzletek működéséről és a belkereskedelmi tevékenység folytatásának feltételeiről szóló 4/1997. (I. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

2.1.5.1. Az irodahelyiséggel szemben támasztott követelmények

A jogszabály szerint az irodahelyiséget a tevékenység céljára el kell különíteni. Ez a rendelkezés lényegében azt tiltja, hogy az utazási vállalkozó irodahelyiségében más tevékenységet is folytassanak, illetőleg, hogy az más funkciót is ellásson.

Az üzlethelyiséggel szemben támasztott további követelmény, hogy rendelkezzen működési engedéllyel, valamint kizárólag a tevékenység céljára szolgáló önálló, vezetékes telefonvonallal (a mobil telefon tehát nem elegendő) és telefax készülékkel, illetőleg az üzlethelyiség berendezése a rendeltetésszerű használat követelményeihez igazodjon. Ez utóbbi feltétel akkor valósul meg, ha az utazási iroda (utazási ügynökség) berendezése megfelel azoknak a kulturális követelményeknek, amelyek a benne folytatott tevékenységre tekintettel attól általánosan elvárhatóak (az üzlethelyiség mind a munkavégzés, mind a vendégek fogadása szempontjából megfelelően kialakított és jól megvilágított, rendszeresen tisztántartott, a berendezési és felszerelési tárgyai egységesek, díszítőelemeinek stílusa összhangban van, az utasok tájékoztatására szolgáló prospektusok, tájékoztató feliratok a tevékenység jellegéhez igazodóan színvonalas kivitelezésűek, az alkalmazottak egységes formaruhát viselnek stb.).

Az irodahelyiség megnevezésében utalni kell a tevékenységi körre.

Ha az utazási vállalkozó a tevékenységét több irodahelyiségben folytatja, az irodahelyiségre vonatkozó követelményeket valamennyi irodahelyiségben érvényesíteni kell.

2.1.5.2. Mentésülés az utazási iroda, illetve az utazási ügynökség megnyitásának kötelezettsége alól

Mentesül az utazási iroda, illetve utazási ügynökség megnyitásának kötelezettsége alól az utazási vállalkozó, ha kizárólag

- külföldi utazásszervező Magyarországra történő utaztatásait szervezi belföldön,
- külföldi utazásszervező részére Magyarországra történő utazásokat értékesít,
- külföldi utazásszervező megbízásából külföldről külföldre történő utazásokat szervez.

A külföldi utazásszervező részére utazásokat szervező vagy értékesítő utazási vállalkozó nem általában mentesül az irodahelyiség fenntartásának kötelezettsége alól (hiszen minden vállalkozásnak rendelkeznie kell székhellyel), hanem csak az utazási irodának, illetve utazási ügynökségnek minősülő üzlet megnyitásának kötelezettsége alól.

2.1.6. *Utazási csomag*

Utazási csomag az a szolgáltatás, amely az utazással összefüggő személyszállítási, szállás- és ezzel összefüggő szolgáltatások közül legalább kettőnek az előre meghatározott együttese, feltéve, hogy valamennyi szolgáltatás teljes ellenértékét együttesen tartalmazza a kínált ár, és ha a szolgáltatás 24 óránál hosszabb időszakot érint, vagy éjszakai szállást is tartalmaz. Az egyébként külön-külön is értékesíthető szolgáltatások éppen az együttértékesítéssel válnak utazási csomaggá, vagyis azokat az utas együtt vásárolja meg. Ezzel összefüggésben szükséges felhívni a figyelmet a jogszabály két olyan rendelkezésére is, amelyek látszólag ellentmondásban vannak egymással.

A rendelet szerint egyrészt „nem minősül utazási csomagnak az önállóan (nem utazási csomagban) értékesített

- közlekedési szolgáltatás,
- a menetjegy-kiszolgálás,
- a szálláshelyi szolgáltatás (szobafoglalás) – a külföldi szálláshely belföldi értékesítésének kivételével,
- a vendéglátó szolgáltatás,

- a gyógy- és egyéb szolgáltatás,
- a kulturális programokra és egyéb (pl. sport) rendezvényekre jegyárúsítás,
- a helyi programszervezés,
- az idegenvezetői szolgáltatás, illetve az ezekkel kapcsolatos ügyek intézése, továbbá
- a más szervezet által teljesítendő, az utazással összefüggő szolgáltatás és ezekkel kapcsolatos ügyek intézése”.

Másrészt a jogszabály kimondja azt is, hogy „egyazon utazási csomag szolgáltatásainak (elemeinek) külön-külön számlázása nem mentesíti az utazási vállalkozót az utazási csomagra vonatkozó rendelkezések megtartása alól”. A két rendelkezés azért látszik ellentmondásosnak, mert az elsőből az látszik következni, hogy az utazási csomag szétbontható, vagyis részelemenként külön-külön is értékesíthető, míg a másik rendelkezés tiltja ezt. A tevékenység gyakorlója szempontjából pedig nem mindegy, hogy melyik szerint jár(hat) el. Az első esetben ugyanis a tevékenység nem utazásszervezés, ezért az azt folytató vállalkozónak nem kell rendelkeznie vagyoni biztosítékkal, míg a második esetben a szolgáltatások külön-külön történő értékesítése esetén alkalmazni kell az utazási csomagra vonatkozó rendelkezéseket, ennél fogva az azt folytató vállalkozónak kell rendelkeznie vagyoni biztosítékkal. A két rendelkezés között nincs semmiféle ellentmondás, azokat egymásra figyelemmel kell értelmezni.

Az első esetben a jogszabály arról rendelkezik, hogy a felsorolt szolgáltatások közül valamelyiket egyedileg nyújtja a(z utazási) vállalkozó. Nem arról van szó tehát, hogy ha egy utazási vállalkozó a felsoroltakból több szolgáltatást nyújt, akkor utazásszervezővé válik, mert mindaddig, amíg az egyes szolgáltatásokat megrendelőnként (azaz utasonként) egyedileg értékesíti, addig a tevékenység nem utazásszervezés. Ha azonban a(z utazási) vállalkozó a felsorolt szolgáltatások közül egy utasnak két olyan szolgáltatást értékesít külön-külön, amelyek együtt egyébként utazási csomagot képeznének, akkor a külön-külön történt értékesítéstől (számlázástól) függetlenül is érvényesíteni kell az utazási csomagra vonatkozó rendelkezéseket, vagyis nem mentesül az utazási csomagra vonatkozó rendelkezések megtartása alól. Azt ugyanis, aki utazási csomagot értékesít a jogszabály egységesen utazásszervezőnek tekinti.

A témát érinti az a rendelkezés is, amely szerint „az utazási csomagra vonatkozó rendelkezéseket a külföldi szálláshely belföldi értékesítése esetén is megfelelően alkalmazni kell”. Ez lényegében két dolgot jelent. Egyrészt azt hogy a kizárólag külföldi szálláshely belföldi értékesítésével foglalkozó vállalkozónak is eleget kell tennie az utazásszervezőkkel szemben támasztott valamennyi jogszabályi követelménynek (pl. be kell jegyeztetnie magát a hatósági nyilvántartásba, vagyoni biztosítékkal kell rendelkeznie

stb.), másrészt azt, hogy a külföldi szálláshelyet értékesítő szerződésre az utazási szerződésre vonatkozó szabályok lesznek az irányadók, hiszen utazási csomagot csak utazási szerződés keretében lehet értékesíteni.

2.1.7. *Mi nem tekinthető utazásszervezésnek*

Az utazási csomaggal összefüggésben (2.1.6. pont) részletesen ismertetésre került, hogy mely tevékenységek nem minősülnek utazásszervezésnek. Az ott felsorolt szolgáltatások nyújtása akkor nem minősül utazásszervezésnek, ha azokat az utazási vállalkozó egyedileg nyújtja, vagyis az utazás szempontjából csupán részszolgáltatásnak minősülő egy-egy egyedi szolgáltatást értékesít. Önmagában attól, hogy az utazási vállalkozó a felsoroltakból több szolgáltatást is nyújt, még nem válik utazásszervezővé. Ha azonban a külön-külön - vagyis egyedileg - értékesített szolgáltatások teljesítésére együtt kerül sor, akkor az a szolgáltatások elkülönített számlázása ellenére is utazási csomagnak fog minősülni, s az értékesítő tevékenységet végző vállalkozót utazásszervezőnek kell tekinteni.

A jogszabály külön rendelkezik azokról az utaztatókról, akikre a rendelet előírásait nem lehet alkalmazni. Ebbe a körbe tartoznak az oktatási intézmények, amelyek kizárólag a velük tanulói, hallgatói jogviszonyban állók számára (ideértve a tanulói, hallgatói csoport létszámához szükséges kísérőket is), továbbá az egyesületek és közhasznú, illetőleg nonprofit szervezetek, amelyek kizárólag a tagjaik részére, nem üzletszerűen, kizárólag önköltséges alapon szervezhetnek utazást úgy, hogy az a szervező részére nyereséget ne eredményezzen. A mentesség csak az említett szervezetekre vonatkozik, a rendelkezést tehát nem lehet kiterjesztően értelmezni. Ha az említett szervezet tevékenysége túlterjeszkedik a jogszabályban meghatározott kereteken (a saját tanulóin, /hallgatóin/, illetve tagságán kívül más személyeket is utaztat, vagy a tevékenysége üzletszerűnek minősül), akkor az illegális utazásszervező tevékenységnek minősül.

2.1.8. *Utazás*

A jogszabály nemcsak az utazási csomag, de az utazás fogalmát is meghatározza. Utazás az a szolgáltatás, amelyet az utazási vállalkozó az utazási és utazásközvetítő szerződésről szóló 214/1996. (XII. 23.) Korm. rendeletben meghatározott feltételek szerint nyújt. Az utazás jellemzően magában foglalja a személynek a célállomásra történő szállítását és a kapcsolódó szolgáltatások (pl. szállás, étkezés, helyi közlekedés, idegenvezetés, programszervezés) nyújtását. Az utazási vállalkozó az utas

részére utazást csak a hivatkozott jogszabály rendelkezéseinek megfelelően értékesíthet.

2.2. Ki folytathat utazásszervező és/vagy utazásközvetítő tevékenységet?

Utazásszervező, illetőleg -közvetítő tevékenységet csak az folytathat Magyarországon, akit a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium Engedélyezési és Közigazgatási Hivatala (GKM EKH) (1024 Budapest, Margit krt. 85) által vezetett hatósági nyilvántartásba bejegyezték. Az említett nyilvántartás közhiteles, továbbá nem deklaratív, hanem konstitutív jellegű, azaz nem csupán nyilvántartja, hanem létesíti a jogokat. Az utazási vállalkozó a hatósági nyilvántartásba vétellel szerzi meg az alanyi jogot a tevékenysége gyakorlásához.

2.2.1. Mit jelent a hatósági nyilvántartás közhitelessége?

Egy nyilvántartás közhitelessége általában azt jelenti, hogy az abban foglalt adatok hitelessége senki által kétségbe nem vonható, az adott szervezetre vagy személyre vonatkozóan a jogosultságot a bejegyzés hozza létre (nemcsak nyilvántartja, hanem alapítja a jogot), továbbá hogy a nyilvántartásban szereplő adatok bárki által hozzáférhetőek. Az utaztatási tevékenységet folytatók szempontjából azonban más fontos jogi következménye is van a hatósági nyilvántartás közhitelessé nyilvánításának.

A Büntető Törvénykönyv 299. §-a szabályozza a „Gazdasági adatszolgáltatás elmulasztása” bűncselekményt. E szerint az, „aki közhitelű hatósági nyilvántartásba bejegyzendő, gazdasági tevékenységhez kapcsolódó adat, jog vagy tény bejelentését, illetve ilyen adat, jog vagy tény változásának bejelentését elmulasztja, ha a bejelentési kötelezettséget jogszabály írja elő, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő”. Az utazási vállalkozókról a GKM EKH által vezetett közhitelű nyilvántartásba történő bejegyeztetés elmulasztása esetén tehát a vállalkozó bűncselekményt (vétséget) követ el. Az utazási vállalkozók hatósági nyilvántartásának közhitelűvé nyilvánítása lényegében a büntetőjogi felelősségre vonás lehetőségét teremtette meg azokkal szemben, akik nyilvántartásba vétel nélkül (vagyis illegálisan) folytatnak ilyen tevékenységet.

2.2.2. A jogszabály általános személyi hatálya

A jogszabály általános jelleggel mondja ki, hogy „rendeletben foglaltakat alkalmazni kell akkor is, ha valamely szervezet az 1. § (2) bekezdés a)-d), f) és h) pontjában említett valamely tevékenységet is végez”. Ebből következően, ha bármely szervezet a tevékenysége keretében

- a.) belföldről belföldre, vagy
- b.) külföldről belföldre, illetve
- c.) belföldről külföldre történő utazást szervez vagy értékesít, vagy
- d.) külföldi utazásszervező Magyarországra történő utazásait belföldön szervezi, vagy
- e.) külföldi utazásszervező vagy egyéni utas részére Magyarországra történő utazásokat értékesít, vagy
- f.) külföldről külföldre történő utazásokat szervez, vagy
- g.) külföldi szálláshelyet belföldön értékesít, illetve
- h.) a tevékenysége keretében utazási csomagnak minősülő szolgáltatást értékesít

akkor teljesítenie kell a jogszabály által az utazásszervezővel szemben támasztott követelményeket. Aki ugyanis a felsorolt tevékenységek valamelyikét végzi (akár többet együttesen is) az utazásszervező. Ezt mondja meg az 1. § (2) bekezdés a) pontja. Az 1. § (2) bekezdés a)-d), f) és h) pontjában foglaltakat fejtette ki részletesen a 2.1.1. – 2.1.4., valamint a 2.1.6. és 2.1.8. pont.

2.2.3. Hatósági nyilvántartásba vétel

A bejegyzés kérelemre történik. A GKM EKH az utazási vállalkozót akkor veheti nyilvántartásba, ha

- a.) a cégjegyzékbe, illetve - ha a működés feltétele más bírósági vagy hatósági nyilvántartásba vétel - az előírt bírósági vagy hatósági nyilvántartásba bejegyezték,
- b.) vezető állású munkavállalói, illetve vezető tisztségviselői, továbbá az egyéni vállalkozó büntetlen előéletű,
- c.) az utazási vállalkozásban legalább egy - utazásszervezői szakmai minősítő vizsgával vagy a külön jogszabályban előírt szakképesítéssel és szakmai gyakorlattal rendelkező - személy működik,
- d.) vagyoni biztosítékkal rendelkeznek,

- e.) irodahelyiséggel rendelkezik,
- f.) a vezető tisztségviselője, vezető állású munkavállalója, név szerint nyilvántartásba vett tagja, illetve az utazási vállalkozást fenntartó egyéni vállalkozó nem szerepelt a felsorolt minőségekben olyan utazási vállalkozásban, amelyet a hatósági nyilvántartásból - a saját kérelemre való törlés esetét kivéve - a kérelem benyújtását megelőző öt éven belül a hatóság törölt a nyilvántartásból,
- g.) nyilatkozik arról, hogy az utazásszervező tevékenységből az utazás évében milyen összegű árbevételt tervez,
- h.) nyilatkozik arról, hogy milyen jellegű utazásszervező, illetve utazásközvetítő tevékenységet végez.

2.2.4. A cégbejegyzés

Utazási vállalkozó nemcsak gazdálkodó szervezet, hanem gazdasági tevékenység folytatására jogosult egyéb szervezet (pl. egyesület) is lehet. A gazdálkodó szervezetek a cégbejegyzéssel jönnek létre. A jogszabályok általában már a társasági szerződés megkötésének időpontjától lehetővé teszik a gazdasági tevékenység megkezdését, függetlenül attól, hogy a cégbejegyzésre csak később kerül sor. Éppen ezért kell felhívni a figyelmet arra, hogy az utazási vállalkozó hatósági nyilvántartásba vételénél eltérő a helyzet. A GKM EKH ugyanis csak akkor veheti a kérelmezőt nyilvántartásba, ha igazolja, hogy a cégbejegyzés, illetve az egyéb bírósági vagy hatósági nyilvántartásba vétel már megtörtént.

Az ismertetett rendelkezések az egyéni vállalkozóra is vonatkoznak, mert a hivatkozott kormányrendelet szerint az egyéni vállalkozó az utazásszervező és/vagy -közvetítő tevékenységet csak mint egyéni cég végezheti. Az egyéni vállalkozásból akkor lesz egyéni cég, ha a cégjegyzékbe bejegyzik. Ez általában nem kötelező, az egyéni vállalkozásról szóló 1990. évi V. törvény ugyanis a vállalkozó saját megítélésére bízta, hogy bejegyezteti-e magát a cégjegyzékbe vagy sem. Ebből viszont általánosságban az is következik, hogy a cégjegyzékből való törlés önmagában nem akadályozza az egyéni vállalkozói tevékenység folytatását.

2.2.5. A büntetlen előélet igazolása

A büntetlen előéletet három hónapnál nem régebbi keletű ún. „tisztá” hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal kell igazolni. Ilyen bizonyítványt a gazdálkodó szervezet külföldi tagjai részére is kiállítanak. Az erkölcsi bizonyítvány kiadását az illetékes rendőrhatalóságnál kell kérelmezni.

2.2.6. A tevékenységért szakmailag felelős személy foglalkoztatása

2.2.6.1. Képesítési előírások

Az utazásszervező és -közvetítő tevékenységre vonatkozó szakképesítési előírásokat egyrészt az egyes ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi tevékenységek gyakorlásához szükséges képesítésekről szóló 5/1997. (III. 5.) IKIM rendelet, másrészt az utazásszervezői szakmai minősítő vizsgáról szóló 3/1992. (I. 13.) IKM rendelet tartalmazza. Ezek szerint az említett tevékenységeket csak megfelelő szakképesítés birtokában lehet végezni. Ilyenről rendelkezik, akinek idegenforgalmi ügyintéző szakképesítése van. Az utazásszervezői szakmai minősítő vizsgát az a magyar vagy Magyarországon munkavállalásra jogosult külföldi állampolgár teheti le, aki az említett szakképesítéssel rendelkezik.

A belföldi utazásszervezői szakmai minősítő vizsgára jelentkezés feltétele két év gyakorlati idő és egy idegen nyelvből alapfokú nyelvvizsga. Nemzetközi utazásszervezői szakmai minősítő vizsgára az jelentkezhet, aki három év gyakorlati idővel és egy idegen nyelvből legalább középfokú nyelvvizsgával rendelkezik.

Nem kell az utazásszervezői szakmai minősítő vizsgát letennie annak, aki legalább tíz évi szakmai gyakorlattal, valamint belföldi utazásszervezés esetén egy idegen nyelvből alapfokú nyelvvizsgával, nemzetközi utazásszervezés esetén pedig egy idegen nyelvből legalább középfokú nyelvvizsgával rendelkezik. Mindkét esetben csak a ténylegesen utazásszervező és/vagy -közvetítő tevékenységgel megszerzett gyakorlati időt lehet figyelembe venni. A vizsga alóli mentesítés szempontjából tehát nem vehető figyelembe az utazási irodában pultosként eltöltött idő, mert az ilyen tevékenységet ellátó személy jellemzően sem nem szervezi, sem nem közvetíti az utazást, hanem a más által szervezett utazást értékesíti.

Az utazásszervezői szakmai minősítő vizsga nem nyújt szakképesítést, így a vizsga letétele alól mentesítő tíz évi szakmai gyakorlat sem pótolja az előírt szakképesítés hiányát. A szakképesítés megléte ugyanis a minősítő vizsgára jelentkezés feltétele és a tíz évi szakmai gyakorlat sem a szakképesítés hiányát pótolja, hanem a minősítő vizsga letétele alól mentesít. A szakmai tevékenységért felelős személynek tehát szakképesítéssel és minősítő vizsgával, vagy szakképesítéssel és tíz évi utazásszervezői szakmai gyakorlattal kell rendelkeznie.

A nemzetközi utazásszervező szakmai minősítő vizsga a belföldi utazásszervező és/vagy -közvetítő tevékenység folytatására is jogosít.

Ha az utazási vállalkozó a tevékenységét több szervezeti egységben – pl. több utazási irodában – folytatja, az előírt szakképesítési követelményeknek minden szervezeti egységében eleget kell tennie. Az 5/1997. (III. 5.) IKIM rendelet szerint ugyanis „a rendelet mellékletében meghatározott tevékenységek csak az ott megjelölt képesítésekkel végezhetők”. Ez azt jelenti, hogy az utazási irodai ügyintézés (valutaváltás, szálláshely- és program közvetítés, menetjegyek, valamint egyéni és társasutak értékesítése) is csak idegenforgalmi ügyintéző szakképesítés birtokában végezhető. A hivatkozott rendelet mentesítésre nem ad lehetőséget, így nincs lehetőség arra, hogy az utazási irodai ügyintézőt szakképzetlen személy végezze.

2.2.6.2. A szakmai tevékenységért felelős személy foglalkoztatása

Vállalkozásonként kötelező egy – az utazásszervező és/vagy -közvetítő tevékenységért szakmailag felelős – személyt alkalmazni. E személy akkor tekinthető szakképzettnek, ha az a) pontban ismertetett szakmai minősítő vizsgával vagy szakképesítéssel és tíz évi utazásszervezői gyakorlattal rendelkezik. Vállalkozásonként akkor is csak egy ilyen személyt kell foglalkoztatni, ha a vállalkozásnak több utazási irodája vagy utazási ügynöksége van.

2.2.6.3. A további foglalkoztatás tilalma

A szakmai tevékenységért felelős személyt ilyen minőségben csak egy utazási vállalkozásban szabad foglalkoztatni. A jogszabály ezt nem tiltó módon, hanem olyan szabály beiktatásával korlátozza, amely – betartása esetén – lehetetlenné teszi a több helyen való foglalkoztatást. A vonatkozó rendelkezés ugyanis lényegében a részmunkaidőben való alkalmazást zárja ki. Úgy szól, hogy a vállalkozásnak az utazási szakmai tevékenységért felelős személyt teljes munkaidőben kell foglalkoztatnia. A Munka Törvénykönyve szerint a teljes munkaidő napi nyolc óra. Ilyen mértékű munkaidőt viszont egy személy folyamatosan csak egy munkahelyen képes letölteni.

A teljes munkaidőre vonatkozó rendelkezést megfelelően alkalmazni kell abban az esetben is, ha a szakmai tevékenységért felelős személy funkcióját gazdasági társaság tagja személyes közreműködéssel látja el.

2.2.6.4. A tevékenységért felelős személy vezetővé minősítése

A jogszabály szerint a tevékenységért felelős személyre a vezető tisztségviselőre, illetve vezető állású munkavállalóra megállapított szabályok vonatkoznak. Ennél fogva, ha a vállalkozást hivatalból törlik a nyilvántartásból, akkor az ott tevékenységért felelős beosztásban foglalkoztatott

személy más vállalkozásban ugyanilyen minőségben öt évig nem lesz foglalkoztatható.

2.2.6.5. A gazdálkodó szervezet kizárása a feladat ellátásából

A szakmai tevékenységért felelős személy feladatait gazdálkodó szervezet nem láthatja el, az utazásszervezői minősítő vizsgát ugyanis csak természetes személy teheti le és e feladatkörének gyakorlása, valamint a vele járó felelősség érvényesülése sem képzelhető el gazdálkodó szervezet útján. Kivételt csupán az egyéni vállalkozó képez, aki a Ptk. 685. §-ának c) pontja alapján gazdálkodó szervezetnek minősül. A kormányrendelet kimondja, hogy az egyéni vállalkozó kizárólag a saját vállalkozásában személyesen is elláthatja ezt a feladatot. Ennek azonban az a feltétele, hogy feleljen meg az egyéb feltételeknek (rendelkezzék utazásszervezői szakmai minősítő vizsgával, vagy szakképzettséggel és tíz évi utazásszervezői gyakorlattal).

2.2.7. A vagyoni biztosíték

2.2.7.1 A vagyoni biztosíték rendszere

A vagyoni biztosíték szolgáltatásának kötelezettsége csak azt az utazási vállalkozót terheli, aki belföldről külföldre történő utazásokat szervez, külföldi szálláshelyet belföldön értékesít, illetőleg külföldi utazásszervező utazásait bizományosként értékesíti. A vagyoni biztosítékot

- a.) pénzbeli letét,
- b.) bankgarancia, vagy
- c.) biztosítóval (biztosítókkal) kötött biztosítási szerződés formájában lehet szolgáltatni.

A biztosítást az utazási vállalkozó nemcsak az általa kötelezően szolgáltatandó vagyoni biztosíték fedezetűl szolgáló, a javára szolgáló kvázi felelősség-biztosításként kötheti meg, de az utaslétszámra (közvetlenül az utas javára) is. Ilyen szerződést a biztosítók nyilvánvalóan csak akkor fognak kötni, ha megbízható ügyfélnek tarják az utazási vállalkozót, és az utazási vállalkozó hajlandó folyamatosan kapcsolatot tartani a biztosítójával, hiszen az utaslétszám akár havonta is jelentősen változhat.

2.2.7.2. A vagyoni biztosíték alapja és mértéke

A vagyoni biztosítékot a letéti, a bankgarancia, illetve a biztosítási szerződés megkötését követő legalább egy évi időszakra kell szolgáltatni. A vagyoni biztosíték mértékének meghatározásakor csak a következő tevékenységeket kell figyelembe venni:

- a.) belföldről belföldre,
- b.) belföldről külföldre történő utaztatás,
- c.) a külföldi szálláshely belföldi értékesítése, valamint
- d.) a külföldi utazásszervező által szervezett utazásnak bizománnyosként való értékesítése.

Az a) pont esetében a vagyoni biztosíték mértéke az adott tevékenységből a következő év január hó 1. napjától december hó 1. napjáig tervezett – a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szerint elszámolandó értékesítési nettó – árbevétel három százaléka. A nettó árbevétel alatt a bruttó árbevétel ÁFÁ-val csökkentett összegét kell érteni.

A b), c) és d) pont esetében a vagyoni biztosíték mértéke a megjelölt tevékenységekből a következő év január hó 1. napjától december hó 1. napjáig tervezett – a számviteli törvény szerint elszámolandó értékesítési nettó – árbevétel 12 százaléka, de legalább négymillió forint. Ha azonban az utazási vállalkozó az utazásai lebonyolításához nem menetrend szerinti járatú repülőgépet (charter járatot) vesz igénybe, illetőleg a garantált szerződésből származó kötelezettségei a tervezett árbevétel 25 százalékát meghaladják, akkor a vagyoni biztosíték mértéke a tervezett árbevétel 20 százaléka, de legalább húszmillió forint.

A rendelet alkalmazása szempontjából garantált szerződés az, amelynek alapján a lekötött szolgáltatások nem mondhatók le, és ezáltal az utazási vállalkozónak időszakonként visszatérő, rendszeres fizetési kötelezettsége származik.

2.2.7.3. A vagyoni biztosíték számítása többféle tevékenység esetén

Ha az utazási vállalkozó különböző olyan tevékenységeket végez, amelyek mindegyike vagyoni biztosítékhoz kötött, de más-más százalékos kulccsal, akkor a vagyoni biztosíték összegét külön-külön kell számításba venni. Az utazási vállalkozó szempontjából ez azt jelenti, hogy ha belföldi és külföldi utazásszervezéssel egyaránt foglalkozik, illetve a belföldi utazásszervezés mellett külföldi szálláshelyet is értékesít Magyarországon, vagy külföldi utazásszervező bizományosaként jár el, akkor az egyes tevékenységek árbevételét külön-külön kell tervezni és az azokra eső vagyoni biztosíték összegét külön-külön kell kiszámítani majd összegezni.

2.2.7.4. A menetrend szerinti repülőjárat jegyeinek értékesítéséből származó árbevétel figyelembe vétele

Az utasok biztonságának növelése érdekében 2004. január hó 1. napjával hatályát veszítette az a rendelkezés, amely szerint a menetrend szerinti repülőjáratra érvényes menetjegyek értékesítéséből származó árbevétel a

vagyoni biztosíték alapjául szolgáló árbevétel számításánál nem kell figyelembe venni. A félreértések elkerülése érdekében szükséges felhívni a figyelmet arra, hogy a menetrend szerinti repülőjáratra érvényes menetjegyek értékesítéséből származó árbevételt csak akkor kell a vagyoni biztosíték számításakor figyelembe venni, ha ezeket a menetjegyeket utazási csomagban értékesítik. Ha valamely szervezet kizárólag menetrend szerinti repülőjáratra érvényes menetjegyek értékesítésével foglalkozik, vagy foglalkozik mással is, de a menetjegyeket önállóan (más kapcsolt szolgáltatások nélkül) értékesíti, akkor a menetjegy értékesítéséből származó árbevételt a vagyoni biztosíték alapjául szolgáló árbevétel megállapításakor figyelmen kívül kell hagyni.

2.2.7.5. Mentésülés a vagyoni biztosíték szolgáltatásának kötelezettsége alól

A jogszabály rendelkezésénél fogva mentesül a vagyoni biztosíték szolgáltatásának kötelezettsége alól

- a.) az utazásközvetítő, ha kizárólag a GKM EKH hatósági nyilvántartásában szereplő utazásszervező megbízottjaként jár el, valamint
- b.) az utazásszervező, ha kizárólag
 - 1.) külföldi utazásszervező Magyarországra történő utazásait szervezi belföldön,
 - 2.) külföldi utazásszervező részére Magyarországra történő utazásokat értékesít, illetőleg
 - 3.) külföldi utazásszervező megbízásából külföldről külföldre történő utazásokat szervez.

Az a) pont esetében a mentesítés indoka az, hogy az utazásközvetítőnek az utassal szemben közvetlen felelőssége nincs, hiszen a megbízott az utazási szerződést, amely a felelősséget megalapozza, a megbízója (az utazásszervező) nevében írja alá. Egy esetleges probléma esetén közvetlenül nem neki kell helytállnia.

A b/1., b/2. és b/3. pont esetében az indokolja a mentesítést, hogy a magyarországi utazásszervező az általa szervezett utazásokat igénybe vevő külföldi utasokkal nem kerül jogi kapcsolatba. Ilyen kapcsolat ugyanis a külföldi utazásszervező és a külföldi utas között jön létre, probléma esetén tehát a külföldi utassal szemben nem neki, hanem a külföldi utazásszervezőnek kell helytállnia. Így a hazai utazásszervező szempontjából nem adódhat olyan körülmény, amely a vagyoni biztosíték szolgáltatására vonatkozó kötelezettség előírását indokolná.

Egyéb mentesítésre a jogszabály nem ad lehetőséget és - felhatalmazás hiányában - a GKM EKH-nak sincs lehetősége arra, hogy a vagyoni biztosíték szolgáltatásának kötelezettsége alól felmentést adjon.

2.2.7.6. A tárgyév meghatározása

A jogszabály szerint, ha a tervezett árbevétel kevesebb, mint a tárgyévet megelőző évben – a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szerint – elszámolt értékesítési nettó árbevétel, akkor a vagyoni biztosíték megállapításánál a tárgyévet megelőző évi árbevételt kell alapul venni. A gyakorlati nehézségeket megelőzendő a jogszabály kimondja, hogy „tárgyév alatt az a naptári év értendő, amelyre vonatkozóan az utazási vállalkozó a vagyoni biztosíték igazolására köteles”, vagyis amelyre vonatkozóan a tervezés történik. Ebből következően a tárgyévet megelőző év egyértelműen a folyó év, vagyis amikor a tervezés történik, amikor a tervezési időszakra vonatkozó vagyoni biztosíték meglétét igazolják.

2.2.7.7. A vagyoni biztosítékra vonatkozó szerződés megkötése, a szerződés időtartama, hatályának meghosszabbítása

A jogszabály úgy rendelkezik, hogy a vagyoni biztosíték meglétét minden év október hó 31. napjáig kell a GKM EKH részére igazolni. A vagyoni biztosíték szolgáltatására kötött szerződést legalább egy évre kell megkötöni. Az egy évi időtartam meghatározásánál a b) pontban írottakra kell figyelemmel lenni. A szerződésnek meg kell felelnie a rendelet előírásainak.

Az utazási vállalkozó köteles a szerződés hatályát minden év október hó 31. napjáig meghosszabbítani és ennek megtörténtét – az említett időpontig – a GKM EKH-nak igazolni. Ha a felek (a pénzügyintézet vagy a biztosító, illetőleg az utazási vállalkozó) a szerződést nem hosszabbítják meg, az utazási vállalkozó azt köteles igazolni a GKM EKH részére, hogy más pénzügyintézetrel vagy biztosítóval kötött szerződéssel rendelkezik.

2.2.7.8. A vagyoni biztosíték módosítása

A vagyoni biztosíték alapját egy tervezett árbevétel képezi, ezért a vagyoni biztosítékot néhány hónap után szükséges összhangba hozni a tényleges árbevétellel. Erre figyelemmel a jogszabály előírja, hogy az utazási vállalkozó köteles minden év május 31-éig a vagyoni biztosítékot hozzáigazítani a tárgyévet megelőző évben a számvitelről szóló törvény szerint elszámolt árbevétel alapján irányadó értékhez. Ennek megtörténtét és az árbevételt az utazási vállalkozó köteles a GKM EKH-nak megfelelően igazolni.

Az előzőekben említett módosítási és bejelentési kötelezettségtől különbözik az, amelyik úgy szól, hogy „ha a tényleges árbevétel 10

százalékot meghaladó mértékben több lesz a tervezetnél, akkor az utazási vállalkozó köteles a következő naptári negyedév első hónapjának 15. napjáig a GKM EKH-nak igazolni, hogy a vagyoni biztosíték összegét megfelelően módosította”.

A két rendelkezés abban különbözik egymástól, hogy az első esetben az utazási vállalkozó a tárgyévet megelőző évben a számviteli törvény szerint elszámolt értékesítési nettó árbevétel alapján irányadó értékhez igazítja a vagyoni biztosítékot, a másik esetben pedig a tervezett és a tényleges árbevétel közötti tíz százalékot meghaladó eltérés miatt korrigálja a vagyoni biztosítékot.

2.2.7.9. A vagyoni biztosíték felhasználása

A jogszabály tételesen meghatározza, hogy az utazási vállalkozó a vagyoni biztosítékot milyen célra és milyen eljárás keretében használhatja fel. Minthogy a vagyoni biztosíték rendeltetése az utasok biztonságának növelése, az kizárólag

- az utazáskor szükséghelyzetbe került utasok érdekében teendő intézkedések (pl. a hazaszállítás) és a kényszerű tartózkodás költségeinek fedezésére, valamint
- az előleg, illetve részvételi díj visszafizetésére

használható fel.

A jogszabály szerint a vagyoni biztosítékra kötött szerződés – függetlenül attól, hogy letéti, bankgarancia vagy biztosítási szerződésről van-e szó – csak akkor felel meg a jogszabály előírásainak, ha abban szerepel, hogy ez a biztosíték fedezetül szolgál az előzőekben ismertetett valamennyi esetben. Ugyanakkor az utazási vállalkozók üzleti – esetenként külföldi üzleti – partnerei részéről is gyakran jelentkezik olyan igény, hogy a követeléseiket a vagyoni biztosítékból elégíthessék ki. Erre a jogszabály nem ad lehetőséget. A vagyoni biztosíték ugyanis az utasok védelmét szolgálja, ezért más irányú felhasználása az utasok helyzetét rontaná. A 213/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet csak az utazási vállalkozó és az utas közötti jogviszonyt szabályozza, az utazási vállalkozó és üzleti partnerei kapcsolatára nem terjed ki. Az utóbbiak egymással szembeni követeléseinek érvényesítésére egyéb jogszabályok, elsősorban a Ptk. rendelkezései vonatkoznak.

A vagyoni biztosítékra vonatkozó szerződésbe bele kell foglalni azt is, hogy a pénzügyintézet, illetve a biztosító a vagyoni biztosíték terhére kizárólag abban az esetben teljesít kifizetést, ha az utazási vállalkozó előzetesen bemutatja a GKM EKH igazolását és a vagyoni biztosíték terhére teljesített

kifizetés időpontját a pénzüintézet, illetve a biztosító írásban közli a GKM EKH-val.

A jogszabály kimondja azt is, hogy a vagyoni biztosítékra vonatkozó szerződés csak akkor felel meg a rendelet előírásainak, ha rendelkezik arról, hogy abban az esetben, ha az utazási vállalkozó nem gondoskodik az utasai el-, illetve hazautaztatásáról vagy az előlegeket, illetve részvételi díjakat nem fizeti vissza, az ezekre vonatkozó szükséges intézkedéseket a vállalkozó helyett a biztosító, illetve a hitelintézet megteszi.

Abból, hogy a vagyoni biztosíték felhasználásával összefüggésben kifejezett utalás történik az utasok el nem utaztatására, az következik, hogy a jövőben (a rendelkezés ugyanis 2004. január 1-jétől hatályos) a vagyoni biztosíték az utasok elutaztatására is felhasználható.

A kárenyhítés módjáról a hitelintézet, illetve a biztosító dönt. Lehetetlen helyzetbe kerülne ugyanis a biztosító, ha az utazási vállalkozó hibájából külföldön rekedt utasokkal a hazautaztatás mikéntjéről külön-külön kellene egyezkednie, mert esetleg mindegyikük másképp képzei el azt.

2.2.7.10. A vagyoni biztosíték jogszerű felhasználásának igazolása

A vagyoni biztosíték felhasználásnak jogszerűségét a GKM EKH-val előzetesen igazoltatni kell. Ennek hiányában a pénzübeni letétet kezelő bank nem teheti lehetővé a letét igénybe vételét, illetőleg bankgarancia vagy biztosítás esetében nem áll be a bank, illetve a biztosító helytállási kötelezettsége.

2.2.7.11. A felhasznált vagyoni biztosíték visszapótlása

Ha a vagyoni biztosíték felhasználásra került, azt haladéktalanul, legkésőbb azonban harminc napon belül vissza kell pótolnia az utazási vállalkozónak, amennyiben a tevékenységét tovább folytatja. Ez azt jelenti, hogy az utazási vállalkozó köteles pl. a pénzübeni letétet kiegészíteni az eredeti összegre vagy biztosítás esetén az erre vonatkozó szerződést megújítani. Ha ugyanis a biztosítási esemény bekövetkezett – vagyis a biztosítónak kellett a helytállási kötelezettsége keretében pl. az utasok hazahozataláról gondoskodni –, az a biztosítási szerződést általában megszünteti. Ilyen tartalmú újabb szerződés megkötésére ezért csak akkor fog sor kerülni, ha az utazási vállalkozó megtéríti a biztosítónak azokat a költségeket, amelyeket az helyette viselt.

2.2.7.12. A vagyoni biztosíték megszüntetése

Az utazási vállalkozó a vagyoni biztosítékot csak az utazásszervező tevékenység megszűnését követően, az utazási szerződésekből eredő kötele-

zettségek teljesítése után (az utasok követeléseinek kiegyenlítését /vagyis az előlegek és részvételi díjak visszafizetését/ követően), legkorábban azonban a tevékenység megszűnésétől számított hat hónap elteltével szüntetheti meg. Kielégítetlen utasigények fennállása esetén – figyelemmel a Ptk. elévülési szabályaira – a vagyoni biztosíték a hat hónap eltelte után sem szüntethető meg, illetőleg csak az utasigények kielégítésére használható fel.

Az utazásszervező tevékenység megszűnését a GKM EKH igazolja a pénztárat, illetve a biztosító részére. Az említett szervezetek számára a tevékenység megszűnése tekintetében a GKM EKH által megjelölt időpont az irányadó.

Ha a hat hónap eltelte után a vagyoni biztosíték megszüntetésének akadálya nincs, a pénzügyi letét megmaradt hányadát az utazásszervező vállalkozás rendelkezésre jogosult képviselőjének kell visszafizetni.

2.2.8. *Az utazási iroda, utazási ügynökség és idegenforgalmi szolgáltató iroda megnyitása*

Az utasforgalom lebonyolítására szolgáló - egyébként üzletnek minősülő - helyiségre vonatkozóan a következő rendelkezések az irányadók.

2.2.8.1. Az üzlet (utazási iroda, utazási ügynökség stb.) megnyitása

Az utazási iroda, az utazási ügynökség és az idegenforgalmi szolgáltató iroda az üzletek működéséről és a belkereskedelmi tevékenység folytatásának feltételeiről szóló 4/1997. (I. 22.) Korm. rendelet szerint üzletnek minősül, amelynek megnyitására az üzletekre vonatkozó általános szabályok az irányadók.

Az utazási vállalkozó utazási irodát stb. csak működési engedéllyel nyithat, amelynek kiadását az utazási stb. iroda helye szerint illetékes település (község, város, megyei jogú város, fővárosi kerület) önkormányzatának jegyzőjétől kérheti. A működési engedély kiadása iránti kérelemben meg kell jelölni:

- a.) az üzlet (utazási iroda, utazási ügynökség, idegenforgalmi szolgáltató iroda) címét,
- b.) az üzlethelyiség tulajdonosát, használatának jogcímét (bérlet haszonélvezet),
- c.) a folytatni kívánt üzletkörü tevékenységeket, első helyen szerepeltetve az üzlet szakmai jellegét meghatározó fő tevékenységi üzletkört,

- d.) az üzlet nyitvatartási idejét,
- e.) az üzlet fő tevékenységére utaló elnevezést.

A működési engedély kiadása iránt kérelemhez az utazási vállalkozónak mellékelnie kell

- a.) az utazásszervező és/vagy -közvetítő tevékenységre, illetve az idegenforgalmi szolgáltatás nyújtására jogosító okiratot,
- b.) az üzlethelyiség használatára vonatkozó jogosultságot igazoló okiratot,
- c.) az előzetes szakhatósági hozzájárulásokat, továbbá
- d.) a más hatósági engedélyt.

Az a) pontban foglaltakat az utazási vállalkozó a gazdálkodó szervezet alapító okiratának, alapszabályának vagy társasági szerződésének, az egyéni vállalkozó pedig a vállalkozói igazolványának másolatával tudja igazolni. A lényeg az, hogy az említett okiratokban meghatározott tevékenységi körben a megfelelő idegenforgalmi tevékenység is szerepeljen.

A b) pontban foglaltakat az illetékes földhivatal által kiadott tulajdoni lappal, vagy bérleti, illetve haszonbérleti szerződéssel lehet igazolni.

Az utazási vállalkozók üzletei esetében szakhatóságként általában csak az építési hatóság jön szóba, amennyiben az utazási stb. iroda kialakítása építési vagy rendeltetés-módosítási engedély köteles. Az utóbbiról akkor beszélünk, ha az utazási stb. iroda céljára használni kívánt helyiséget korábban más rendeltetéssel használták. A c) pontban foglaltak tehát teljesülnek az építési hatóság szakhatósági hozzájárulásának csatolásával.

A d) pontban foglaltakkal kapcsolatban a következőkre kell felhívni a figyelmet. Az előzőekben részletesen szó volt arról, hogy az utazási vállalkozó az utazásszervező és/vagy -közvetítő tevékenységet csak akkor végezheti, ha a GKM EKH által vezetett közhitelű hatósági nyilvántartásba bejegyezték. Ez a nyilvántartásba vétel gyakorlatilag engedélyként funkcionál hiszen a tevékenység folytatására vonatkozó alanyi jogot ez hozza létre. Felmerülhetne tehát az, hogy az utazási stb. iroda működési engedélyének kiadása iránt kérelemhez a GKM EKH igazolását (mint kvázi hatósági engedélyt) is csatolni kell. Ilyen kötelezettség azonban nincs. Az üzlet (utazási stb. iroda) működési engedélyének kiadása szempontjából ugyanis a GKM EKH által történt hatósági nyilvántartásba vétel nem minősül engedélynek. A működési engedély kiadásának tehát nem feltétele a GKM EKH által történt előzetes hatósági nyilvántartásba vétel igazolása, viszont fordítva fennáll a kötelezettség, mert az utazási stb. iroda a működési engedély birtokában is csak akkor kezdheti meg a működését, ha

az üzemeltetőjét (vagyis az utazási vállalkozót) a GKM EKH a hatósági nyilvántartásba már bejegyezte.

Az a)-c) pontban megjelölt okiratok hiányában, illetőleg ha a kérelem nem tartalmazza a jogszabályban előírt adatokat, a jegyző a működési engedélyt nem adhatja ki.

A működési engedélyben fel kell tüntetni az utazási vállalkozó nevét, székhelyét (ez nem feltétlenül azonos az üzlet /utazási iroda stb./ címével, sőt jellemzően eltér attól), a statisztikai számjelét, az utazási stb. iroda címét, elnevezését, az üzletkörü jelzőszámát, az üzletkörü megnevezését és TEÁOR számát.

A feltételek hiányában az önkormányzat jegyzője köteles a működési engedély kiadását megtagadni. Mindaddig amíg az utazási vállalkozó a működési engedélyt nem kapta meg, az üzletét (utazási stb. irodáját) nem nyithatja meg. A megnyitásnak az is feltétele, hogy az utazási vállalkozót a GKM EKH nyilvántartásba vegye. A működési engedélyt utazási stb. irodánként külön-külön kell megkérni. Az egyik utazási irodára kiadott működési engedély a másikban jogszerűen nem használható fel. Az utazási vállalkozó köteles a működési engedélyt az üzletben tartani és azt az ellenőrzés során a hatóságoknak bemutatni.

Ha az üzletre (utazási stb. irodára) vonatkozó adatok megváltoztak, az utazási vállalkozó köteles azt haladéktalanul bejelenteni az önkormányzat jegyzőjének az adatváltozásnak megfelelő eljárás lefolytatása végett.

2.2.8.2. Az utazási stb. irodával szemben támasztott technikai követelmények

A jogszabály szerint az utazási iroda (utazási ügynökség, idegenforgalmi szolgáltató iroda) olyan üzlet, amelynél az üzlethelyiség berendezése a rendeltetésszerű használat követelményeihez igazodik és kizárólag az említett tevékenységekre szolgál, továbbá kizárólag a tevékenység gyakorlására szolgáló önálló vezetékes telefonvonallal és telefax készülékkel rendelkezik. A mobil telefon tehát a technikai feltételek biztosítása szempontjából nem elfogadható. Mindhárom üzletkörben további követelmény, hogy az üzlethelyiség az utasforgalom számára legyen elkülönítve. Ebből következően az utazási irodában nem végezhető más üzleti tevékenység.

Az említett követelményeknek az utazási vállalkozó valamennyi szervezeti egységében (utazási irodájában, utazási ügynökségében, idegenforgalmi szolgáltató irodájában) eleget kell tennie.

2.2.8.3. Üzletkör

Az üzletkör általában az a tevékenységi kör, amelynek keretében a jogszabályban meghatározott termékek forgalmazhatók, illetve szolgáltatások nyújthatók. Az utazási stb. iroda esetében az üzletkör az ott folytatható tevékenységek és nyújtható szolgáltatások összességét jelenti. Az utazási iroda üzletkörén belül belföldi és/vagy külföldi (nemzetközi) utazások üzletszerű szervezése, értékestése és közvetítése végezhető. A nemzetközi utazások szervezésébe a külföldi utazásszervező Magyarországra történő utazásainak belföldi szervezése, a külföldi utazásszervező vagy egyéni utas részére Magyarországra történő utazások értékesítése, a külföldi utazásszervező megbízásából külföldről külföldre történő utazás szervezése, valamint a külföldi szálláshely belföldi értékesítése is beletartozik.

Az utazási ügynökség üzletkörrel rendelkező üzletben más utazási iroda által szervezett utazásokat értékesítenek az utasok részére. Az utazásközvetítő külföldi utazásszervező utazásait is értékesítheti. Nem ütközik az utazási ügynökség üzletkörébe, hogy ilyen esetben az utazási szerződést az utazásközvetítő a külföldi utazásszervező bizományosaként köti meg.

Az idegenforgalmi szolgáltató iroda üzletkörében bármely, az idegenforgalommal összefüggő, utazásszervezésnek, illetve -közvetítésnek nem minősülő (rész)tevékenység végezhető. Ilyenek különösen: a szálláshely közvetítése, értékesítése, a fizetővendéglátás üzletszerű szervezése és értékesítése, a menetjegy-értékesítés, az idegenvezetői és tolmácsszolgálat, a jegyértékesítés, az ajándék- és értékciikk-árusítás, a gépkocsikölcsönzés, az információszolgálat, a vízumbeszerzés, a személyszállítás, a valuta-vétel és eladás stb. Az idegenforgalmi szolgáltató iroda a turistákat elláthatja utazási tájékoztatókkal, tanácsokkal és utitervekkel, továbbá a turisták részére szálláshelyet foglalhat.

A három, idegenforgalmi szolgáltatást nyújtó üzlet üzletkörének összehasonlításából egyértelműen megállapítható, hogy az utazási iroda lényegében az utazási ügynökség és az idegenforgalmi szolgáltató iroda üzletkörébe tartozó szolgáltatásokat is nyújthatja, az utazási ügynökség üzletköre az idegenforgalmi szolgáltató iroda üzletkörét is magában foglalja, de utazásszervezésnek minősülő tevékenységet nem végezhet, míg az idegenforgalmi szolgáltató irodában semmiféle olyan tevékenység nem végezhető, amely utazásszervezésnek vagy -közvetítésnek minősül.

2.2.8.4. Az utazási stb. iroda megnevezése

Az utazási vállalkozó (utazásszervező, -közvetítő) üzletének (utazási stb. irodájának) elnevezésére az általános szabályok az irányadók. Ez azt jelenti, hogy - a gazdasági reklámok és az üzletfeliratok, továbbá egyes

közérdekű közlemények magyar nyelvű közzétételéről szóló 2001. évi XCVI. törvény 2. §-ában foglaltaknak megfelelően - az elnevezésnek magyar nyelvűnek kell lennie. Kivételt képez, ha az üzlet neve azonos a vállalkozás nevével. A követelmények akkor is érvényesülnek, ha az idegen nyelvű üzleti elnevezés mellett annak magyar nyelvű megfelelőjét is feltüntetik legalább olyan jól érzékelhetően, mint az idegen nyelvű szövegrész. A meghonosodott idegen nyelvű kifejezések nem minősülnek idegen nyelvű szövegnek. Ha valamely idegen nyelvű kifejezés meghonosodottsága tekintetében vagy a magyar nyelvű fordítás nyelvhelyességét illetően kétség merül fel a Magyar Tudományos Akadémia elnöke által kijelölt tanácsadó testület állásfoglalása az irányadó, amelyet az eljáró hatóság szerez be.

Az írottak alapján erősen kifogásolható - hiszen törvénybe ütköző - az az egyre terebélyesedő gyakorlat, amely az utazási irodák, utazási ügynökségek elnevezésében egyre inkább mellőzi a magyar nyelvű kifejezéseket, jóllehet a hivatkozott törvény 6. §-ának (3) bekezdése szerint 2003. január hó 1. napja óta csak olyan üzleti elnevezés, illetve cégfelirat alkalmazható, amely megfelel az előzőekben ismertetett előírásoknak.

2.2.8.5. A működési engedély módosítása

Az idegenforgalmi üzletek (utazási irodák, utazási ügynökségek, idegenforgalmi szolgáltató irodák) működési engedélyét akkor kell módosíttatni, ha az utazási vállalkozó

- a.) neve, illetve cégneve megváltozik, ide nem értve az utazási vállalkozó személyében bekövetkezett változást,
- b.) székhelye módosul, továbbá
- c.) statisztikai számjele megváltozik.

Az említett esetekben a jegyző a működési engedély módosításáról határozatot hoz és a korábbi működési engedély bevonásával egyidejűleg az új adatoknak megfelelő működési engedélyt ad ki.

Ha kizárólag a működési engedély jogosultjának (vagyis az utazási vállalkozó) személyében következik be változás, a jegyző a hatósági, szakhatósági hozzájárulások birtokában – az egyéb feltételek megléte esetén – a régi működési engedély visszavonásával egyidejűleg a jogosult (vagyis az új utazási vállalkozó) nevére szóló új működési engedélyt köteles kiadni. Ez a rendelkezés kedvezményt jelent az üzlet átvételekor, mert az új tulajdonos az előírt hosszadalmas hatósági eljárás lefolytatása nélkül jut hozzá az új működési engedélyhez.

Amennyiben az utazási vállalkozó az üzlet szakmai jellegét (az üzletkört) kívánja módosítani, új működési engedélyt kell kérnie, amelynek kiadására az általános előírások az irányadók (vagyis ugyanazt az eljárást kell lefolytatni, mint az új üzlet megnyitásakor).

2.2.8.6. Mentesülés az utazási iroda nyitásának kötelezettsége, illetve fenntartásának kötelezettsége alól

A kormányrendelet szerint mentesül az irodahelyiség nyitásának kötelezettsége alól az az utazásszervező, aki

- a.) utazásait kizárólag közvetítő útján értékesíti,
- b.) kizárólag külföldi utazásszervező Magyarországra történő utazásait szervezi belföldön,
- c.) kizárólag külföldi utazásszervező részére Magyarországra történő utazásokat értékesít, illetőleg
- d.) kizárólag külföldi utazásszervező megbízásából külföldről külföldre történő utazásokat szervez.

Ez a mentesség csupán az utazási stb. iroda fenntartásának kötelezettsége alól mentesít. Indoka pedig az, hogy a felsorolt tevékenységek gyakorlása során az utazási vállalkozó (az utazásszervező) az utasokkal semmilyen módon nem érintkezik, az utazási iroda pedig éppen az utasokkal való kapcsolattartáshoz elengedhetetlenül szükséges. Mindezekből következően a mentesség nem vonatkozik a központi irodára (általában megegyezik a székhellyel), amellyel annak az utazási vállalkozónak is rendelkeznie kell a tevékenysége ellátásához, aki egyébként az utasokkal nem érintkezik, az adminisztrációt ugyanis minden vállalkozásban el kell látni.

2.2.9. *A vezető tisztségviselőre, vezetőállású munkavállalóra vonatkozó rendelkezések*

A GKM EKH az utazási vállalkozót csak akkor veheti nyilvántartásba, ha vezető tisztségviselője, vezető állású munkavállalója, név szerint nyilvántartásba vett tagja, illetve az utazási vállalkozást fenntartó egyéni vállalkozó nem szerepeltek a felsorolt minőségekben hatósági engedély nélkül működő, a 213/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet hatálya alá tartozó tevékenységet folytató utazási vállalkozásban.

Nem lehet utazási vállalkozóként nyilvántartásba venni azt a kérelmezőt sem, aki a felsorolt minőségekben olyan utazási vállalkozásban tevékenykedett, amelyet a GKM EKH a következőkben felsorolt okok valamelyikéből hivatalból törölt a hatósági nyilvántartásból:

- a.) a nyilvántartásba vétel valamely feltételével már nem rendelkezett,
- b.) a tevékenységét a jogszabályok megsértésével folytatta,
- c.) az utazási szerződést a hatóság felszólítására sem foglalta írásba,
- d.) a vagyoni biztosítékkal kapcsolatos valamely kötelezettségét megszegte,
- e.) nem gondoskodott arról, hogy a társasutazáson résztvevő csoportját külföldön a célország nyelvét vagy a célországban általánosan használt világnyelvet beszélő, idegenvezetésre jogosult személy kíséretje,
- f.) nem gondoskodott arról, hogy az utazáshoz igénybe vett különjáratú autóbussz vezetőjének rendelkezésre álljanak a jogszabályban előírt iratok,
- g.) nem gondoskodott az utasok hazahozataláról,
- h.) a tevékenységének felfüggesztésére okot adó körülményt a felfüggesztés ideje alatt nem szüntette meg,
- i.) az utast az utazási szerződésben meghatározott esedékességkor - a vis major (erőhatalom) esetét kivéve - nem utaztatta el és a befizetett előleget, illetve részvételi díjat az utasnak a jogszabályban foglaltak szerint nem fizette vissza,
- j.) ellene a bíróság felszámolást rendelt el,
- k.) elmulasztotta a közhitelű hatósági nyilvántartás számára történő bejelentési kötelezettségét, vagy valótlan tartalmú bejelentést tett,
- l.) az a)-k) pontokban foglaltakkal kapcsolatos hatósági ellenőrzést akadályozta.

A b) pontban említett jogszabályok alatt a következő jogszabályokat kell érteni:

- az utazásszervező és -közvetítő tevékenységről szóló 213/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet,
- az idegenvezetésről szóló 41/1995. (VIII. 31.) IKM rendelet,
- az üzletek működéséről és a belkereskedelmi tevékenység folytatásának feltételeiről szóló 4/1997. (I. 22.) Korm. rendelet,
- a szakképzésről szóló 5/1997. (III. 5.) IKIM rendelet,
- az utazásszervező szakmai minősítő vizsgáról szóló 3/1992. (I. 13.) IKM rendelet.

Ha a GKM EKH, a fogyasztóvédelmi felügyelőség vagy az önkormányzat jegyzője a hatósági ellenőrzése során a felsorolt jogszabályok valamelyikének megsértését észleli, a GKM EKH-nak törölnie kell az utazási vállalkozót a hatósági nyilvántartásból. Ebben az esetben pedig a nyilvántartásból törölt utazási vállalkozó vezető tisztségviselőjével, vezető állású munkavállalójával, név szerint nyilvántartásba vett tagjával, illetve az utazási vállalkozást fenntartó egyéni vállalkozóval szemben azonnal érvényesül az újabb nyilvántartásba vételre vonatkozó tilalom.

Az f) pontban említett iratok körébe a következők tartoznak:

- a megyei (fővárosi) közlekedési felügyelet által kiállított igazoló lap arról, hogy az autóbusz a nemzetközi közúti forgalomban való részvételre alkalmas,
- menetrend szerinti járatnál a járat engedély hiteles másolata,
- különjárat, illetőleg utazási szerződés alapján közlekedő autóbusznál
 - = az erről szóló szerződés hiteles másolata,
 - = az üzemeltetőnek a jogszabályban előírt formanyomtatványon tett nyilatkozata,
 - = az utaslista,
 - = ingajarat esetén az engedély hiteles másolata,
 - = az illetékes közlekedési felügyelet által hitelesített „Üzemeltetési és Karbantartási napló”,
 - = az autóbuszvezető „D” járműkategóriára érvényesített vezetői engedélye és a nemzetközi autóbuszvezetői igazolványa.

A felsorolt iratok valamelyikének hiánya azt leplezheti, hogy az autóbusz valójában nem felel meg a közlekedésbiztonsági követelményeknek, ezért az ilyen busz használata veszélyezteti az utasok biztonságát. Az ilyen buszt üzemeltető utazási vállalkozó további működését nem indokolt lehetővé tenni, ezért a GKM EKH-nak mérlegelési lehetőség nélkül törölnie kell az utazási vállalkozót a hatósági nyilvántartásból. Ebben az esetben pedig a nyilvántartásból törölt utazási vállalkozó vezető tisztségviselőjével, vezető állású munkavállalójával, név szerint nyilvántartásba vett tagjával, illetve az utazási vállalkozást fenntartó egyéni vállalkozóval szemben azonnal érvényesül az újabb nyilvántartásba vételre vonatkozó tilalom.

Az i) pontban említett jogszabály alatt az utazási és utazásközvetítő szerződésről szóló 214/1996. (XII. 23.) Korm. rendeletet kell érteni, amely úgy rendelkezik, hogy ha az utazási szerződés teljesítésére nem kerül sor az

utazási vállalkozó a befizetett előleget, illetve részvételi díjat húsz százalék kamattal növelt mértékben köteles az utasnak visszafizetni.

A felsoroltakból megállapítható, hogy a jogszabály igen szélesen határozza meg azoknak az eseteknek a körét, amikor a hatósági nyilvántartásból korábban törölt kérelmező meghatározott ideig utazási vállalkozóként nem vehető ismétlen nyilvántartásba. Ez a szigorúság a fogyasztók (utasok) jelentős megkárosításához vezető különféle visszaélések visszaszorítását célozza. A nyilvántartásba vételi tilalom megnehezíti az ismételt piacra lépés lehetőségét az olyan vállalkozások számára, amelyeket a tételesen felsorolt okok valamelyikéből törölni kellett a hatósági nyilvántartásból.

Az ismételt hatósági nyilvántartásba vétel tilalma nem határozatlan ideig sújtja az érintett személyeket, hanem csupán a rendeletben meghatározott öt évi időtartamon át. Az öt évi időtartamot a nyilvántartásból való törlést elrendelő határozat jogerőre emelkedésétől kell számítani.

A nyilvántartásba vétel említett feltételét (vagyis, hogy nem áll fenn tilalmi ok) az utazási vállalkozónak nyilatkozatával kell igazolnia. Amennyiben az utazási vállalkozónak a hatósági nyilvántartásba vételét követően kiderül, hogy e nyilatkozat valótlan adatot tartalmaz, úgy az – a büntetőjogi következményeken kívül (a valótlan tartalmú nyilatkozat ugyanis okirat hamisítás) – az utazási vállalkozónak a hatósági nyilvántartásból való törlését vonja maga után.

Az ismertetett rendelkezések nemcsak az utasokat, de az ún. „szakmát” is védik, ugyanis gátat vetnek annak, hogy aki egy utazási vállalkozást csődbe vitt, az utasokat jelentősen megkárosította, jelentősen veszélyeztette az utasok biztonságát vagy az utasok külföldről történő hazaszállítását, az más elnevezés alatt vagy egy másik vállalkozásban megbújva új utazási vállalkozást indíthasson.

2.2.10. Nyilatkozat az árbevételről, valamint az utazási vállalkozó által gyakorolni kívánt tevékenységekről

A hatósági nyilvántartásba vételnek feltétele az is, hogy a kérelmező vállalkozó a kérelmében jelölje meg, hogy

- az utazásszervező tevékenységből az indulás évében milyen összegű árbevételt tervez,
- milyen típusú utazásszervezői, illetve utazásközvetítői tevékenységet kíván végezni.

A nyilatkozattételi kötelezettség előírásának az a jelentősége, hogy a rendelet nem minden féle utazásszervező tevékenységhez írja elő a vagyoni

biztosíték szolgáltatásának kötelezettségét (pl. a kizárólag beutaztatást szervező vagy kizárólag utazásközvetítő tevékenységet folytató utazási vállalkozónak nem kell vagyoni biztosítékkal rendelkeznie).

A vagyoni biztosítékra vonatkozó rendelkezések ismertetésénél szó volt arról, hogy az utazási vállalkozót terhelő vagyoni biztosíték mértékét a belföldről külföldre történő kiutaztatásból, a külföldi szálláshely belföldi értékesítéséből, valamint a külföldi utazásszervező által szervezett utazásnak bizományosként való értékesítéséből származó nettó árbevétel alapul vételével kell megállapítani. A hatósági nyilvántartásba vételnél alapfeltétel, hogy az utazási vállalkozó rendelkezzen az előírt mértékű vagyoni biztosítékkal. Ezt viszont a nyilvántartó hatóság (a GKM EKH) csak akkor tudja megállapítani, ha részletesen ismeri az utazási vállalkozó által gyakorolni kívánt tevékenységeket. Ezért az utazásszervezőnek mindazokról a tevékenységeiről nyilatkoznia kell, amelyek a vagyoni biztosíték mértékének megállapításánál szerepet játszanak, tehát fel kell sorolnia a gyakorolni kívánt valamennyi utazásszervező és utazásközvetítő tevékenységet. Az említett nyilatkozatok bármelyikének hiánya a hatósági nyilvántartásba vétel akadály.

2.3. A nyilvántartásba vétel kötelező megtagadása

A jogszabály nemcsak azt határozza meg, hogy mely feltételek igazolása esetén lehet a kérelmezőt az utazási vállalkozók hatósági nyilvántartásába bejegyezni, hanem azt is, hogy a GKM EKH mikor köteles a nyilvántartásba vételre irányuló kérelmet elutasítani. Ezek az esetek a következők:

2.3.1. Köztartozás

Ha olyan gazdálkodó szervezet kéri az utazási vállalkozóként való bejegyztetését, amelynek lejárt esedékességű, 60 napot meghaladó, az adózás rendjéről szóló jogszabály szerint végrehajtható köztartozása (adó, illeték, vám, társadalombiztosítási és egészségbiztosítási járulék) van, az ilyen vállalkozás nyilvántartásba vételi kérelmét a hatóságnak (a GKM EKH-nak) el kell utasítania. (Az adózás rendjét 2004. január 1-jei hatállyal új törvény, a 2003. évi XCII. törvény szabályozza.)

2.3.2. A tevékenység hatósági nyilvántartásba vétel előtti megkezdése

Egyes vállalkozók az utazásszervező és/vagy -közvetítő tevékenységet hatósági nyilvántartásba vétel nélkül folytatják, s csak akkor kérik a nyilvántartásba vételüket, ha az ellenőrzés tetten éri őket. Az ilyen durva jogszabálysértő magatartást a hatósági nyilvántartásba vétellel utólag

legalizálni megengedhetetlen lenne. Ezért a jogszabály szerint a GKM EKH öt évig nem veheti nyilvántartásba azt a kérelmezőt, aki az utazásszervező, illetve -közvetítő tevékenységet a hatósági nyilvántartásba vétel előtt megkezdte. A tilalmi időt a jogellenesen folytatott tevékenység megszüntetésétől kell számítani.

Nem érdektelen tudni, hogy a hatósági nyilvántartásba vétel nélkül – azaz illegálisan – végzett utazásszervező és/vagy –közvetítő tevékenységnek nemcsak az előzőekben említett öt évi tilalom és a gazdasági adatszolgáltatás elmulasztása büncselekménye miatt indult eljárás és büntetés a szankciója, de az is, hogy a fogyasztóvédelmi felügyelőség fogyasztóvédelmi bírságot szabhat ki. Ennek felső határát – eltérően a szabálysértési bírságtól – a jogszabály nem korlátozza, hanem a hatóságra bízza annak mértékének megállapítását. E hármas szankció kilátásba helyezése a tapasztalatok szerint megfelelő preventív hatást gyakorol az illegális tevékenység visszaszorítására.

Az ismertett rendelkezések érvényesülnek akkor is, ha a vállalkozó a hatósági nyilvántartásból való törlését követően – tehát már ugyancsak jogszerűtlenül (illegálisan) – folytatja.

2.4. A hatósági nyilvántartás adatai

A hatósági ellenőrzés megkönnyítése érdekében a jogszabály taxatív (tételiesen) meghatározza, hogy a hatósági nyilvántartásnak az utazási vállalkozót, illetőleg az általa folytatott tevékenységeket illetően milyen adatokat kell tartalmaznia. Ezek a következők:

- a.) az utazási vállalkozás neve, székhelye, cégjegyzékszám, adószám, telefon- és faxszám, ha az utazási vállalkozó a tevékenységét elektronikus kereskedelem útján végzi az e-mail címe,
- b.) az utazási vállalkozás vezetőjének, illetve vezetőinek neve, tisztsége, a megbízatásának lejárta,
- c.) az utazási vállalkozásnak a cégnyilvántartásban név szerint szereplő vezető tisztségviselőjének, vezetőállású munkavállalójának neve, tisztsége, a megbízatása lejárta,
- d.) a szakmai tevékenységért felelős beosztásban működő személy neve, szakképzettsége, a szakképzettségét igazoló okirat, a minősítő vizsga, valamint a nyelvvizsga bizonyítványának száma,
- e.) a vagyoni biztosíték szolgáltatására szerződő bank vagy biztosító neve, az az összeg, amelynek fedezetére a bank, illetve a biztosító

- fedezetet vállalt, a tervezett árbevétel összege, a vagyoni biztosíték szolgáltatására kötött szerződés lejáratának dátuma,
- f.) az utazási vállalkozó utazási irodáinak, utazási ügynökségeinek címe, telefon- és faxszáma,
 - g.) az utazási vállalkozó által végzett tevékenység(ek) felsorolása és azok TEÁOR száma,
 - h.) az utazásszervező tevékenységgel összefüggésben végzett egyéb tevékenységek, továbbá
 - i.) az utazási vállalkozás státuszára vonatkozó adat: működő, felfüggesztve, törölve, a felfüggesztést, illetve a hatósági nyilvántartásból való törlést elrendelő határozat száma és kelte.

Előfordul, hogy az utazási vállalkozó az utazásszervezéssel összefüggésben egyéb gazdasági tevékenységet is kíván végezni. Ilyen tipikus – rendszerint egyéb hatósági engedélyhez kötött – kapcsolódó tevékenység pl. a vadásztatás és a pénzváltás. Erre figyelemmel a jogszabály úgy rendelkezik, hogy a hatósági nyilvántartásban ezeket is fel kell tüntetni. Az utazási vállalkozónak tehát ezeket a hatóságnak be kell jelentenie. A bejelentés elmulasztása a vállalkozónak a hatósági nyilvántartásból való törlését vonja maga után.

A felsorolt adatokat az utazási vállalkozó a nyilvántartásba vételi kérelem benyújtásával egyidejűleg – ha működés közben áll elő változás vagy bejegyzendő körülmény, akkor 15 napon belül – köteles bejelenteni a GKM EKH-nak.

2.5. Tájékoztatási kötelezettség

Az utazási irodák ellenőrzésére a jegyző és a fogyasztóvédelmi felügyelőségek is jogosultak. Annak érdekében, hogy az említett hatóságok ezt a jogosultságukat gyakorolhassák tudniuk kell arról, hogy a GKM EKH mely gazdálkodó szervezeteket vett fel az utazási vállalkozók hatósági nyilvántartásába. Ezért a jogszabály előírja, hogy a GKM EKH köteles az utazási vállalkozó nyilvántartásba vételéről a vállalkozó székhelye, valamint az utazási iroda (utazási ügynökség) helye szerint illetékes jegyzőt és fogyasztóvédelmi felügyelőséget értesíteni.

2.6. Az adatváltozás bejelentésének határideje

A GKM EKH által vezetett hatósági nyilvántartásban szereplő – és a 2.4. pontban tételesen felsorolt - adatok megváltozását az utazási vállalkozó 15 napon belül köteles bejelenteni a GKM EKH-nak. Ezt a határidőt az adat

megváltozásától, illetőleg ha az valamilyen jogviszonyra vonatkozik a jogviszony keletkezésétől kell számítani. Ha az utazási vállalkozó a változás-bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget a GKM EKH törli az utazási vállalkozót a hatósági nyilvántartásból. Nem hivatkozási alap, hogy az utazási vállalkozó nem tudta milyen adatokra vonatkozik a változás-bejelentési kötelezettség.

2.7. A tevékenység megváltoztatása

Esetenként előfordul, hogy az utazásszervező a kötelezettségei alól úgy kíván kibújni, hogy a tevékenységét utazásközvetítésre módosítja. A közvetítőt ugyanis nem terheli a vagyoni biztosíték szolgáltatásának kötelezettsége. Egy ilyen változtatás jelentősen megnehezítheti vagy meg is hiúsíthatja az utasok jogos követeléseinek kielégítését. Ezért a kormányrendelet előírja, hogy az utazásszervező tevékenységet utazásközvetítő tevékenységre csak akkor lehet módosítani, ha a kérelmező igazolja, hogy az utazásszervező tevékenységével összefüggésben kötött valamennyi szerződésben vállalt kötelezettségét teljesítette. A kötelezettség fordított esetben is fennáll, vagyis a szerződésben vállalt kötelezettségek teljesítését akkor is igazolni kell, ha az utazásközvetítő tevékenységet kívánják utazásszervezésre módosítani.

2.8. Elektronikus kereskedelem

Magyarországon is megjelentek azok a vállalkozások, amelyek az utazási csomag keretébe tartozó szolgáltatásokat elektronikus kereskedelem útján kívánják értékesíteni. A jogszabály nem differenciál attól függően, hogy az utazásszervező és -közvetítő tevékenység keretében a szolgáltatásokat elektronikus kereskedelem útján vagy hagyományos módon értékesítik. Az utazási vállalkozó a jogszabály valamennyi rendelkezésének akkor is köteles eleget tenni, ha a tevékenységét elektronikus kereskedelem útján végzi. Ez azt jelenti, hogy ennek az utazási vállalkozónak is fel kell vetetnie magát a GKM EKH által vezetett közhitelű hatósági nyilvántartásba, rendelkeznie kell irodahelyiséggel és működési engedéllyel rendelkező utazási irodával, szolgáltatnia kell az előírt mértékű vagyoni biztosítékot, foglalkoztatnia kell a szakmai tevékenységért felelős személyt stb. Az ő esetükben a nyilvántartásban az egyéb adatok mellett az e-mail címüket is fel kell tüntetni.

A tevékenységét elektronikus kereskedelem útján végző utazási vállalkozó az egyes utazásokra vonatkozó ajánlatát elektromos irat formájában készíti el. Ilyen iratról az olyan elektromos dokumentum esetében beszélünk, amelynek funkciója szöveg betűkkel való közlése és kizárólag olyan ada-

tokat foglal magában, amelyek a szöveggel szorosan összefüggnek, annak azonosítását, illetve könnyebb megértését segítik elő. Ha az elektronikus úton közzétett ajánlatra érkező elfogadó nyilatkozat alapján az utazási szerződést is elektronikus úton készítik el, akkor nem pusztán elektronikus dokumentumról, hanem elektronikus okiratról beszélünk. Az elektronikus dokumentum lényegében olyan elektronikus eszköz útján értelmezhető adat, amely elektronikus aláírással van ellátva. Az elektronikus okirat pedig olyan elektronikus irat, amely nyilatkozattételt, illetőleg nyilatkozat elfogadását, vagy nyilatkozat kötelezőnek elismerését foglalja magában.

Az elektronikus dokumentum, irat vagy okirat aláírása tekintetében megkülönböztetjük az elektronikus aláírást, a fokozott biztonságú elektronikus aláírást és a minősített elektronikus aláírást

Az elektronikus aláírás az elektronikus dokumentumhoz azonosítás céljából logikailag hozzárendelt és azzal elválaszthatatlanul összekapcsolt elektronikus adat, illetőleg dokumentum.

Fokozott biztonságú elektronikus aláírásról akkor beszélünk, ha az elektronikus aláírás megfelel a következő követelményeknek:

- a.) alkalmas az aláíró azonosítására és egyedülállóan hozzá köthető,
- b.) olyan eszközzel hozták létre, amely kizárólag az aláíró befolyása alatt áll,
- c.) a dokumentum tartalmához olyan módon kapcsolódik, hogy minden - az aláírás elhelyezését követően az iraton, illetve a dokumentumon tett - módosítás érzékelhető.

A minősített elektronikus aláírás olyan - fokozott biztonságú - elektronikus aláírás, amely biztonságos aláírás-létrehozó eszközzel készült, és amelynek hitelesítése céljából minősített tanúsítványt bocsátottak ki. A biztonságos aláírás-létrehozó eszközöknek a következő követelményeknek kell megfelelniük:

- a.) az aláírás készítéséhez használt aláírás-létrehozó adat aláíróként biztosan mindig különbözik, s titkossága kellően biztosított,
- b.) az aktuálisan elérhető technológiával kellő bizonyossággal garantálható, hogy az aláírás készítéséhez használt aláírás-létrehozó adat nem rekonstruálható, megvalósítható annak a jogosulatlan felhasználókkal szembeni védelme, illetve az aláírás nem hamisítható.
- c.) a biztonságos aláírás-létrehozó, illetve -ellenőrző eszközöknek nem szabad az aláírandó elektronikus dokumentumon módosítaniuk, illetőleg az aláírás folyamatában lehetővé kell tenniük ezen dokumentum megjelenítését az aláíró számára.

A minősített elektronikus aláíráshoz szükséges tanúsítvány a hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott igazolás, amely az aláírás-ellenőrző adatot egy meghatározott személyhez kapcsolja, és igazolja e személy személyazonosságát. Ha az elektronikus aláírási termék rendelkezik a hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott igazolással, az ellenkező bizonyításig vélelmezni kell, hogy az elektronikus aláírási termék biztonságos, továbbá megfelel az igazolásban megjelölt egyéb követelményeknek. Fontos tudni, hogy az említett tanúsítvány (igazolás) nem örökérvényű, annak érvényességét a hitelesítés-szolgáltató felfüggesztheti. Erre akkor kerülhet sor, ha

- a.) az aláíró, illetve a képviselt személy (szervezet) ezt kéri,
- b.) a hitelesítés-szolgáltató a szolgáltatással kapcsolatos rendelleneségről szerez tudomást,
- c.) megalapozottan feltételezhető, hogy a tanúsítványban foglalt adatok nem felelnek meg a valóságnak, vagy az aláírás-létrehozó adat nem az aláíró kizárólagos birtokában van,
- d.) a Hírközlési Felügyelet jogerős és végrehajtható határozatában így rendelkezik.

A hitelesítés-szolgáltató a tanúsítvány (igazolás) felfüggesztését haladéktalanul közzéteszi.

A hitelesítés-szolgáltató visszavonja a tanúsítványt (igazolást), ha

- a.) az aláíró, illetve a képviselt személy (szervezet) ezt kéri,
- b.) a szolgáltatással kapcsolatos rendellenesség nem orvosolható,
- c.) tudomására jut, hogy a tanúsítványban foglalt adatok nem felelnek meg a valóságnak, vagy az aláírás-létrehozó adat nem az aláíró kizárólagos birtokában van,
- d.) a Hírközlési Felügyelet jogerős és végrehajtható határozatában így rendelkezik,
- e.) a hitelesítés-szolgáltató tevékenységét befejezte,
- f.) a tanúsítvány (igazolás) érvényességi ideje lejárt.

A tanúsítvány (igazolás) visszamenőleges visszavonására nem kerülhet sor.

A hitelesítés-szolgáltató a vele szerződéses jogviszonyban nem álló harmadik személlyel (tehát pl. az utassal szemben) szemben a Polgári Törvénykönyv 339. §-a szerint, az aláíróval szemben pedig a szerződésszegésért fennálló felelősség szabályai szerint felel a minősített aláírással, illetve az ezzel ellátott elektronikus dokumentummal okozott kárért. A Polgári Törvénykönyv 339. §-a a kártérítés általános szabályát fogalmazza

meg, amely szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A bíróság a kárért felelős személyt rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények alapján a felelősség alól részben mentesítheti.

Az utazási vállalkozók számára fontos tudnivaló, hogy az utazási szerződés írásba foglalásának kötelezettségét jogszabály (a 214/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet) írja elő. Az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény az ilyen jogszabályi kötöttséghez azt a további kötelezettséget fűzi, hogy az elektronikus iratot fokozott biztonságú elektronikus aláírással lássák el. Az elektronikus úton készített utazási szerződés tehát csak akkor lesz a jogszabályoknak megfelelő, ha az említett követelménynek is eleget tesz. Ezzel összefüggésben még egy lényeges körülményre kell felhívni a figyelmet. A gyakorlat az, hogy az elektronikus úton készített okiratot (ideértve a fokozott biztonságú és a minősített elektronikus iratokat is) kinyomtatják. Bizonyító erő szempontjából azonban az elektronikus irat és annak kinyomtatott változata jelentősen eltér egymástól. A fokozott biztonságú, illetve minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentum kinyomtatott változatához ugyanis nem fűződnek az ugyanazon dokumentum elektronikus változatának bizonyító ereje tekintetében előírt szabályok.

Az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény - néhány rendelkezésének kivételével, amelyek csak hazánkban az Európai Unióhoz való csatlakozásával (2004. május 1.) lépnek hatályba - 2001. október 1-jén lépett hatályba. Ettől az időponttól kezdve az elektronikus aláírás, illetve elektronikus irat vagy dokumentum elfogadását megtagadni, jognyilatkozat tételére, illetve joghatás kiváltására való alkalmasságát kétségbe vonni nem lehet kizárólag amiatt, hogy az aláírás, illetve az irat vagy dokumentum elektronikus formában létezik. Kivételt csak az öröklési, valamint a házassági, illetve családi jogviszonyok képeznek, amely jogviszonyokban nem lehet az elektronikus formán kívüli dokumentumokat mellőzve, csak elektronikus aláírást felhasználni, illetve elektronikus iratot vagy dokumentumot készíteni.

2.9. A tevékenység megkezdése, folytatása. A nyilvántartásba vételi szám kötelező használata

Az utazási vállalkozó a tevékenységét csak a nyilvántartásba történt bejegyzéséről szóló értesítés kézbesítését kövözően kezdheti meg. A tevékenységét kizárólag a nyilvántartásban szereplő megnevezéssel és címen folytathatja.

Az üzleti élet biztonságának és a fogyasztói (utas) érdekvédelem erősítése, valamint az illegális tevékenység felderítésének hatékonyabbá tétele érdekében a kormányrendelet előírja, hogy az utazási vállalkozó köteles a nyilvántartásba vételi számát az üzleti kapcsolatában folyamatosan használni, arról az ügyfeleit tájékoztatni, az utazással kapcsolatban közreadott írott tájékoztatójában és reklámjában szerepeltetni, továbbá az irodahelyiségében kifüggeszteni. Ez azt jelenti, hogy az utazási vállalkozó nemcsak a szorosan vett üzleti levelezésében és programfüzetében, de a tevékenységével összefüggésben keletkezett egyéb iratain is (pl. hatósági beadvány, bírósági kereset, szórólap) köteles azt feltüntetni. Ez a rendelkezés azáltal szolgálja az utasok védelmét, hogy számukra is lehetővé teszi annak ellenőrzését, hogy az utazási vállalkozó, akivel utazási szerződést kívánnak kötni, azaz akinek a szolgáltatásait igénybe kívánják venni, legálisan működik-e, tehát rendelkezik-e a jogszabályban előírt azokkal a garanciákkal, amelyek működése megbízhatóságát kívánják biztosítani (pl. az előírt vagyoni biztosítékkal). Azt ugyanis az egyébként nem utazási szakember utas is ránézésre meg tudja állapítani, hogy a szolgáltató iratain szerepel-e a GKM EKH nyilvántartási száma.

2.10. Az utasok hazaszállítása

Az utazási vállalkozó köteles gondoskodni arról, hogy az általa szervezett utazásokon résztvevő utasok az utazási szerződésben megjelölt időben és módon haza utazhassanak. Ennek ellenére – nemcsak elvileg, de a gyakorlatban is – előfordul, hogy az utazási vállalkozó nem tesz eleget az utasok hazaszállítására vonatkozó kötelezettségének. Ilyen esetben a szükséges intézkedés megtételét a vagyoni biztosíték terhére, illetve az utazási vállalkozó költségére a GKM EKH kezdeményezi a banknál, illetve a biztosítónál, és erről tájékoztatja a Külügyminisztériumot.

2.11. Az utazási vállalkozó tevékenységének felfüggesztése

2.11.1. A felfüggesztés okai

A jogszabály konkrétan meghatározza azokat az eseteket, amelyek bekövetkezése alapul szolgálhat a GKM EKH felfüggesztést elrendelő intézkedésének. Ezek a következők. Az utazási vállalkozó

- a.) az utasokat megtéveszti,
- b.) nem tesz eleget az utasok tájékoztatására vonatkozó kötelezettségének,
- c.) veszélyezteti az utasok el-, illetve hazautaztatását,

- d.) a hatósági ellenőrzéskor nem tudja hitelt érdemlően igazolni, hogy biztosítani tudja az utasok el-, illetve hazautaztatását, továbbá
- e.) a közúti személyszállításra vonatkozó szabályokat nem tarja be, és ezáltal a meghirdetett program lebonyolítását veszélyezteti.

Az utasok megtévesztése számtalan módon előfordul a gyakorlatban, legtipikusabb esetei, hogy az utazási vállalkozó az utas döntését alapvetően befolyásoló lényeges körülményeket elhallgat vagy azokra vonatkozóan valótlan tartalmú tájékoztatást ad.

A b) pontban említett mulasztás legtöbbször azért valósul meg, hogy mellőzik az utazási és utazásközvetítő szerződésről szóló 214/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet betartását. Ez a jogszabály tételesen felsorolja, hogy az utazási vállalkozó által közzétett írásos tájékoztatónak (az ún. programfüzetnek vagy prospektusnak) mi mindenről kell információt nyújtania az utasok részére. Gyakori hiányosság, hogy az írásos tájékoztatók tartalma a jogszabályban előírt kötelező tartalomhoz képest nem tekinthető teljes körűnek. A hivatkozott kormányrendelet előírja azt is, hogy írásban közzétett tájékoztató hiányában mindazokról a kérdésekről, amelyek a tájékoztató kötelező tartalmát képezik, az utazási szerződésben kell rendelkezni. Végül is az utazási vállalkozó nem tud kibújni a tájékoztatási kötelezettsége alól, mert vagy a programfüzetben vagy az utazási szerződésben meg kell adnia. A jogszabály szerint írásos tájékoztató (programfüzet) hiányában is írásban kell tájékoztatni az utast még az utazási szerződés megkötése előtt

- az utazás során érintett országokban érvényes vízumelőírásokról, különös tekintettel a vízum megszerzésének és érvényességének időtartamára,
- az utazás során érintett országokban való tartózkodáshoz szükséges egészségügyi előírásokról,
- az utazás közbeni megállások és átszállások idejéről, helyéről, időtartamáról és az utas által elfoglalható helyről, annak részletes megjelölésével (pl. kabin vagy ülőhely hajón, hálókülke vonaton),
- az utazással kapcsolatos biztosítási szerződések megkötésének lehetőségeiről és módjáról.

Az említett tájékoztatás megtörténtét az utazási szerződésben fel kell tüntetni, és azt az utas az aláírásával igazolja. A felsoroltakon túlmenően – akár tett közzé írásos tájékoztatót (programfüzetet) akár nem – az utazási vállalkozó köteles az utazás megkezdése előtt két nappal írásban tájékoztatni az utast (kiskorú utas esetében annak törvényes képviselőjét)

- az utazási vállalkozónak az utazás célállomásán található magyarul vagy általánosan használt idegen nyelvet beszélő helyi képviselőjének nevééről, címéről és telefonszámáról, ennek hiányában arról a telefonszámról vagy egyéb információról, amely lehetővé teszi az utas számára az utazási vállalkozóval való kapcsolatfelvételt, illetve arról a helyi utazási irodáról, amelyhez az utas szükség esetén segítségért fordulhat,
- kiskorú külföldi utazásainak vagy tartózkodásának esetében a gyermekkel vagy a gyermek tartózkodási helyén kijelölt, a gyermekért felelős személlyel történő közvetlen kapcsolatteremtés lehetőségéről.

Számtalan esetben előfordul, hogy írásos tájékoztató (programfüzet) hiányában sem rendelkeznek teljes körűen az utazási szerződésben azokról a kérdésekről, amelyekről az írásos tájékoztatóban (programfüzetben) lett volna kötelező információt nyújtani, illetőleg az utazási vállalkozó nem tesz eleget annak az írásbeli tájékoztatási kötelezettségének, amely az említett programfüzet hiányában is, illetőleg attól függetlenül is terheli őt.

A c) pontban említett két magatartás közül az utasok hazautazásának veszélyeztetése különösebb magyarázatot nem igényel, az elutaztatás veszélyeztetése mint felfüggesztési ok viszont új, a rendelkezés 2004. január 1-jén lépett hatályba. Az utasok el nem utaztatásával összefüggésben a jogszabály azonban nemcsak felfüggesztési, de törlési okot is megállapít. A két ok jelentősen különbözik egymástól. Ha az utazási vállalkozó hibájából itthon maradnak az utasok, akkor a vállalkozót törölni kell a hatósági nyilvántartásból. Ha viszont csak a reális veszélye merült fel az utasok itthon maradásának, de végül is sor került az utazás lebonyolítására, akkor – mintegy figyelmeztetésként, hogy máskor jobban vigyázzon és többé ilyesmi ne forduljon elő – a tevékenysége hivatalból (vagyis a GKM EKH saját kezdeményezésére) legfeljebb három hónapi időtartamra felfüggeszthető.

A d) pontban megjelölt felfüggesztési okra vonatkozó rendelkezés ugyancsak teljesen új, 2004. január 1-jén lépett hatályba.

Az e) pontban foglaltakkal kapcsolatban a következőkre szükséges felhívni a figyelmet. Az Európai Unióban kötelező rendelkezések vannak arra vonatkozóan, hogy a buszoknak milyen műszaki követelményeknek kell megfelelniük, továbbá arra is, hogy a buszvezetőnek adott időtartamú vezetést követően hány órát kell pihennie. Ennek ellenőrzésére szolgál a buszokon elhelyezett ún. fekete doboz. Nem egy esetben előfordult, hogy a meghirdetett programot az utazási vállalkozó azért nem teljesítette hiánytalanul, mert valamelyik uniós tagállam határállomásán az utasait szállító

buszt több órára félre állították annak érdekében, hogy a vezetője kipihenje magát. Ha tehát az utazási vállalkozó a programot úgy állítja össze, és váltótárs hiányában olyan szoros menetidőt ír elő, amely a közúti személyszállításra vonatkozó szabályok megtartása mellett nem tartható be, akkor ezzel a magatartásával súlyosan veszélyezteti az utasok biztonságát, illetve a meghirdetett program lebonyolításának veszélyeztetésével egyéb utas-érdekeket sért.

2.11.2. A felfüggesztett utazási vállalkozó tevékenységének korlátozása

Az utazási vállalkozó tevékenységének hatósági felfüggesztése lényegében a tevékenység gyakorlásának átmeneti tilalmát jelenti. A felfüggesztés azonban nem érintheti az utazási szerződés hatályosságát, ezért a kormányrendelet pontosan meghatározza a tilalom tartalmát, vagyis azokat a tevékenységeket, amelyeket az utazási vállalkozó a felfüggesztés ideje alatt nem végezhet, illetőleg azokat, amelyeket a tilalom ellenére is köteles ellátni (tehát amelyekre a tilalom nem vonatkozik). A jogszabály szerint az utazási vállalkozó a tevékenységének hatósági felfüggesztése esetén

- újabb utat nem szervezhet,
- a meghirdetett utakra előleget, illetve részvételi díjat nem vehet át,
- köteles azonban az úton lévő utasainak hazautazása érdekében szükséges intézkedéseket megtenni,
- az elmaradó utakra befizetett előlegeket (részvételi díjakat) pedig köteles teljes összegben visszafizetni.

Az utazási vállalkozó a felfüggesztés időtartama alatt csak olyan utazásokat bonyolíthat le, amelyekkel kapcsolatos fizetési kötelezettségeit a felfüggesztést megelőzően már teljesítette. Ez következik abból, hogy a felfüggesztő határozat nem érintheti az utazási szerződés hatályosságát.

2.11.3. A felfüggesztett utazási vállalkozó törlése a hatósági nyilvántartásból

Ha az utazási vállalkozó a tevékenységének felfüggesztésére okot adó körülményt a felfüggesztés ideje alatt nem szünteti meg, a GKM EKH-nak törölnie kell a hatósági nyilvántartásból. Ugyancsak köteles a GKM EKH törölni a hatósági nyilvántartásból azt az utazási vállalkozót is, akinél a tevékenység felfüggesztésére okot adó körülmény ismételt felmerül. Ezt a helyzetet előidézheti ugyanannak a körülménynek az ismétlődése, de két különböző – felfüggesztésre okot adó – körülmény egymást követő felmerülése is.

2.11.4. A felfüggesztés megszüntetése

Ha a tevékenység-felfüggesztés elrendelésének oka időközben megszűnt, a GKM EKH köteles a felfüggesztést megszüntetni. Ilyen esetben a hatóságnak nincs mérlegelési lehetősége.

2.11.5. A felfüggesztés kezdeményezésére jogosult szervezetek

Az utazási vállalkozó tevékenységének felfüggesztését a következő szervezetek kezdeményezhetik:

- a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium,
- a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség,
- a Magyar Utazásszervezők és Utazásközvetítők Szövetsége (MUISZ), valamint
- az utazási iroda (utazási ügynökség) helye szerint illetékes település önkormányzatának jegyzője.

Bár a jogszabály a felfüggesztés kezdeményezésére jogosult hatóságok között a GKM EKH-t kifejezetten nem említi, ez a jog őt is megilleti az ellenőrzési és intézkedési kötelezettségéből következően.

2.11.7. Tájékoztatás a felfüggesztett utazási vállalkozásokról

A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium a Turisztikai Értesítőben rendszeresen közzéteszi azoknak az utazási vállalkozásoknak a jegyzékét, amelyeknek a tevékenységét a GKM EKH felfüggesztése és erről a szak-sajtóban a nagyközönséget is tájékoztatja.

2.12. Az utazási vállalkozó törlése a hatósági nyilvántartásból

2.12.1. A törlés okai

A jogszabály tételesen meghatározza azokat az okokat, amelyek bekövetkezése esetén a GKM EKH-nak törölnie kell az utazási vállalkozót a közhiteles hatósági nyilvántartásból. Ezek az okok a következők.

- a) A nyilvántartásba vétel valamely feltételének hiánya.

Ilyen ok lehet pl. az, hogy az utazási vállalkozót törlik a cégjegyzékből, vagy az utazási vállalkozó egyetlen utazási irodájának működési engedélyét a jegyző visszavonja stb. A nyilvántartásba vétel feltételeit részletesen a 2.2. pont ismerteti.

b) A tevékenység jogszabálysértő gyakorlása.

Erre az okra hivatkozva akkor törölhető az utazási vállalkozó a GKM EKH hatósági nyilvántartásból, ha a tevékenysége gyakorlása során megsérti a következő jogszabályokat:

- 213/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet az utazásszervező és közvetítő tevékenység gyakorlásáról,
- 4/1997. (I. 22.) Korm. rendelet az üzletek működéséről és a belkereskedelmi tevékenység folytatásáról,
- 3/1992. (I. 13.) IKM rendelet az utazásszervezői szakmai minősítő vizsgáról,
- 41/1995. (VIII. 31.) IKM rendelet az idegenvezetésről,
- 5/1997. (III. 5.) IKIM rendelet a szakképesítésről.

A felsorolt jogszabályok valamelyikének megsértése esetén a GKM EKH-nak nincs mérlegelési lehetősége, törölnie kell az utazási vállalkozót a hatósági nyilvántartásból. Fontos tudni, hogy a rendelet a hatósági nyilvántartásból való törlés feltételül nem írja elő, hogy a GKM EKH előzetesen szólítsa fel az utazási vállalkozót a jogszabálysértő magatartás megszüntetésére.

c) Az utazási szerződés írásba foglalásának elmulasztása.

A Ptk. és a 214/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet egyaránt előírja, hogy az utazási szerződést kötelező írásba foglalni, ami az utazásszervező feladata. Mulasztás esetén a hatóság köteles előzetesen felszólítani az utazási vállalkozót a hiányosság megszüntetésére, s a törlésre csak akkor kerülhet sor, ha a felszólítás eredménytelen maradt.

d) A vagyoni biztosítékra vonatkozó előírások megszegése.

Esetenként előfordul, hogy az utazási vállalkozó a vagyoni biztosíték szolgáltatásával kapcsolatos valamelyik kötelezettségének nem tesz eleget. A jogszabály nem differenciál az előírások között, hanem – figyelemmel az utasok biztonságához fűződő alapvető érdekekre – bármelyik rendelkezés megszegése esetére kötelezővé teszi a hatósági nyilvántartásból való törlést.

e) A csoport-kísérő mellőzése.

Annak érdekében, hogy az utazási vállalkozó az elutaztatott csoportját ne hagyja magára, és probléma esetén az utasok tudjanak kitől segítséget kérni, a jogszabály előírja a csoportkísérő biztosítását. A csoportkísérőnek

szakmailag felkészültnek és intézkedési jogosultsággal kell rendelkeznie. Ha az utazási vállalkozó ennek nem tesz eleget, akkor ez a magatartása súlyosan sérti az utasok érdekeit. Ezért a jogszabály előírja, hogy a GKM EKH köteles törölni az utazási vállalkozót a hatósági nyilvántartásból, ha nem gondoskodik arról, hogy a társasutazáson résztvevő csoportját külföldön a célország nyelvét vagy a célországban általánosan használt világnyelvet beszélő, idegenvezetésre jogosult személy kíséresse.

A 214/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet határozza meg, hogy hány fő esetén kell az utazókat csoportnak tekinteni. Társasutazáson résztvevő csoport az, amely eléri az utazási vállalkozó által meghatározott azt a legalacsonyabb létszámot, amely az utazás elindításához szükséges. Amennyiben az utazási vállalkozó a legalacsonyabb létszámot nem határozta meg, úgy csoport az, amelynél az azonos időpontban, azonos útvonalon, azonos szolgáltatásokat igénybe vevők létszáma a 15 főt eléri. Ez a jogszabály előírja azt is, hogy az utazási vállalkozó köteles az utast legkésőbb az utazási szerződés megkötésével egyidejűleg tájékoztatni arról, hogy biztosít-e idegenvezetésre jogosult személyt abban az esetben is, ha az utasok létszáma nem éri el a jogszabályban meghatározott mértéket.

Nyomatékosan fel kell hívni a figyelmet arra, hogy az a követelmény, miszerint a csoportkísérőnek idegenvezetőnek kell lennie, nem jelent azt, hogy a magyar idegenvezető külföldön is végezhetné az idegenvezetői tevékenységét. A Magyarországon kiállított idegenvezetői igazolvány ugyanis csak hazánk területén jogosít idegenvezetésre, külföldön e tekintetben is az adott ország szabályai az irányadók. A magyar idegenvezető a hazai idegenvezetői igazolványa alapján külföldön csak utas-, illetve csoportkísérői feladatokat láthat el.

f) A különjáratú autóbushoz szükséges iratok biztosításának elmulasztása.

A GKM EKH köteles a hatósági nyilvántartásból törölni az utazási vállalkozót, ha nem gondoskodik arról, hogy az utazáshoz igénybe vett különjáratú autóbusz vezetőjének rendelkezésére álljanak a külön jogszabályban előírt iratok. A külön jogszabály alatt a nemzetközi közúti személyszállítás végzésének egyes feltételeiről szóló 16/1992. (VII. 3.) KHVM rendeletet kell érteni, amely szerint az utazási vállalkozó által igénybevett (üzemeltetett) különjáratú autóbushoz a következő iratokkal kell rendelkeznie:

- a megyei (fővárosi) közlekedési felügyelet által kiállított igazoló lap arról, hogy az autóbusz a nemzetközi közúti forgalomban való részvételre alkalmas,

- menetrend szerinti járatnál a járat engedély hiteles másolata,
- a különjárat, illetőleg utazási szerződés alapján közlekedő autóbushoz
 - = az erről szóló szerződés hiteles másolata,
 - = az üzemeltetőnek a jogszabályban előírt formanyomtatványon tett nyilatkozata,
 - = az utaslista,
 - = ingajárat esetén az engedély hiteles másolata,
 - = az illetékes közlekedési felügyelet által hitelesített „Üzemeltetési és Karbantartási napló”,
 - = az autóbuszvezető „D” járműkategóriára érvényesített vezetői engedélye és a nemzetközi autóbuszvezetői igazolványa.

g) Az utasok külföldön hagyása.

Ha az utazási vállalkozó nem tesz eleget az utasok külföldről Magyarországra történő visszaszállítására vonatkozó kötelezettségének, akkor ez a magatartása az utasok biztonságán túlmenően a tevékenységüket tisztességesen végző utazási vállalkozók érdekeit is súlyosan sérti, illetve veszélyezteti. Ezért írja elő a jogszabály, hogy ilyen esetben a GKM EKH-nak törölnie kell a hatósági nyilvántartásból az utazási vállalkozót. Ha az utazási vállalkozó nem tesz eleget az utasok hazaszállítására vonatkozó kötelezettségének, a szükséges intézkedések megtételét az utazási vállalkozó vagyoni biztosítékának terhére, illetőleg költségére a GKM EKH kezdeményezi a banknál, a biztosítónál.

h) A tevékenység felfüggesztésére okot adó körülmény meg nem szűntetése. Illetve ismételt felmerülése

Ha az utazási vállalkozó a tevékenységének felfüggesztésére okot adó körülményt a felfüggesztés ideje alatt nem szünteti meg, vagy ismételten felmerül ilyen körülmény, akkor a GKM EKH köteles az utazási vállalkozót a hatósági nyilvántartásból törölni.

i) Az utasok itthon hagyása, az előleg, illetve részvételi díj vissza nem fizetése.

Az utazási szerződés határozza meg az utazás kezdő időpontját. Ha az utazási vállalkozó az esedékesség időpontjában az utasait nem utaztatja el, akkor köteles a befizetett előlegeket és részvételi díjakat visszafizetni. Ha

ennek nem tesz eleget, a GKM EKH köteles az utazási vállalkozót a hatósági nyilvántartásból törölni. A jogszabály csupán egyetlen esetben teszi lehetővé, hogy az utasok elutaztatására ne kerüljön sor, ez pedig a vis maior esete.

A 214/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint „vis maiornak minősül az olyan szokatlan, előre nem látható körülmény, amely az utazási vállalkozó akaratán kívül áll, s amelynek következményeit az utazási vállalkozó a legkörülményesebb gondosság mellett sem lett volna képes elhárítani”. Ha ilyen körülmény akadályozza meg, hogy az utazási vállalkozó az utasokat elutaztathassa, akkor nem következik be az az ok, amelyre tekintettel a GKM EKH-nak törölnie kellene az utazási vállalkozót a hatósági nyilvántartásból, feltéve hogy a befizetett előlegeket és részvételi díjakat a külön jogszabályban írottak szerint visszafizeti. A külön jogszabály ebben az esetben is a 214/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet, amely szerint az említett esetekben évi húsz százalék mértékű kamattal növelt mértékben kell az előleget, illetve részvételi díjat visszafizetni.

j) Felszámolási eljárás elrendelése.

A bíróság akkor rendel el felszámolást, ha a gazdálkodó szervezet fizetésképtelen. A fizetésképtelen utazási vállalkozó további működése potenciálisan veszélyeztetheti a fogyasztók (utasok) széles körének érdekeit, mert fennáll az a veszély, hogy külföldön hagyja utasait vagy a befizetett előlegeket és részvételi díjakat nem tudja visszafizetni. Ezért írja elő a jogszabály, hogy a GKM EKH-nak törölnie kell a hatósági nyilvántartásból azt az utazási vállalkozót, akivel szemben a bíróság felszámolási eljárást rendelt el. Az ilyen utazási vállalkozó is köteles mindent megtenni a külföldön lévő utasainak hazautaztatása és a fel nem használt részvételi díjak visszafizetése érdekében.

k) A bejelentési kötelezettség elmulasztása, illetőleg valótlan tartalmú bejelentés.

A rendelet részletesen meghatározza azokat az adatokat, amelyeket az utazási vállalkozónak a GKM EKH-nak írásban be kell jelentenie, másrészt előírja, hogy a hatósági nyilvántartásban szereplő adatok megváltozását és a tevékenység megszűnését az utazási vállalkozó 15 napon belül írásban jelentse be a GKM EKH-nak. A jogszabály nem differenciál aszerint, hogy milyen adat vagy körülmény bejelentését mulasztotta el az utazási vállalkozó, valamennyi esetben a mulasztás szankciója az, hogy törölnie kell az utazási vállalkozót a hatósági nyilvántartásból.

A valótlan adat bejelentése bűncselekménynek minősül (okirat hamisítás), amelyhez büntetőjogi következmények fűződnek. Ezért a hatósági nyilvántartásból való törlés szankciójától sem lehet eltekinteni.

l) A hatósági ellenőrzés akadályozása.

Az ellenőrző hatóságokkal való együttműködés elősegítése érdekében a jogszabály a hatósági nyilvántartásból való törlés kötelezettségét írja elő arra az esetre, ha az utazási vállalkozó a hatósági ellenőrzést akadályozza.

n) Saját kérelemre történő törlés.

Ez a törlési ok különösebb magyarázatot nem igényel. Az Alkotmány által is deklarált vállalkozói szabadságból következik, hogy egy vállalkozó a tevékenységének gyakorlásával bármikor felhagyhat, e vonatkozásban tehát korlátozás nem lenne indokolt. Az ilyenkor kötelező hatósági vizsgálatot a 2.12.2. pont ismerteti.

2.12.2 *Saját kérelemre történő törlés helyett hivatalból való törlés*

Ha az utazási vállalkozót saját kérelmére törlik a hatósági nyilvántartásból, akkor a vállalkozás tisztségviselőivel, illetve vezetőállású munkavállalóival szemben nem érvényesül az a tilalom, hogy öt évig az említett minőségekben utazási vállalkozásban nem vehetnek részt. Ugyanakkor esetenként az utazási vállalkozó azért kezdeményezi a nyilvántartásból való törlését, hogy megelőzze a hatóság hivatalból történő ugyanilyen intézkedését, amely viszont maga után vonja az öt évi időtartamú foglalkoztatási tilalmat.

Ezért a jogszabály előírja, hogy a GKM EKH a saját kérelemre történő törlés előtt köteles megvizsgálni, hogy nem állnak-e fenn a hivatalból való törlés feltételei. Ha igen, akkor ilyen esetben is hivatalból kell törölnie az utazási vállalkozót.

2.12.3. *A törlés jogkövetkezménye. Az utazási vállalkozó kötelezettségei a tevékenység megszüntetése esetén*

A hatósági nyilvántartásból törölt utazási vállalkozó köteles a tevékenységét azonnal megszüntetni. Az utazási vállalkozó ilyen esetben is köteles az úton lévő utasok hazautaztatásáról gondoskodni és a befizetett előlegeket és részvételi díjakat - a külön jogszabályban foglaltak szerint - visszafizetni. A külön jogszabály a 214/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet, amely szerint, ha az utazásra az utazási vállalkozó érdekkörében felmerült okból nem kerül sor, az utazási vállalkozó köteles a befizetett előleget és részvételi díjat évi 20 % kamattal növelt mértékben visszafizetni.

2.12.4. A törlés kezdeményezésére jogosult szervezetek

Az utazási vállalkozónak a hatósági nyilvántartásból való törlését a következő szervezetek kezdeményezhetik:

- a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium,
- a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség,
- a Magyar Utazásszervezők és Utazásközvetítők Szövetsége (MUISZ), valamint
- az utazási iroda (utazási ügynökség) helye szerint illetékes település önkormányzatának jegyzője.

A rendelet a törlés kezdeményezésére jogosult hatóságok között a GKM EKH-t kifejezetten ugyan nem említi, ennek ellenére ez a jog őt is megilleti. Ez a jogosítványa abból következik, hogy köteles figyelemmel kísérni, hogy az utazási vállalkozó folyamatosan rendelkezik-e az előírt feltételekkel, ha ugyanis nem, akkor hivatalból törölnie kell az utazási vállalkozót a hatósági nyilvántartásból.

2.12.5. Tájékoztatás a hatósági nyilvántartásból törölt utazási vállalkozásokról

A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium a Turisztikai Értesítőben rendszeresen közzéteszi azoknak az utazási vállalkozásoknak a jegyzékét, amelyeket a GKM EKH bármely okból törölt a hatósági nyilvántartásból és erről a szakajtóban a nagyközönséget is tájékoztatja.

2.13. Ellenőrzés

A jogszabály ellenőrzési jogkörrel ruházta fel

- a fogyasztóvédelmi ellenőrzésre jogosított szervezetet,
- a települési önkormányzat jegyzőjét, továbbá
- a nyilvántartásba vételi feltételek vonatkozásában a GKM EKH-t.

A fogyasztóvédelmi ellenőrzésre jogosult szervezetek alatt elsősorban a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséget és a fővárosi, illetve megyei fogyasztóvédelmi felügyelőségeket kell érteni. Az említett szervezetek általános ellenőrző hatóságok, ami azt jelenti, hogy az üzletben (az utazási irodában, illetve az utazási ügynökségben), továbbá magában a vállalkozásban mindent jogszerűt ellenőrizni, ami a fogyasztóvédelemmel összefügg.

Az utazási irodára (utazási ügynökségre) vonatkozó normatív feltételek meglétének vizsgálata a jegyző hatáskörébe tartozik. A működési engedélyt csak akkor adhatja ki, ha megfelelnek az előírt technikai feltételeknek, és

erről a jegyző meggyőződött. Az említetteken túlmenően üzemelés közben is jogosult, illetve köteles a jegyző az utazási iroda (utazási ügynökség) működését ellenőrizni.

A GKM EKH nem általában, hanem csak a nyilvántartásba vétel feltételeinek fennállása vonatkozásában végez ellenőrzést. Ezeket azonban nemcsak a nyilvántartásba vétel előtt, hanem az utazási vállalkozó működése alatt is folyamatosan vizsgálhatja.

3. Az ingatlanok időben megosztott használati jogát értékesítő tevékenység (Time share) gyakorlására vonatkozó rendelkezések

3.1. Fogalom

Egyre inkább terjed az az üdülési forma, amelynek során az üdülésre, pihenésre szánt időt nem saját tulajdonú, hanem az év meghatározott időtartamára (pl. egy hónapra) bérelt ingatlanban töltik el, illetve a bérleti jog alapján igénybe vehető ingatlanok – az adott évi időtartamon belül – üdülési időszakonként változtathatók.

Az ingatlanok időben megosztott használati jogát értékesítő (ún. time share) tevékenység keretében az értékesítő nem tulajdon-, hanem használati jogot ad el. Ez a jog az ún. dologi jogok körébe tartozik. A dologi jogok (pl. a birtoklás, használat, hasznok szedésének joga, a szolgalmi jog) azoknak a szükségleteknek a kielégítését segítik elő, amelyek a dolognak, mint használati tárgynak a minőségi tulajdonságaihoz (használati értékéhez) kapcsolódnak. Ezekről különböznek az ún. értékjogok, amelyek a vagyontárgyhoz, mint értékhez kötődnek. Ilyen értékjog pl. a tulajdonjog és a zálogjog.

Az ingatlanok időben megosztott használati jogát értékesítő szerződés alapján a vevő egy olyan rendszer tagjává válik, amelynek keretében - a hatályos magyar szabályozás szerint legalább három éven át – igényelheti, hogy a rendszer bármely tagjának bárhol lévő ingatlanát (rendszerint üdülőjét) meghatározott ideig használhassa. A rendszer többi tagját a vevő ingatlanára (üdülőjére) ugyanilyen jog illeti meg. A használati jog legalább három évi időtartamát azért kell kiemelni, mert a vonatkozó szerződésnek nemzetközi magánjogi vonatkozásai is lehetnek és nem biztos, hogy az érintett más országokban is ugyanilyen tartalmú a belső szabályozás.

Mínthogy az ingatlan időben megosztott használati jogának megszerzésére irányuló szerződés alapján a fogyasztó nemcsak egy, de több ingatlan ismétlődő, meghatározott időtartamú használatára is jogot szerezhet, ezért adott esetben az egymással összefüggő több szerződést is jelenthet.

Értékesítő szervezet az, akinek a nevében az ingatlan időben megosztott használati jogának megszerzésére irányuló szerződést a fogyasztóval (a vevővel) megkötik.

A **timeshare** típusú üdülés tehát azt jelenti, hogy Ön annyi üdülési időt vásárol, amennyire Önnek szüksége van, arra az időpontra, amikor Önnek megfelel és abban az üdülőkomplexumban, amely elnyerte tetszését.

Ez az üdülési forma – üdülőszövetkezeti rendszerben – az 1970-es évektől már Magyarországon is ismert volt. Azaz nem kell egy teljes nyaralót megvásárolnunk, hanem csak egy apartman komplexum *hetekben kifejezett használati jogát*.

Így, ezen ésszerű befektetés révén, a tagok olyan vagyonhoz jutnak, amely évről – évre biztos üdülést nyújt számukra, továbbá megosztja a fenntartás költségeit a többi *jogtulajdonossal*.

Ezek, az igen magas minőségi elvárásoknak megfelelő üdülőtelepek széleskörű szolgáltatásokat tudnak nyújtani tagjaiknak, amellyel *szinte* egyetlen magánüdülő sem rendelkezik.

Nyitott és fedett uszodák, szaunák, éttermek, golfpályák, fitness helységek, tenispályák, lovaglási lehetőségek, bárók, valamint barátságos személyzet várja az üdülni vágyókat.

Az Európai Unió már 1994-ben kiadta direktíváit az Unió tagjainak a timeshare európai törvényalkotására, amelyet a tagállamok 1998-ra be is fejeztek. Magyarország – annak ellenére, hogy jelenleg még, mint EU-n kívüli tag, csatlakozási szándéka kinyilvánítására, a jogharmonizáció keretében - 1999 május 1-től léptette életbe az erre vonatkozó rendeletet.

Az *„ingatlanok időben megosztott használati jogának megszerzésére irányuló szerződésekről”* szóló **20/1999 (II.5) sz. Kormányrendeletben** foglaltak tartalmazzák mindazon előírásokat, amelyeket ezeknél az értékesítési szerződések megkötésénél alkalmazni kell.

3.2. Ki folytathat Time Sharing tevékenységet?

Az ingatlan használati jogát értékesítő tevékenységet Magyarországon a hazai és a külföldi székhelyű gazdálkodó szervezetek egyaránt folytathatják, az utóbbiak a magyarországi fióktelepük útján.

Értékesítő tevékenységet csak az végezhet, akit a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium Engedélyezési és Közigazgatási Hivatala (GKM EKH) által vezetett nyilvántartásba bejegyezték. Ez vonatkozik a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepére is. A hatósági nyilvántartásba vételnek az a feltétele, hogy

- a.) az értékesítőt a cégjegyzékbe, illetve – ha a működés feltétele más bírósági vagy hatósági nyilvántartásba vétel -, az előírt bírósági vagy hatósági nyilvántartásba bejegyezték,
- b.) az értékesítő vezető tisztségviselői, vezető állású munkavállalói, illetve az egyéni vállalkozó büntetlen előéletű legyen, továbbá

- c.) az értékesítő vezető tisztségviselője, vezető állású munkavállalója, illetve az egyéni vállalkozó nem szerepelt a felsorolt minőségében olyan gazdálkodó szervezetben, amelyet a GKM EKH (korábban a kereskedelmi és iparkamara) hivatalból vagy az ellenőrzésre feljogosított szervek kezdeményezésére a bejegyzési kérelem benyújtását megelőző öt éven belül törölt a nyilvántartásból.

Az a)-b) pontban foglalt feltételek meglétét a vonatkozó okiratok csatolásával, a c) pontban foglaltakat a kérelmező nyilatkozatával kell igazolni.

Az ingatlanok időben megosztott használati jogának értékesítését az egyéni vállalkozó csak mint egyéni cég végezheti.

3.3. A nyilvántartásba vételi kérelem tartalma

A kérelemhez csatolni kell

- a.) az értékesíteni kívánt ingatlanra vonatkozó írásbeli tájékoztatót magyar nyelven, valamint a szerződésmintát magyar nyelven, továbbá
- b.) a használatbavételi engedély, vagy ha az ingatlan a kérelem benyújtásakor építés alatt áll, vagy építése még nem kezdődött meg, az építési engedély másolatát.

A kérelem elbírálása során a GKM EKH köteles meggyőződni arról, hogy

- a.) az előírt mellékletek rendelkezésre állnak;
- b.) az írásbeli tájékoztató és a szerződés minta tartalmazza a jogszabályban kötelezően meghatározott tartalmi elemeket (ezeket a 3/6/a) pont ismerteti);
- c.) a használatba vételi, illetve az építési engedély jogerős és érvényes, továbbá, hogy az építési engedély érvényessége az építkezés előrelátható befejezésére megjelölt időpontig biztosított;
- d.) az írásbeli tájékoztató és a szerződés minta megfelel a használatbavételi, illetve az építési engedélynek.

Ha a kérelem nem felel meg az előírt követelményeknek, azt a GKM EKH a hiányok, illetve az eltérés megjelölése mellett a kérelmezőnek pótlás vagy kijavítás végett visszaadja, és egyben figyelmezteti, hogy ha azt ismételten nem megfelelően nyújtja be, a GKM EKH a kérelmet elutasítja.

3.4. A tevékenység megkezdése

A kérelemben megjelölt ingatlan vonatkozásában a használati jog értékesítésére irányuló tevékenység csak a GKM EKH engedélyező határozatának kézbesítése (a köznyelv szerint kézhezvétele) után kezdhető meg és folytatható. Ugyanez vonatkozik a szerződésre vonatkozó reklámtevékenység megkezdésére is. Mindkét tevékenység csak a nyilvántartásban szereplő megnevezéssel és címen és kizárólag az olyan ingatlanok tekintetében folytatható, amelyek a kérelemben szerepeltek és amelyekre vonatkozóan a használati jog értékesítését a GKM EKH engedélyezte. A rendelkezés egyaránt vonatkozik a reklám- és a közvetlen reklámtevékenységre. Az utóbbiról akkor beszélünk, ha: az értékesítő szervezet, illetve alkalmazottja, képviselője vagy megbízottja a használati jog értékesítésére irányuló szerződés kötése céljából a fogyasztóval személyes kapcsolatot létesít.

3.5. Változás bejelentési kötelezettség

Ha a hatósági nyilvántartásban feltüntetett valamely tény vagy körülmény megváltozott a gazdálkodó szervezet köteles azt a GKM EKH-nak tizenöt napon belül írásban bejelenteni.

3.6. Az értékesítő tevékenység folytatásának szabályai

3.6.1. Általános tájékoztatási kötelezettség

Az értékesítő szervezet köteles mindenki számára, írásbeli tájékoztatót rendelkezésre bocsátani, aki tájékoztatást kér az ingatlanról, továbbá, aki közvetlen reklámtevékenység keretében kap arról átfogó tájékoztatást. Az írásbeli tájékoztatóban az ingatlan általános leírása mellett egyértelműen, közérthetően és pontosan rögzíteni kell a következőket:

- a.) az értékesítő, továbbá – ha értékesítő nem az ingatlan tulajdonosa – az ingatlan tulajdonosának cégneve (neve), székhelye (lakóhelye), az értékesítő nyilvántartási száma, valamint annak a jogviszonynak a megjelölése, amely alapján az értékesítő a szerződés megkötésére jogosult;
- b.) a használati jog tartalmának pontos meghatározása, továbbá tájékoztatás azokról a teljesített és még teljesítésre váró feltételekről, amelyek az ingatlan fekvése szerinti államban a használati jog megszerzéséhez és gyakorlásához szükségesek;

- c.) ha a szerződés alapján a fogyasztó nem szerez az ingatlanon tulajdonjogot vagy dologi használati jogot, az erre vonatkozó figyelemztetés;
- d.) az ingatlan felszereltségének, karbantartási állapotának, továbbá fekvésének és megközelíthetőségének részletes leírása, ha a használati jog egy meghatározott ingatlanra vonatkozik;
- e.) ha a használati jog egy meghatározott ingatlanra vonatkozik, az értékesítési engedély száma, valamint a használatbavételi engedély száma; illetve, ha az ingatlan a szerződéskötéskor építés alatt áll, vagy építése még nem kezdődött meg,
 - ea*) tájékoztatás az építési munkálatok állásáról,
 - eb*) az építkezés megkezdésének és előrelátható befejezésének időpontja, amely utóbbi magában foglalja az ingatlan rendeltetésszerű használatához szükséges közművek üzembe helyezését,
 - ec*) az engedélyezésre illetékes hatóság megjelölése és címe, valamint az építési engedély száma,
 - ed*) a szerződésszerű teljesítés biztosítékai; nem szerződésszerű teljesítés esetén követendő eljárás, jogkövetkezmény és az ellenérték visszafizetésére vonatkozó biztosíték ismertetése;
- f.) az ingatlanhoz tartozó közművek (víz-, gáz-, áram- és távhőszolgáltatás, telefonhálózat, csatornázás), továbbá az ingatlanhoz kapcsolódó alapszolgáltatások (karbantartás, hulladékelszállítás stb.) és azok igénybevételének feltételei;
- g.) kiegészítő szolgáltatások (uszoda, szauna, kondicionáló terem, teniszpálya stb.) és azok igénybevételének feltételei;
- h.) az ingatlan üzemeltetése, karbantartása, a javítási munkálatok elvégzettetése és az ezekkel kapcsolatos ügyintézés módja, elvei;
- i.) a használati jog megszerzéséért fizetendő ellenérték, valamint az ingatlan használatáért, a közművek, az alap- és kiegészítő szolgáltatások igénybevételéért fizetendő éves díj, továbbá az ingatlan közterhei, az ingatlan üzemeltetésével, karbantartásával, a javítási munkák elvégzettetésével és az ezekkel kapcsolatos ügyintézéssel járó költségek viselésének elvei és becsült összegük;
- j.) az *i*) pontban említett éves díj és a költségek emelésének feltételei;
- k.) a használati joggal való rendelkezés jogára vonatkozó tájékoztatás, így különösen a használati jog gyakorlása harmadik személy más ingatlanon fennálló használati jogának gyakorlásáért cserébe

történő átengedésének, valamint a használati jog elidegenítésének lehetősége, illetve korlátjai, ha az értékesítő vagy az általa megjelölt személy működtet a használati jog cseréjére, illetve átengedésére szolgáló rendszert, az abban való részvétel feltételei, továbbá a részvétel és a csere, illetve az átengedés költségei;

- l.) az elállás jogáról való tájékoztatás; az elállási jog gyakorlásának feltételei, különös tekintettel annak határidejére és írásbeli alakhoz kötöttségére, elállás esetén a fogyasztó által megtérítendő költségek megjelölése;
- m.) arra vonatkozó tájékoztatás, hogy ha az ellenértéket részben vagy egészben az értékesítő vagy az értékesítő és egy harmadik személy között létrejött megállapodás alapján e harmadik személy által nyújtott fogyasztási kölcsön fedezi, a fogyasztó elállási jogának gyakorlása a fogyasztási kölcsönszerződést kártérítési kötelezettség nélkül felbontja;
- n.) arra vonatkozó tájékoztatás, hogy az elállási határidő lejárta előtt az értékesítő a fogyasztótól fizetést semmilyen jogcímen nem követelhet, és nem fogadhat el;
- o.) arra vonatkozó tájékoztatás, hogy az írásbeli tájékoztató a szerződés részévé válik.

A tájékoztatóban meg kell jelölni azt is, hol, illetve milyen módon lehet további információhoz jutni.

Az írásbeli tájékoztatót magyar nyelven, ha azonban a fogyasztó az Európai Unió valamely tagállamának állampolgára, vagy lakóhelye az Európai Unió valamely tagállamában van, választása szerint az állampolgársága vagy a lakóhelye szerinti állam hivatalos nyelvén kell rendelkezésére bocsátani. Ha a fogyasztó más (az Európai Unión kívüli) állam állampolgára, vagy lakóhelye más (az Európai Unión kívüli) államban van, az írásbeli tájékoztatót – kérésére – választása szerint az állampolgársága vagy a lakóhelye szerinti állam hivatalos nyelvén kell rendelkezésére bocsátani. Ha az említett államokban több hivatalos nyelv is létezik, a választás joga a fogyasztót ezek tekintetében is megilleti.

3.6.2. *Építés alatt álló ingatlanra vonatkozó tájékoztatási kötelezettség*

Ha a fogyasztó a szerződés megkötésekor építés alatt álló vagy olyan ingatlanon szerzett használati jogot, amelynek építése még meg sem kezdődött, az értékesítő köteles a fogyasztót az építési munkálatok állásáról rendszeresen tájékoztatni.

Az értékesítő köteles a fogyasztót minden olyan körülményről haladéktalanul értesíteni, amely az ingatlan kellő időben történő elkészültét és használatbavételét veszélyezteti vagy gátolja.

3.6.3. *A használati jog átruházása*

Az értékesítő szervezet az ingatlan használati jogát a szerződésben köteles a fogyasztóra átruházni. A fogyasztó köteles a használati jog megszerzéséért az ellenértéket megfizetni. Ellenérték: alatt mindig a használati jog megszerzéséért fizetendő ellenszolgáltatás teljes összegét kell érteni.

3.6.4. *A szerződésre vonatkozó előírások*

Az ingatlan használati jogát átruházó szerződést írásba kell foglalni, és egy példányát a fogyasztó részére át kell adni. A szerződés nyelvére a 3/a) pontban írottak az irányadók a következő kiegészítéssel. Ha az ingatlan fekvése szerinti állam hivatalos nyelve a szerződés nyelvétől eltérő, a szerződésnek az ingatlan fekvése szerinti állam hivatalos nyelvén készült hitelesített fordítását is a fogyasztó rendelkezésére kell bocsátani, kivéve, ha a használati jog tárgyát képező ingatlanok különböző államokban találhatóak.

Szerződéskötés esetén a fogyasztónak átadott írásbeli tájékoztatónak a az előzőekben részletesen ismertetett tartalmi elemei a szerződés részévé válnak.

A felek eltérő megállapodásának hiányában az értékesítő szervezet ezeken a tartalmi elemeken csak a körülmények rajta kívül álló okból bekövetkezett jelentős módosulása esetén változtathat. Az ilyen változtatásokat a fogyasztóval a szerződéskötést megelőzően ismertetni kell. A szerződésben kifejezetten meg kell jelölni az írásbeli tájékoztató tartalmához képest bekövetkezett változásokat.

A szerződésnek a következőket kell tartalmaznia:

- a.) a fogyasztó nevét, lakóhelyét,
- b.) az értékesítő szervezet, továbbá - ha az értékesítő nem az ingatlan tulajdonosa - az ingatlan tulajdonosának cégnevét (nevét), székhelyét (lakóhelyét), az értékesítő nyilvántartási számát, valamint
- c.) annak a jogviszonynak a megjelölését, amely alapján az értékesítő szervezet a szerződés megkötésére jogosult;

- d.) a használati jog tartalmának pontos meghatározását, továbbá tájékoztatást azokról a teljesített és még teljesítésre váró feltételekről, amelyek az ingatlan fekvése szerinti államban a használati jog megszerzéséhez és gyakorlásához szükségesek;
- e.) a használati jog mértékének időtartamban kifejezett vagy más módon történő meghatározását; a használat kezdetének időpontját és a használati jog fennállásának időtartamát;
- f.) ha a szerződés alapján a fogyasztó nem szerez az ingatlanon tulajdonjogot vagy dologi használati jogot, az erre vonatkozó figyelemztetést;
- g.) az ingatlanra vonatkozó általános adatokat,
- h.) az ingatlan felszereltségének karbantartási állapotának, továbbá fekvésének és megközelíthetőségének részletes leírását, ha a használati jog egy meghatározott ingatlanra vonatkozik;
- i.) ha a használati jog egy meghatározott ingatlanra vonatkozik, az értékesítési engedély számát, valamint a használatbavételi engedély számát; illetve, ha az ingatlan a szerződéskötéskor építés alatt áll, vagy építése még nem kezdődött meg,
 - ia) a tájékoztatást az építési munkálatok állásáról,
 - ib) az építkezés megkezdésének és előrelátható befejezésének időpontját, amely utóbbi magában foglalja az ingatlan rendeltetésszerű használatához szükséges közművek üzembe helyezését,
 - ic) az engedélyezésre illetékes hatóság megjelölését és címét, valamint az építési engedély számát,
 - id) a szerződésszerű teljesítés biztosítékait; a nem szerződésszerű teljesítés esetén követendő eljárást, a jogkövetkezmény és az ellenérték visszafizetésére vonatkozó biztosíték ismertetését;
- j.) az ingatlanhoz tartozó közművek (víz-, gáz-, áram- és távhőszolgáltatás, telefonhálózat, csatornázás), továbbá az ingatlanhoz kapcsolódó alapszolgáltatások (karbantartás, hulladékelszállítás stb.) és azok igénybevételének feltételeit;
- k.) a kiegészítő szolgáltatásokat (uszoda, szauna, kondicionáló terem, teniszpálya stb.) és azok igénybevételének feltételeit;
- l.) az ingatlan üzemeltetésének, karbantartásának, a javítási munkálatok elvégzésének és az ezekkel kapcsolatos ügyintézésnek a módját, elveit;

- m.) a használati jog megszerzéséért fizetendő ellenértéket, valamint az ingatlan használatáért, a közművek, az alap- és kiegészítő szolgáltatások igénybevételéért fizetendő éves díjat, továbbá az ingatlan közterheit, az ingatlan üzemeltetésével, karbantartásával, a javítási munkálatok elvégzésével és az ezekkel kapcsolatos ügyintézésrel járó költségek viselésének elveit és becsült összegüket;
- n.) az l) pontban említett éves díj és a költségek emelésének feltételeit;
- o.) azt a kikötést, hogy a fogyasztót a szerződésben meghatározott ellenértéken, éves díjon, közterheken és költségeken felül a használati jog megszerzéséért és gyakorlásáért semmilyen további fizetési kötelezettség nem terheli;
- p.) a használati joggal való rendelkezés jogára vonatkozó tájékoztatást, így különösen azt, hogy
 - pa) a használati jog gyakorlása harmadik személy más ingatlanon fennálló használati jogának gyakorlásáért cserébe átengedhető-e,
 - pb) a használati jog elidegeníthető-e, illetve annak milyen akadályai vannak,
 - pc) az értékesítő vagy az általa megjelölt személy működtet-e a használati jog cseréjére, illetve átengedésére szolgáló rendszert, s ha igen, akkor melyek az abban való részvétel feltételei, továbbá a részvétel és a csere, illetve az átengedés költségei;
- q.) az elállás jogáról való tájékoztatást; az elállási jog gyakorlásának feltételeit, különös tekintettel annak határidejére és írásbeli alaphoz kötöttségére, elállás esetén a fogyasztó által megtérítendő költségek megjelölését;
- r.) arra vonatkozó tájékoztatást, hogy ha az ellenértéket részben vagy egészben az értékesítő vagy az értékesítő és egy harmadik személy között létrejött megállapodás alapján e harmadik személy által nyújtott fogyasztási kölcsön fedezi, a fogyasztó elállási jogának gyakorlása a fogyasztási kölcsönszerződést kártérítési kötelezettség nélkül felbontja;
- s.) arra vonatkozó tájékoztatás, hogy az elállási határidő lejárta előtt az értékesítő a fogyasztótól fizetést semmilyen jogcímen nem követelhet, és nem fogadhat el;
- t.) arra vonatkozó tájékoztatás, hogy az írásbeli tájékoztató a szerződés részévé válik.

- u.) az írásbeli tájékoztató tartalmához képest bekövetkezett változásokat,
- v.) a felek aláírását, a szerződés keltét.

3.6.5. A fogyasztó elállása

A fogyasztó a szerződés vagy az előszerződés megkötésétől és egy példányának a részére történt átadásától számított tizenöt napon belül indokolás nélkül elállhat a szerződéstől vagy az előszerződéstől.

Ha az értékesítő írásbeli tájékoztatót a fogyasztónak a szerződéskötést megelőzően nem, vagy nem a fogyasztó által igényelt nyelven bocsátotta rendelkezésre, a fogyasztó számára az elállásra nyitva álló határidő harminc nap.

Ha a szerződés nem tartalmazza a „3/6/d) A szerződésre vonatkozó előírások” című rész a)-d) pontjaiban, az ia)-ib) alpontjaiban, továbbá az l), az o)-r), valamint az u) pontjaiban meghatározott kötelező tartalmi elemek valamelyikét, a fogyasztó attól a naptól számított tizenöt napon belül állhat el, amikor az értékesítő írásban közölt vele valamennyi hiányzó adatot, és azok a felek megállapodásával a szerződés részévé váltak. A fogyasztó elállására nyitva álló határidő azonban legkésőbb a szerződés megkötésétől és annak egy példányának a részére történt átadásától számított három hónap lejártát követő nappal mindenképpen megkezdődik.

Vita esetén az értékesítőt terheli annak bizonyítása, hogy a fogyasztónak a szerződéskötést megelőzően az írásbeli tájékoztatót az előírt nyelven, továbbá a szerződés egy - az előírt nyelven megszövegezett - példányát és az ingatlan fekvése szerinti állam nyelvén készült hitelesített fordítását átadta, illetve, hogy a szerződésből hiányzó kötelező tartalmi eleme(ke)t a fogyasztóval írásban és mikor közölte.

A fogyasztó az elállását köteles írásban közölni az értékesítővel. A nyilatkozatot az értékesítőnek a szerződésben megjelölt székhelyére vagy arra a telephelyére vagy egyéb szervezeti egységének kell megküldeni, amelyet az értékesítő a szerződésben ilyen célból megjelölt.

Ha a fogyasztó él az elállási jogával, akkor az értékesítő szervezet a fogyasztótól csak a szerződéskötésből eredő kárának, így különösen a szerződés elkészítése és fordíttatása költségeinek megtérítését követelheti, feltéve, hogy ezeket a szerződésben megjelölte. Az ingatlan használatáért, az igénybe vett szolgáltatásokért, valamint az ingatlan használatának átengedéséért díjazás nem számítható fel.

Elállás esetén a fogyasztó nem kötelezhető az értékesítő szervezet szerződéskötésből eredő kárának megtérítésére.

Az értékesítő az alatt az idő alatt, amíg a fogyasztó elállásra jogosult, a fogyasztótól fizetést semmilyen jogcímen nem követelhet, és nem fogadhat el. Ha mégis átvett a fogyasztótól valamilyen összeget, úgy az értékesítő köteles azt a fogyasztónak visszatéríteni, és az után a teljesítés időpontjától késedelmi kamatot fizetni.

A fogyasztó akkor is elállhat a szerződéstől, ha az építés alatt álló ingatlanra vonatkozó, az értékesítő szervezet részére kötelezően előírt tájékoztatásból vagy az ingatlan megtekintése során nyilvánvalóvá válik, hogy az ingatlan csak a fogyasztó érdekmúlását eredményező számottevő késéssel, illetve a tájékoztatóban, illetve a szerződésben meghatározott időpontig egyáltalán nem lesz beköltözésre alkalmas. Ebben az esetben a fogyasztó a szerződésszegésre vonatkozó szabályok szerint kártérítést követelhet.

Nincs akadálya annak, hogy a fogyasztó a használati jog megszerzéséért fizetendő ellenértéket részben vagy egészben az értékesítő szervezet által nyújtott fogyasztási kölcsön útján fedezze. Ha a fogyasztó eláll a szerződéstől, akkor az egyben a fogyasztási kölcsönszerződést is felbontja. Ilyen esetben a fogyasztó az értékesítőnek a szerződés felbontásából eredő kárát nem köteles megtéríteni, és tőle az értékesítő szervezet kamatot vagy egyéb költségátérítést sem követelhet. Az értékesítő azonban követelheti a fogyasztótól a fogyasztási kölcsönszerződés megkötéséből eredő kárának megtérítését, feltéve, hogy a fogyasztási kölcsönszerződésben ezeket kifejezetten megjelölte, és az ingatlan időben megosztott használati jogának megszerzésére irányuló szerződés valamennyi kötelező tartalmi elemet tartalmazta.

3.6.6. Az értékesítő szervezet késedelme

Az értékesítő szervezet késedelembe esik, ha az ingatlan a szerződésben meghatározott időpontban, de legkésőbb a szerződéskötéstől számított három év elteltével beköltözésre alkalmatlan. Beköltözésre alkalmasnak akkor minősül az ingatlan, ha arra az építési hatóság kiadta a használatbavételi engedélyt.

Az értékesítő szervezet késedelme esetén a fogyasztó a teljesítéshez fűződő érdek megszűnésének bizonyítása nélkül elállhat a szerződéstől. Ebben az esetben az értékesítő az ellenérték már kifizetett részét köteles a fogyasztónak haladéktalanul visszafizetni.

3.6.7. *Az értékesítő szervezet hibás teljesítése*

Ha az ingatlan megtekintése során a körülményekből arra lehet következtetni, hogy a teljesítés hibás lesz, a fogyasztó a hiba megszüntetésére tűzött megfelelő határidő sikertelen eltelte után gyakorolhatja a hibás teljesítésből eredő jogokat (kijavítást, vagy árleszállítást kérhet, s ha egyikre sincs lehetőség az elállás jogával élhet).

3.6.8. *A szerződésben meghatározott díj emelése*

A szerződésben meghatározott éves díj és a költségek csak a szerződésben meghatározott mértékben és módon emelhetők. Az emelés mértékének arányban kell állnia a költségnövekedés tényleges mértékével. Az emelés mértékét és indokát a fogyasztóval írásban haladéktalanul közölni kell.

3.6.9. *A joglemondás tilalma. A rendeletről eltérés lehetőségének korlátai*

A fogyasztó a vonatkozó jogszabályban meghatározott jogáról érvényesen nem mondhat le. A jogszabályban foglaltaktól csak a fogyasztó javára lehet eltérni. További fontos korlátozó rendelkezés, hogy a szerződésre alkalmazandó jog kikötése sem eredményezheti a fogyasztó jogszabályban meghatározott jogainak korlátozását.

3.7. **A tevékenység hatósági felfüggesztése**

A GKM EKH a határozatával legfeljebb három hónapi időtartamra felfüggesztheti annak az értékesítő szervezetnek a tevékenységét, amelyik a tevékenységét a jogszabályi rendelkezések megszegésével végzi vagy a fogyasztókat megtéveszti. Ennek azonban az a feltétele, hogy az arra jogosított szerv határozatban állapítsa meg az említett körülményeket. Az ilyen határozatok ellen jogorvoslattal lehet élni.

Ha az értékesítő szervezet tevékenységét a GKM EKH felfüggesztette, akkor a szervezet az ingatlan időben megosztott használati jogát értékesítő újabb szerződést nem köthet, és az általa kínált ingatlanokra vonatkozóan reklámtevékenységet sem folytathat, a megkötött szerződésekből származó kötelezettségeit azonban köteles teljesíteni.

Ha a felfüggesztés elrendelésének a GKM EKH határozatában megjelölt oka időközben megszűnt, a felfüggesztést meg kell szüntetni.

3.8. Az értékesítő szervezet törlése a hatósági nyilvántartásból

A GKM EKH hivatalból, illetve az ellenőrzésre feljogosított szervek kezdeményezésére törli a hatósági nyilvántartásból azt az értékesítő szervezetet, amely

- a.) a nyilvántartásba vétel valamely feltételével nem rendelkezik;
- b.) a tevékenységét a vonatkozó jogszabályok megsértésével folytatja, és a jogsértést a hatóság felszólítására sem szünteti meg;
- c.) a tevékenységének felfüggesztésére okot adó körülményt három hónap alatt nem szüntette meg;
- d.) bejelenti a tevékenysége megszűnését.

A GKM EKH nem törölheti a nyilvántartásból az értékesítő szervezetet azon a jogcímen, hogy vezető tisztségviselője vagy vezető állású munkavállalója olyan értékesítő szervezetnek is vezető tisztségviselője vagy vezető állású munkavállalója, amelyet a nyilvántartásból töröltek.

A GKM EKH a határozatával törölheti a nyilvántartásból azt az értékesítő szervezetet, amelynél a felfüggesztésre okot adó körülmény ismételen felmerül. Ebben az esetben a GKM EKH mérlegelésére van bízva, hogy éle a törlés szankciójával vagy sem.

3.9. Mely hatóságok kezdeményezhetik a tevékenység felfüggesztését, illetve a nyilvántartásból való törlést?

Az értékesítő szervezet tevékenységének felfüggesztését, illetve a hatósági nyilvántartásból történő törlését a GKM EKH saját – hivatalból történő – intézkedése mellett a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség, a Gazdasági Versenyhivatal, valamint az értékesítő székhelye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője is kezdeményezheti.

3.10. A törlő, illetve felfüggesztő határozat megküldése

A GKM EKH köteles az értékesítő tevékenységet felfüggesztő, illetve az értékesítő szervezetet a nyilvántartásból törlő határozatát az illetékes cégbíróságnak, az értékesítő szervezet nyilvántartását vezető más hatóságnak, a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőségnek, a Gazdasági Versenyhivatalnak, valamint az értékesítő székhelye szerint illetékes körzetközponti és települési önkormányzat jegyzőjének is megküldeni.

3.11. A határozatok közzététele

A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium a Turisztikai Értesítőben rendszeresen közzéteszi a nyilvántartásba vett, illetve azoknak az értékesítő szervezeteknek a jegyzékét, amelyeknek a tevékenységét a GKM EKH a határozatával felfüggesztette, vagy akiket a nyilvántartásból törölt.

A Magyar Timeshare Egyesület ill. az érdekképviseleti EGYESÜLÉS

A világútlevel bevezetésével és a devizakorlátozások fokozatos feloldásával a magyar állampolgárok előtt is megnyíltak az országhatárok. Akkoriban ismerkedtek meg először honfitársaink az időosztásos üdülési rendszer előnyeivel, de magyar állampolgárként a kilencvenes évek elejéig csak külföldi üdüléscélokban vásárolhattak volna nemzetközileg is csereképes üdülési jogot, erre azonban évekig nem volt legális lehetőség.

A külföldön már évtizedek óta sikeres timeshare iparág hazai fejlődésében a rendszerváltás jelentette a fordulópontot. Magyarországon is egyre közkedveltebbé vált az időosztásos rendszerű üdülési forma. Napjainkban már több tízezer magyar család rendelkezik üdülési joggal, túlnyomó többségük hazai üdüléscélokban.

A kezdeti időszakban viszont a timeshare mint fogalom, igen sok alkalommal negatív visszhangot váltott ki a megkeresettek körében, elsősorban azzal, hogy egyes fejlesztő és forgalmazó cégek vitatható módszerekkel dolgoztak, erőszakos értékesítési metódusokat alkalmaztak, inkorrekt módon működtek, és esetenként becsapták ügyfeleiket.

A jelenség azonban sajnos nem volt egyedülálló, a gazdaság számtalan területén játszódott le hasonló folyamat, amely egyrészt a tapasztalatlanság, másrészt pedig a rövidtávú, néhányszor rosszindulatú nyerészkedés miatt.

Ezt az anomáliát felismerve a vezető magyarországi - üdülési jog értékesítésével foglalkozó – társaságok 1994. október 21-én, 11 taggal megalakították a **Magyar Timeshare Egyesületet**.

A Magyar Timeshare Egyesület Közgyűlése – abból a célból, hogy jobban megfeleljen gyorsuló világunk egyre magasabb követelményrendszerének, a vásárlóközönség elvárásainak – 2001 április 11-én Egyesüléssé történő átalakulás mellett döntött.

Ezzel a változtatással a szervezet nem csak hatékonyabb timeshare marketinget, értékesítést és kommunikációt tud majd kifejteni, hanem jogi vonatkozásban is sokkal jobban megfelel az idevonatkozó törvényi előírásoknak.

Az Érdekképviselői Egyesülés így, erőteljesebben tudja képviselni a timeshare-t Magyarországon, és kezelni az időosztásos üdülési joggal kapcsolatban felmerülő problémákat.

Az Egyesülés elsődleges célja a timeshare rendszerű üdülési forma ill. üdülési jog megismertetése, népszerűsítése, a félrevezető információk mielőbbi felismerése, kiszűrése és a nyilvánosság korrekt és szakszerű tájékoztatása a timeshare vásárlási lehetőségekről, a felmerülő ***panaszügyekben a megoldás elősegítése, továbbá tanácsadási szolgáltatás.***

Az Egyesülés, tagjai érdekképviselőt is ellátja. Ezzel párhuzamosan munkálkodik a timeshare üzletág egységes szakmai feltételrendszerének megteremtésén; szakmai szokványok, etikai normák kidolgozásával az üzletág valamennyi résztvevője számára egységes fórumot kínálva, és tovább javítva a timeshare ***szolgáltató***ipar imázsát.

Az Egyesülés garanciát vállal tagjai korrekt üzleti magatartásáért.

Ugyanakkor hangsúlyozni kívánjuk, hogy az Egyesülés semmilyen kereskedelmi tevékenységet nem folytat, kizárólag információs, orientációs céllal működik!

Tagjaink tartják magukat etikai kódexünkhöz, amely biztosítja a vásárlók számára a zavartalan birtokbavételi jogokat, valamint azt, hogy befizetett összegeik biztonságban vannak.

RCI - Timeshare Csere

Ha már megvásároltuk üdülési jogunkat, akkor miért kössük magunkat minden évben ugyanahhoz az üdülőhelyhez?

Ez a gondolat merült fel Jon és Christel DeHaan-ban, amikor 1974-ben, az Egyesült Államokban, elindították csereüdülési vállalkozásukat az **RCI**-t.

(Resort Condominiums International).

Egy olyan „bank”-ot hoztak létre, amelyben az üdülési jog tulajdonosok elhelyezhetik üdülési heteiket és cserében egy hasonló apartmanra szóló üdülési lehetőséget kaphatnak a világ szinte bármely pontján anélkül, hogy lemondanának a megszokott és elvárt nívóról.

Nem szükséges tehát megvásárolt üdülési időszakunkat rendszeresen abban az üdülőingatlanban eltöltenünk, ahová a jogot megvásároltuk, hanem az RCI által rendelkezésünkre bocsátott, évente megjelenő katalógusból, vagy az Internetről választhatjuk ki, a nekünk tetsző helyeket és időpontokat, ahová cserélni szándékozunk.

A szervezők legnagyobb feladata az volt, hogy meggyőzzék az üdülők építőit, fejlesztőit és fenntartóit a csereüdülési rendszer előnyeiről.

Egy ilyen hálózathoz történő csatlakozáshoz azonban szigorú feltételeket szabnak a cserszervezetek. Ezek részben minőségi, részben pedig pénzügyi-jogi követelmények, amelyeket – üdülőlétesítményenként - a cserszervezet erre feljogosított bizottsága bírál el.

Ki kicsoda?

A **timeshare**-üdülők sokszereplős környezetben működnek. Ebből két kiemelkedő résztvevő a Developer (**fejlesztő**, építtető, tulajdonos és esetleg fenntartó) valamint a Marketer (**értékesítő**).

Az üdülő tulajdonosa-ingatlanfejlesztője (Developer) független vállalkozóként, szerződéssel csatlakozik a cserszervezet hálózatához. Az üdülési jogok értékesítését a Developer vagy saját maga végzi, vagy közvetítő cégeket (Marketer) bíz meg ezzel. Sok esetben a szálloda működtetését sem a fejlesztő, hanem egy erre a tevékenységre specializált üzemeltető cég végzi. A számos üdülőjogtulajdonos összefogására, érdekeinek képviseletére rendszerint szintén egy szervezetet, pl. egyesületet, klubot alapítanak.

A cserszervezetek jellemzően nem tulajdonosai a timeshare-üdülőknek, és nem is értékesítői az üdülési jogoknak (ahogyan például az autókлуб sem gyárt és nem ad el gépkocsikat). Tevékenységük alapja a csereüdülések szervezése, a hálózat fenntartása és bővítése, az üdülők minőségének ellenőrzése.

Az RCI-t, 1997 óta a világranglista 50. helyén jegyzett egyik legfőkeőbb vállalat, a Cendant Corporation működteti, leányvállalataként.

Az RCI székhelye Londonban van, telefonkapcsolati központja pedig az Írországi Cork-ban található.

Ezen túlmenően az RCI Európában négy regionális központot is létrehozott.

Ezek közül számunkra a müncheni RCI Consulting képviselet a legfontosabb. Ide tartozik ugyanis: **Magyarország**, továbbá a német nyelvterület (Németország, Ausztria, Svájc), a Skandináv államok, Finnország, Oroszország és a Kelet-közép európai államok; Csehország, Lengyelország, Horvátország, Szlovénia.

Ma már az RCI a világ legnagyobb timeshare cserebankkal rendelkező csereüdülési szervezete, amely évente több millió ember üdülését szervezi meg, és ezzel a legnagyobb utazásszervezők egyike.

2002-ben a világon létrejövő timeshare csereknek már 75%-át az RCI-n keresztül bonyolították. A hetvenes évek közepe óta töretlenül működő cég

hálózatához jelenleg 100 ország, 3700 üdülője tartozik, ebből Európában 1100.

Az **RCI 2002-ben** közel 3 millió tagcsaládja részére **2,7 millió csereüdülést** igazolt vissza szerte a világon, amely ez esetben 7,5 millió üdülni vágyó utazót jelentett.

Hogyan működik a csere?

Ha tehát valaki olyan létesítményben vásárol üdülési jogot, amely egyben a nemzetközi cserehálózat tagja is, akkor lehetősége nyílik arra, hogy üdülési időszakát az **RCI-n** keresztül akár minden évben elcserélje egy másik üdülőhelyre és egy másik időpontra.

Az igazságos csere a hasonló értékek cseréjét jelenti, ezt az elvet tartja szem előtt az RCI a csereüdülések ügyintézésekor. A cserebankba tett hetünk "vásárlóerejét", azaz csereértékét ennek megfelelően a következő szempontok befolyásolják:

- a csere felkínált **apartman férőhelyszáma**: kétszemélyes apartmanért kétszemélyest várjunk cserébe, nagyobb apartmannak nagyobb a csereértéke;
- a csere felkínált **üdülési hét szezonális beosztása**: főszezonra kért hétért főszezonra kell adni;
- a csere felkínált **üdülőlétesítmény minőségi besorolása**: a sajátunkhoz hasonló minőségű üdülőre számíthatunk a csere során;
- a csere felkínált **üdülőhely iránti kereslet**: minél keresettebb a beadott hét, annál nagyobb csereértéket kap;
- a csere felkínált **üdülési hét cserebankba helyezésének időpontja**: minél előbb kerül erre sor, annál nagyobb lesz az illető hét csereértéke.

A cserejogok átvihetők a következő évre vagy előrehozhatók a következő évről. Az üdülések akár két évre előre is igényelhetők. A hálózat üdülőlétesítményei általában magasabb színvonalúak az egyéb rendszerben megszokottnál, az üdülők minőségi értékelését maguk az ott nyaraló klubtagok végzik.

A timeshare-tulajdonosok nagy többsége elégedetten használja üdülési jogát. Elsősorban a színvonalas és változatos üdülési lehetőségeket, az önellátó apartmanokat, valamint a nemzetközi cserét tartják az időosztásos üdülési rendszer legfőbb előnyének. A nagy szállodavállalatok - így például a Hilton, a Marriott, a Promus, a Four Seasons, a Westin, vagy a Disney - szinte mindegyike a timeshare-üzletágban is érdekelt. Külföldön már a nagynevű utazási irodák (pl. Nagy-Britanniában a Thomas Cook,

Németországban a TUI) is bekapcsolódtak az üdülési jogok értékesítésébe. Ez mind-mind azt mutatja, hogy olyan üdülési formáról van szó, amely egyre többek számára jelent vonzó alternatívát a hagyományos üdülésekhez képest, mivel mindannyian úgy ítélték meg, hogy ez az ágazat további növekedési és fejlődési lehetőségek előtt áll.

A Timeshare megítélése Közép-Európában is érezhetően javult az utóbbi években. A kezdetekben erősen háttérbe szorított iparág a változó feltételek mellett is tovább fejlődött. És ez nem csak azért következhetett be, mert - az Európai Unió-hoz igazodva - kormány szintű rendeletekkel egységes mederbe terelték az ágazatot, hanem azért, mert ez a fogyasztóbarát szabályozás a nagy szállodaláncokat is arra ösztönözte, hogy kihasználják a timeshare által nyújtott előnyöket.

A timeshare nemzetközi szervezete az OTE és a Magyar Tagozat

Az Európai Timeshare Szövetség, az **ETF** (European Timeshare Federation) 1995-ben, a Magyar Timeshare Egyesületet társult tagként vette fel tagjai sorába. Ennek – többek között - egyik előfeltétele volt a Szövetség Etikai Kódexének elfogadása, ill. a magyarországi gyakorlatban történő alkalmazása.

Az ETF 1997 év végével megszűnt ugyan, azonban az Etikai Kódexben foglaltak lényegében, a mai napig érvényesek és alkalmazandók!

Az átdolgozott Etikai Kódex teljes szövege, a tagok, valamint a tisztségviselők névsora az Egyesület honlapján található meg: **www.elender.hu/~mte_bud**

Az ETF 1997 év végi megszűnésével, tevékenységét, mintegy jogutódként az 1998. február 26-án megalakult Európai Timeshare Szervezet az **OTE** (Organisation for Timeshare in Europe) vette át. Központját előbb Brüsszelből Londonba, majd 2002 június 1-től ismét Brüsszelbe helyezték. Jelenlegi elnöke az angol Ron Haylock, főtitkára pedig a holland Peter van der Mark.

Az **OTE**, megalakulását követően, egyértelműen integrációs célokkal, az alábbiakat fejtette ki:

„Mivel a timeshare ágazat messze túllépett a nemzeti határokon, szükségesnek mutatkozott egy olyan szervezet létrehozása – mindazon cégek képviselete érdekében - akik ebben az iparágban tevékenykednek, és ezen érdekvédett tagjain keresztül, minden egyes európai országban érvényre juttathatják a szakmai szokványokat és előírásokat. Az OTE tulajdonképpen egy Pán-európai kereskedelmi szervezet, amely elkötelezte magát, hogy a timeshare iparág legjobbjaikat képviselje, amellett, hogy kifejlessze a legmagasabb színvonalú szolgáltatások normáit az iparágon

belül, mégpedig oly módon, hogy azok napjaink fogyasztói társadalmának igényeit is messzemenően kielégítsék. Alapszabályunkhoz igazodva elvárjuk, hogy tagjaink úgy az abban lefektetett elveket, mint az etikai normáinkat elfogadják, magukévá tegyék és alkalmazzák. Mindenképpen biztosítani akarjuk, hogy a vásárlók – a szabályozóknak megfelelően – mindig a legmagasabb szintű szolgáltatást kapják, a piac minden területén. Az európai timeshare iparágat egységesen szeretnénk képviselni, és az OTE emblémáját az iparág minőségi szimbólumává akarjuk emelni.”

Az OTE egy közvetlen tagi kapcsolaton alapuló, nyitott szervezet, amelyben – a korábbi ETF-fel ellentétben - nem az egyes országok egyesületei vesznek részt, hanem bármely, timeshare értékesítéssel foglalkozó, vagy abban egyéb módon résztvevő, cégek. Ezekkel összhangban az OTE minden érdekelt országban úgynevezett Nemzeti Tagozatokat (Chapter) hozott létre, hogy biztosítsa a Szervezet céljainak és célkitűzéseinek teljesítését, a tagjai által képviselt országokban és régiókban.

A Magyarországon folyó munka elismeréseként az OTE, megalakulását követően, a Magyar Timeshare Egyesületet (ill. később jogutódját, az Érdekképviselői Egyesülést) ismerte el Nemzeti Tagozatának, amely egyetlen Kelet-közép Európában, a volt szocialista országok közül! A Magyar Timeshare Egyesülés, mint az OTE magyarországi tagozata (OTE Hungary Chapter), 2001 december 31-ig látta el az európai szervezet honi képviseletét.

2002-januárjától a jogi helyzet tisztázása érdekében még jelenleg is tárgyalások folynak az OTE vezetése és a Magyar Timeshare Érdekképviselői Egyesülés Igazgatósága között, ugyanis az OTE a korábbi - ETF által biztosított - támogatási rendszert visszavonta, így az Egyesülés nem tudja maradéktalanul teljesíteni a vele szemben támasztott hazai és nemzetközi elvárásokat!

Az OTE, mint az európai timeshare-ágazat „szócsöve” és legfőbb szakmai szervezete elsődleges feladatának tartja a timeshare vásárlók védelmét és pontos tájékoztatását.

Ugyanakkor lobbizást folytat az Európa Parlamentben és annak Gazdasági Bizottságában. Ennek eredményeként jelentős befolyással bírt az Európai Gazdasági Bizottság timeshare-rel foglalkozó irányelveinek általános európai kidolgozásában.

MTE (Magyar Timeshare Érdekképviseleti Egyesülés)

Tel/fax: (06) 1 398-7601
 1029 Budapest, Feketefej u.2-4
 www.elender.hu/~mte_bud
 e-mail:mte_bud@elender.hu

RCI Consulting GmbH.

Tel: (00) 49 89 600 602 15
 Fax: (00) 49 89 600 602 66
 Engelschalkinger str. 14. D-81925 München, Germany
 www.rci.com
 e-mail:info.germany@europe.rci.com

A Magyar Timeshare Érdekképviseleti Egyesülés tagjai 2003-ban:

Elnök:	Dr. Koltai Péter	Tel: 06-83-314-300
Ügyvezető titkár:	Fábián Attila	Tel: 398-7601

Az Egyesülés tagjai:

Abbázia Idegenforgalmi Rt. www.clubabbazia.com	8360 Keszthely, Arany János út 1. Tel:06-83-314-300 e-mail: helinv1@axelero.hu
Hazai Üdüléscsere Kft. www.hcsere.hu	1188 Budapest, Tiszavirág u. 114. Tel: 294-4302, e-mail: info@hcsere.hu
Helikoninvest Kft.	8360 Keszthely, Erzsébet királyné u.21. Tel: 06-83-314-300
Helikon Tours Kft.	8360 Keszthely, Erzsébet királyné u.23. Tel: 06-83-314-300
International Elite Üdülési és Építési Rt.	1143 Budapest, Fogarasi u. 193. Tel: 384-2139
Kereknap Kft. www.kereknap.hu	1133 Budapest, Árboc u.6. Tel: 451-5080, e-mail: kerek1nap@axelero.hu
Legatum '95 Kft.	4200 Hajdúszoboszló, Mátyás kir. stny. 12-14. Tel: 52- 362-744, e-mail: apollo@satrax.hu
NÉKO-2002 Kft.	1038 Budapest, Észak u.15. Tel: 437-8233, e-mail: neko2002@axelero.hu
Planinvest Bróker Rt.	8360 Keszthely, Erzsébet királyné u.21. Tel: 06-83-314-300
RCN-West Corona Kft.	1093 Budapest, Pipa u.6. Tel: 217-1918, e-mail: office@rcn.hu

A VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE

1978. évi I. törvény a belkereskedelemről

1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

1990. évi C. törvény a helyi adókról

213/1996.(XII.23.)Korm. rendelet az utazásszervező és -közvetítő tevékenységről

214/1996.(XII.23.)Korm. rendelet az utazási és az utazást közvetítő szerződésről

4/1997.(I.22.)Korm. rendelet az üzletek működéséről és a belkereskedelmi tevékenység folytatásának feltételeiről

110/1997.(VI.25.)Korm. rendelet a magánszálláshelyek idegenforgalmi célú hasznosításáról

20/1999.(II.5.)Korm. rendelet az ingatlanok időben megosztott használati jogának megszerzésére irányuló szerződésekről

3/1992.(I.13.) IKM rendelet az utazásszervezői szakmai minősítő vizsgáról

13/1994.(V.6.) IKM rendelet az egyéb idegenforgalmi szolgáltatások jegyzékéről

18/1995.(VI.6.) IKM rendelet az ipari és kereskedelmi szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről

41/1995.(VIII.31.) IKM rendelet az idegenvezetésről

5/1997.(III.5.) IKM rendelet egyes ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi tevékenységek gyakorlásához szükséges képesítésekről

43/1998.(VI.24.) IKIM rendelet a vendéglátóipari üzletek kategóriába sorolásáról, valamint ártájékoztatásáról

45/1998.(VI.24.) IKIM rendelet a kereskedelmi szálláshelyek és a fizetővendéglátó helyek osztálybasorolásáról, valamint a falusi szálláshelyek minősítéséről

A SOROZAT EDDIG MEGJELENT KÖTETEI:

- Az európai uniós csatlakozás felkészülési területei
- A textil- és ruházati ipar versenyképessége a EU belső piacán
- A bútorgyártás- és forgalmazás feltételei az EU belső piacán
- Hulladékgazdálkodás az Európai Unióban és Magyarországon
- Közúti árufuvarozás és személyszállítás a Európai Unióban
- Termékforgalmazás az Európai Unióban és Magyarországon
- Regionalizmus az Európai Unióban
- Üzleti környezet az Európai Unióban
- Üzleti környezet az Európai Unióban – átdolgozott kiadás
- Gondoljon az Euróra
- Az EU csatlakozás feladata az élelmiszeriparban
- Gépipar az Európai Unióban és Magyarországon
- Veszélyes hulladék kezelése és tárolása Magyarországon és az Európai Unióban
- A magyar borászat, boripar lehetőségei az Európai Unióban
- Beszállítói piac az Európai Unióban és Magyarországon
- Könnyűipari ágazatok Magyarországon és az Európai Unióban
Nyomdaipar
- Könnyűipari ágazatok Magyarországon és az Európai Unióban
Textil, Ruházat, Bőr, Cipőipar
- Építőipar az Európai Unióban és Magyarországon
- Hulladékgazdálkodás az Európai Unióban és Magyarországon –
átdolgozott kiadás
- Ingatlanforgalmazás az Európai Unióban és Magyarországon